

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

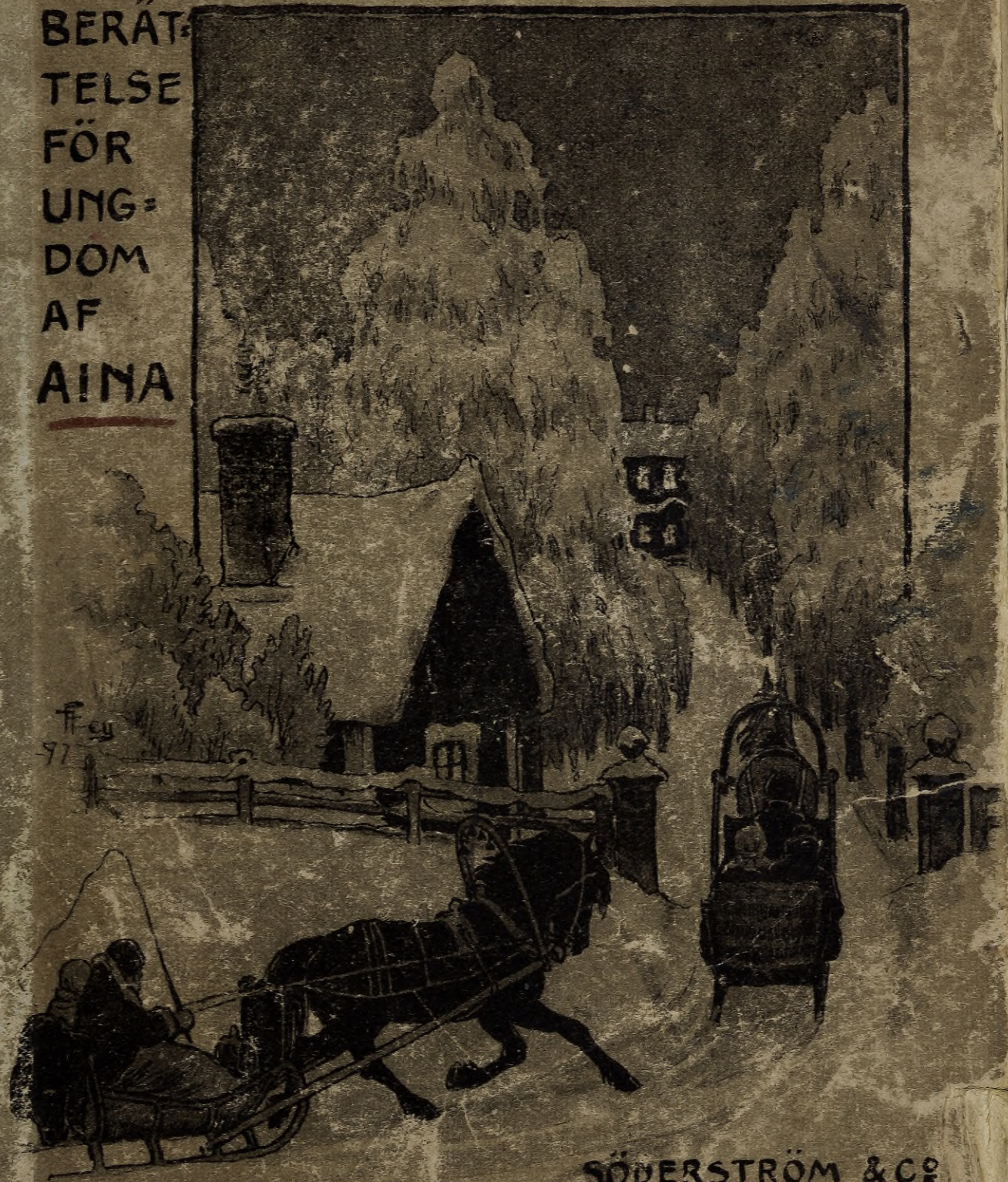
LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

HEMMA PÅ GRE TABY

BERÄT-
TELSE
FÖR
UNG-
DOM
AF
AINA

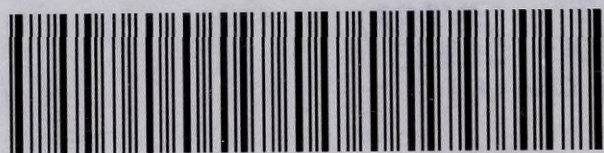
F. G.
97

SÖDERSTRÖM & CO
FÖRLAGSAKTIEBOLAG
HELSINGFORS

UNIVERSITETS-
BIBLIOTEKET
LUND

*Vitt.
Lv.*

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

401004421

HEMMA PÅ GRETABY

BERÄTTELSE FÖR UNGDOM

AF

AINA

Fresman, Edith

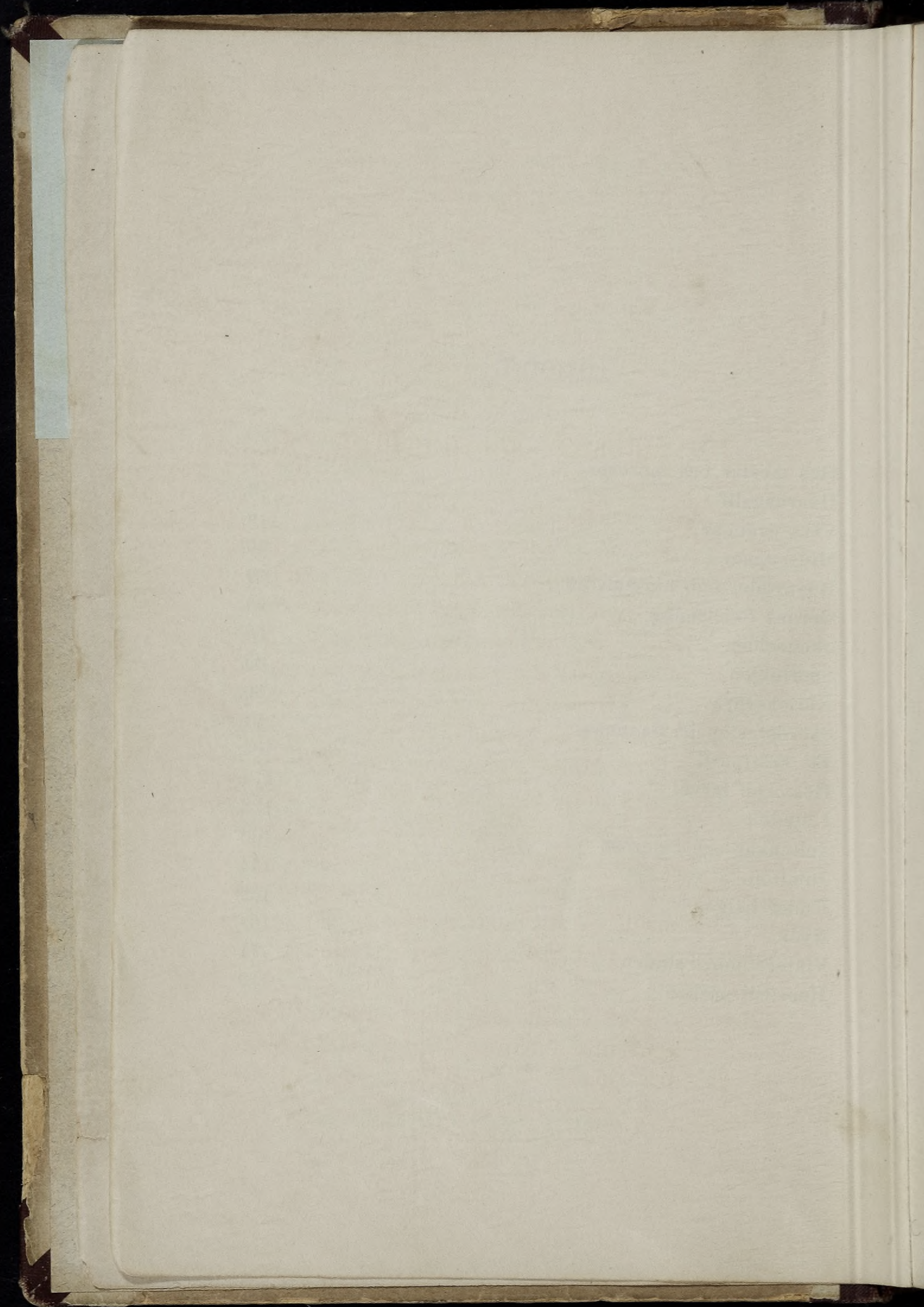
SÖDERSTRÖM & C:o.
FÖRLAGSAKTIEBOLAG
HELSINGFORS.

Helsingfors 1897.
Hufvudstadsbladets Nya Tryckeri.

Innehåll.

	Sid.
Hos moster och morbror	1.
Hvardagslif	6.
Våra grannar	19.
Midsommar	29.
Regnväder och hufvudvärk	39.
Gerdas födelsedag	48.
Skogselden	58.
Sportnöjen	69.
Kärleksvärk	80.
Skördefesten på Sandnäs	94.
Ett kräftparti	104.
Höst och farväl	112.
I staden	122.
Jultankar och hemresa	133.
Julafton	144.
Under hälgen	152.
Nyår	163.
Vinternöjen i staden	171.
Hem till påskan	178.

Hos moster och morbror.

Älskade mamma!

Här är jag då således välbehållen i ditt kära barndomshem på Gretaby, och det är värkligen, alldeles som du berättat, det mest förtjusande ställe i världen. Mina minnen härifrån äro bra dunkla, det märkte jag genast; hvad kan man också egentligen erinra sig från fyra års ålder. Därför är också allting här nästan såsom nytt för mig.

Morbror och Mary mötte mig vid F. station. Jag skulle också kunnat komma hit med ångbåt två dagar senare, ty här finnes egen brygga, men färden på bantåget gick också mycket bra. Jag träffade på en fru med tre lifliga barn, som jag kunde leka med, så att modern fick en smula ro, och hon riktigt tackade mig, när vi skildes, vet mamma.

Morbror körde själf, och Mary och jag sutto på baksätet i ett litet fyrhjuligt åkdon, som liknade en droska, och hästen — Stella hette den — var ett värkligt praktdjur, mörkbrun med yfvig man

och svans; jag har aldrig sett någonting ädlare. Morbror säger, att det är fjorton kilometer mellan stationen och Gretaby, men för mig gick resan som en dans, så mycket hade jag att se och höra. Nog var det ju treffligt förr i världen hos gamla farmor på Koivula, men denna trakt är dock vida vackrare med sina skogklädda bärg, hvart blicken vänder sig och så en sjö här och där som ett blått öga djupt inne i grönskan.

Jag kom ihåg alla farbror Topelii vackra beskrifningar öfver „vårt sköna finska fosterland“, och hjärtat började klappa fortare i bröstet. Vet mamma, nog känner jag, att jag älskar mitt land, fast jag inte hittils kanske riktigt förstått det. — Mary var glad öfver min förtjusning, hon är också helt stolt öfver att vara finska, och morbror smålog godt åt oss. — Det är nog bra, att ni äro fosterländska, kära flickor — sade han — men då måste ni ock ställa såsom ert lefnadsmål att genom lif och handling hedra ert land, ty det är den rätta fosterlandskärleken. —

Solen började redan sjunka, innan vi körde upp i allén, den långa vackra allén med sina lumiga björkar, dem mins du nog, lilla mamma, fast de säkert vuxit betydligt sedan din ungdomstid. Det tar sig så bra ut, när vägen delar sig på ömse sidor om den runda gräsplanen med de många blomstergrupperna. Då man sedan svänger fram till trappan, ser den ljusa tvåvåningsbyggnaden så innerligt hemtreflig ut med bruna fönsterkarmar och de nätta ornamenten kring takkanten.

Verandan har kommit till, sedan du var här. Den är så stor, att hela familjen kan äta middag där, också då det kommer främmande. — Moster tog emot mig med öppna armar; hon ser så god och präktig ut; ack, jag kan inte beskrifva henne, såsom jag ville, men du mins henne nog. Hon är alldeles som Gerdas äldre syster, men Gerda fyller ju också snart aderton år och Fredrik sjutton. Mary är femton år, som du vet alldeles jämnårig med mig, och Bruno är tretton. Så finnes här ännu tvillingsbröderna Harald och Bertel, som lågo i vaggan, då jag sist var här, och Edith och Esther, „småflickorna“ som de kallas, och så till sist den allra raraste älsklingen, lilla Lilli, som ännu inte kan tala rent.

Vi äro så många, att det riktigt surrar som i en bikupa, då vi äro tillsammans, men här på Gretnaby är det så godt utrymme, att det aldrig tyckes blifva för trångt. — „Där det finnes hjärterum, finnes också sängrum“ säger moster, hur många personer hon än får härbärgera, och inte ser hon häller plågad ut, huru mycket vi än stimma och stoja omkring henne.

Gossarne ha i år en informator, herr Kontio, som ser litet förläst ut. Bruno fick ju i våras vilkor i matematiken; Fredrik botaniserar förtvifladt, han blir bestämdt naturforskare med tiden — och „magistern“ likaså; dem har jag knapt sett till ännu. — Och så får jag icke glömma att beskrifva för mamma allas favorit gamla Tusse, en väldig

newfoundländare med svart päls, kloka bruna ögon och långa lurfviga öron. Han följer med barnen öfveralt och är deras käraste lekkamrat, och när han ligger på gården och gassar sig i solskenet, kan man inte låta bli att ge honom en liten klapp och en vänlig blick, för att han är en så trofast och präktig gårdsvakt.

Kusinerna hafva redan gjort upp alla möjliga roliga planer för sommarn; vi skola ro och åka, bada och promenera, och jag vet, att jag kommer att få roligt, bara du, lilla mamma, inte skulle sakna mig altför mycket där borta i Sverige. Mätte du bada bort din stygga hufvudvärk och bli riktigt frisk och stark. Hälsa min snälla gamla pappa och tänk alla dagar på din egen

Helga.

— Seså, nu är brefvet färdigt! — Helga tecknade sitt namn på sista sidan med en rask släng, sedan tog hon kuvertet och sprang utför trappan. Hon knackade lätt på dörren till vänster i tamburen. — Morbror? —

— Ja, hvad vill du lilla vän; stig på bara! —

— Jag kommer med ett bref till mamma. —

— Det var rätt, lägg det där bland de andra på étagèren vid fönstret, jag skall ännu skrifva ett, innan posten afgår. Mamma har fått en lång epistel ser jag, det skall fägna henne, när hon sitter där och har ledsamt efter enda barnet — sade assessor Bergendahl vänligt. — Mätte du bara trifvas på Gretaby käraste Helga! —

— Åh, det känner jag redan på mig, svarade Helga och såg öppet på sin morbror med sina kloka bruna ögon. — Jag har redan i åratal längtat att få komma hit, ty när jag var liten, berättade mamma ständigt för mig om sitt älskade barn-domshem, men då vi bodde så långt borta, blef det inte af att komma hit, isynnerhet då mamma nästan alltid var klen och tykte, att jag ej kunde resa ensam. —

Assessorn nickade instämmande.

— När vi sedan flyttade till Helsingfors och jag blef bekant med kusinerna och skolkamrat med dem, då växte min längtan ännu mer, och så gäfvo föräldrarna sitt löfte, att jag skulle få resa hit i sommar. —

— Ja, och nu är du ändtligen här hos moster och morbror på gamla Gretaby — sade assessorn och klappade sin systerdotter hjärtligt på axeln. — Roa dig nu med kusinerna efter bästa förmåga, så hoppas jag, att du snart skall bli lika brun som Mary och känna dig hemmastadd hos oss.

— Tack, snälla morbror, det tror jag nog... Nu ropar Mary på mig . . .

Och borta var hon.

Hvardagslif.

— Hvar håller du hus, kusin? Nåh, bra att jag fått tag i dig, kom nu för all del! Gerda är redan halfvägs till stranden med barnen. — Mary tog ifrigt Helgas arm och drog henne bort med sig.

Sjön låg knappast fem minuters väg från böningshuset; man gick genom parken, en dunge vackra löf- och barrträd, och så var man strax framme vid det gulmålade badhuset, som skyddades mot vinden utifrån af en lummig udde. Där nere hade barnen sin roligaste stund på hela dagen. Småflickorna lågo redan på mage och sprattlade med fötterna, så att vattnet yrde om dem, och Gerda stod på bryggan och fästade upp sin långa fläta.

Mary kastade kläderna af sig i en handvändning och plumsade i sjön som en stor groda, men Gerda sänkte sig ned som en vacker hvit fiskmåse, tänkte Helga, där hon stod rysande på trappstegen och doppade sina bara fötter i vattnet. Esther och Edith höllo på att lära sig simma, de flöto på knippor af torkad säf och dynor, fyllda med gamla korkar. Mary redde sig rätt väl i det våta elementet, men Helga måste beundra Gerda, som simmade hit och dit, än på rygg och än på sida så ledigt, att man knappast såg henne röra händer och fötter.

Huh — nu måste Helga också uti. Vattnet kändes som is mot den heta kroppen, men när första obehaget gått öfver, blef hon så betagen i det klara, lena vattnet, att hon snart började dansa ringdans med barnen och lofvade taga simlektioner af Gerda.

De tykte alla, att det var förtjusande roligt i badet, och det var svårt att få småflickorna upp ur sjön. Mary bannades och Gerda förmanade på sitt lugna stillsamma sätt, men alltid hette det: — Vi doppa oss bara en enda gång, se nu på, det är ett konststycke — ett, tu, tre! — Och så doppade de och doppade i oändlighet, så att de hackade tänder och voro alldeles blåbleka, när de ändtligen kilade in i badhuset. Där hade hvar och en sin plats och sin egen hängare, allting på Gretaby från det största till det minsta var ordnad af en omsorgsfull hand, det såg man genast. Edith hjälpte lilla Esther, som ännu hade svårt att komma till rätta med knappar och band. För att bli varma på badet sprungo de hem, men de stora flickorna sutto ännu länge halfklädda och pratade, till stor förtret för Bruno, som var otålig och längtade efter sitt middagsbad.

Gossarne brukade på morgnarna genast från sängen springa ned till sjön, men de togo sig vanligen ett andra bad före middagen. Men detta var ej tillåtet för småflickorna, som haft kikhosta under vintern.

Efter middagen hade man siesta i hängmattorna under björkarna på gården eller också i lönnbersån i trädgården; hvar och en sökte upp sin favoritplats, medan pappa läste tidningar inne hos sig, och mamma njöt af en stilla stund i soffhörnet på verandan. Hennes lediga stunder voro dock få, och ofta nog såg man henne kallas bort från sin korta hvila.

— Moster får då inte vara i fred fem minuter på dagen, tror jag — sade Helga en eftermiddag — nu är det tredje gången någon kommer och ropar, sedan vi satte oss här ute. —

— Ja, du har nog rätt — medgaf Mary — hon gör alt för oss alla, och vi äro sådana latmaskar, att vi ofta försumma att hjälpa henne, då vi borde. Jag vet inte, hur tiden flyger alldeles som om den hade vingar, och alltid är ferien för kort. —

— Gerda hugger ju ändå alt socker, som går åt i huset? —

— Det gör hon, och jag har åtagit mig att vattna blommorna; Fredrik och Bruno hjälpa också till i trädgården under Pihlgrenskans uppsikt; hon är vår trädgårdsmästare. —

— Ja — sade Bruno — vore det inte för mammas skull, så skulle jag bestämdt springa min väg, ty tråkigare arbete kan väl ej finnas än att ligga fyrfota i morotssängarna och plocka bort ogräs, som är så smått, att man inte vill få det mellan fingrarna. —

Flickorna skrattade. — Det synes nog där Bruno farit fram, säger Pihlgrenskan, Fredrik är då vida ordentligare — menade Mary.

— Ja, när gumman är så rysligt petig, och hur kan man hjälpa, att inte hvart strå följer med. Fredrik är i stället så långsam, för han upptäcker en, botanisk märkvärdighet i hvarannan ogräsplanta; den skall förstås examineras, och det tar tid, kan du väl begripa. —

— Vi få inte försumma att prätta våra blommor nu, innan vårblomstren vissna — sade Helga.

— Vi skola gå ut på plockning redan i afton — svarade Mary.

Helga och Mary sutto sida vid sida i skolan, Bruno var på en lägre klass, och Gerda hade denna vår slutat sin kurs, så att hon nu för första gången bar sin hvita mössa med den blanka lyran.

— Usch, hvad det är tråkigt med den blomprässningen! — Bruno lade armarna under hufvudet och sträkte sig rak lång i gräset vid Marys fötter. — Aldrig får man vara i fred, inte ens under ferien. —

— Fy, du din lätting — bannades Mary och stack brodern i nacken med ett tåtelstrå.

— Asch, skall jag nu igen få den otäcka „natte“ i halsen på mig! —

— Näh, tag då inte alt så hett, kära Bruno — sade Mary; men han vände henne ryggen och låtsade vara ond.

— Jag fick beröm för mina blommor i fjol — sade Helga medlande — men det var säkert oförtjänt, ty i mitt eget tycke voro de långt ifrån bra, och så hittade jag ej många nära villan, där vi bodde. —

— Stackars du, som måste bo på en villa, det vore nära nog som att sitta instängd i en stads-trädgård, där man har hus och plank omkring sig på alla sidor. —

— Åh, inte var det als så illa, som du föreställer dig. Från fönstren kunde vi ej ens se våra närmaste grannar, ty det fans två stora lönnar och en häck mellan byggnaderna. —

— Storartadt! Jag skulle känna mig som en bunden kalf, om jag ej finge vara riktigt på landet om sommaren — sade Bruno och höjde litet på hufvudet. — Tänk, att inte kunna springa ett enda tag, utan att stöta på ett plank eller rusa in på andras mark. Och så fins där ju hvarken kor eller hästar, knappast en höna en gång. Nej, tacka vet jag landet! —

— Och Gretaby i främsta rummet — interfolierade Mary. — Där skulle du nog bygga och bo hälst hela året om. —

— Medgifves! Näh, bara man nu hunnit knoga genom skolan, skall jag nog också slå mig på landtbruk, det har pappa lofvat, och så blir jag kanske inspektör på Gretaby en vacker dag. —

— Gärna för mig! Jag ämnar inte håller ligga

på latbänken, må du tro; jag tänker bli gymnast, och Helga ämnar blifva slöjdlärlarinna! —

— Lycka till! Jaså, ingen af er flickor funderar på att gifta sig, kanske det låts vara omodärnt, men jag ämnar visst skaffa mig en fru, och vacker får hon lof att vara. —

— Ja, inte lär prästgårds Elma hinna till — skrattade Mary, som gärna retades med brodern.

— Här är så hett på gården, att man kan stekas lefvande — brummade Bruno och lunkade af till lönnbersån.

— Det blir alltid hett om öronen, när man bryr honom för gamla flammen — småmyste den odygdiga Mary och kastade sig tillbaka i hängmattan. — Nu duger ingen annan än Ines Stormbom, skall du veta. —

-- Hur gammal är Elma Broberg — frågade Helga.

— Hon fylde i vintras fjorton år; du kommer att tycka bra om henne, hon är så präktig och det är hennes bror Viktor också. —

— Han blef ju student i fjol? —

— Ja, och han är så stilig så, går alltid med pincenez, som klär honom alldeles utmärkt, och så har han de nättaste små mustascher. —

— Jag tror, att han är litet snobbisk — sade Helga — jag tyckte så den enda gång jag såg honom i ert kvarter i staden. —

Inte vet jag just det, men visst håller han sig alltid finare än både Fredrik och herr Kontio. —

Vet du, Elma skall komma in i vår skola i höst. — Endera dagen fara vi säkert till prästgården, så får du bli bekant, med våra grannar. Också till Sandnäs måste vi gå och hälsa på tant Charlotte. Ack, vet du, hon har ett så rysligt treffigt och vakkert hem och tycker om att se ungdom omkring sig. Sandnäs är det ståtligaste stället i vår socken. —

— Treffigare än Gretaby kan det ändå inte vara — menade Helga tvärsäkert. — Men berätta nu litet mer om din tant Charlotte! —

— Mer än gärna; men hon är visst inte bara min utan allas vår rara tant, den allra första person jag kan minnas från min barndom. Då lefde ännu hennes mor, som var mycket gammal, men nu är tant allena på sitt kära Sandnäs och styr och ställer där bättre än den bästa husbonde. Alla hennes underhafvande se upp till henne, som om hon vore deras mamma. Pappa säger att hon är så god, att hon aldrig låter den vänstra handen veta, hvad den högra gör. — Det finnes så egendomliga gamla saker på Sandnäs och vackra gästrum med hvitmålade panelningar och familjeporätt på väggarna. I trädgården växa äppelträd i hundratal, och långa rader bärbuskar stå där som soldater i ledet. Så finnes där ett lusthus och en gunga och ett stall med förtjusande hästar, tant Charlottes stora favoriter. — Ja, nog ha vi lekt och haft roligt tusen gånger på Sandnäs isynnerhet förr, då Henry, tants brorson, var barn och bodde där. Nu är han stora karlen

redan, öfver tjugu år, och på länge har han inte vistats på Sandnäs annat än några veckor i sänder. Han skall bli ingenjör oeh studerar som bäst vid ett institut i Dresden. Henry är en utmärkt snäll och allvarlig gosse, fast mera tystlåten. Tant Charlotte är också varmt fästad vid honom, det är den enda släkting hon har kvar i lifvet. — Det skall bli bra roligt att göra dig bekant med Sandnäs och tant Charlotte . . . Men kom nu, mamma vinkar oss från verandan . . .

Båda flickorna skyndade fram till trappan.

— Här har varit bud från Sandnäs med en korg skönt varmbröd, och så lät jag Fina duka fram kaffe här ute -- sade fru Bergendahl gladt; hon var alltid nöjd, då hon hade goda nyheter att berätta och kunde ställa det treffligt för sin omgifning.

— Pappa kommer genast, nu ringer jag på gossarne och Gerda! —

Den välbekanta klockans ljud kallade nästa ögonblick familjens alla medlemmar till „centralstationen“, Brunos ganska betecknande namn på verandan, som under sommarn var den vanliga samlingsplatsen.

Med hufvudet fullt af tyska glosor kom Gerda ned från sitt rum i öfre våningen; hon studerade ifrigt, för att till hösten kunna resa utomlands och fullkomna sig i sitt älsklingspråk. Bruno, som tagit sig en grundlig lur i den skuggiga löfsalen, gnuggade yrvaken sömnen ur ögonen.

Fredrik och herr Kontio hade gjort i ordning några rara prässade växter, och „magistern såg ut, som om han ännu dvalts i vetenskapens förgårdar“ hviskade Mary till Helga, ty hans blonda hår stod rätt i vädret och blicken var frånvarande, ända tills Gerdas behagliga röst lät höra sig i kretsen; då spratt han till, som om han vaknat upp ur en dröm.

Fredrik var lång, blond och mycket smärt, med en tankfull panna och ett par stora blågrå ögon, en fullkomlig motsats till den kortväxte Bruno med sitt mörka hår och sina anlag för korpulens. Hans lifliga ögon kunde ofta blixtra till vid minsta motsägelse, men Fredrik hade någonting lugnt och allvarligt i sitt väsen, och blott då han log, upplystes hela ansiktet. Han liknade mycket sin mor och hade hennes varma blick och behagliga leende.

— Vi tänkte oss ut att ro drag i kväll, ha ni lust att komma med — frågade han.

— Det förstås! —

— Och vi också! — ropade småflickorna och tvillingarne.

— Ni skulle inte kunna hålla er tysta — sade Mary.

— Båten rymmer ej så många — puttrade Bruno.

— Vi kunna ju taga stora ekstocken — föreslog Fredrik, som ogärna gjorde småsyskonen ledsna.

— Vi slippa med, vi slippa med — jublade barnen och skockade sig kring stora bror, som alltid var så snäll mot dem.

Ungdomens muntra stim fylde verandan, så att det ekade i väggarne. Föräldrarna sågo småleende på hvarandra. — Gud ske lof, nog fans det lif i huset!

Par timmar senare såg man en liflig skara styra kurs ned till båtstranden vid en vacker vik, där äfven ångbåtsbryggan var belägen, och under skämt och glam stufvades refvar och korgar i båten.

— Om ni inte ha fisktur, så vik in till gamle Josef på återvägen — sade modern — han har säkert någon gädda i sina sumpar. —

— Skall ske, mamma — ljöd svaret, men det var naturligt, att alla hoppades på riklig fångst.

Herr Kontio, som alltid var långdragen i sina anföranden, beskref vidlyftigt för Gerda ett slags nya metspön, som just hade anländt med ångbåten, och Fredrik stälde i ordning gäddraget, medan Bruno sakta rodde framåt. Alla bjödo till att vara så stillsamma som möjligt, men än flög en kulle änder upp ur vassen, än sågs ute på fjärden en båt, som tilldrog sig uppmärksamheten; så att bäst det var pratade alla i full fart. Huru de än rodde både åt höger och vänster och rakt fram till Måsholmen, nappade icke en enda gädda på draget.

— Så är det att hafva båten full med skvattande barnungar — sade Bruno och hvilade på årorna.

— Jag tycker, att vi äldre inte als förhållit oss tystare — sade Fredrik skrattande. — Strunt i fisken, låt den simma; en så härlig kväll som denna är det i alla fall en njutning att vara ute på sjön. —

— Ack ja, inföll Helga — vattnet ligger ju som en spegel! —

Hon hade rätt; det var så lugnt, att ej ens minsta krusning syntes på den blanka ytan, och långt borta öfver fjärden sjönk solen långsamt ned mot horisonten. Alla tystnade småningom gripna af naturens högtidliga aftonfrid.

— O du, den spegelklara kvällens frid — sade Fredrik sakta.

— Skola vi ej sjunga något — frågade Gerda. De voro alla musikaliska och brukade ofta sjunga tillsammans, isynnerhet om sommarn ute i det fria, och snart klingade „Stilla skuggor breda sig i kvällen“, „Djupt i hafvet“, „Vårvindar friska“ m. fl. gamla kända sånger melodiskt öfver sjön.

Då de slutligen vände hemåt, skulle hela sällskapet förgätit det ledsamma resultatet af fiskarfärden, nämligen att ej en enda gädda sprattlade i korgen, om ej lilla Edith snusförnuftigt yttrat: — Här tar vägen af till Josefs stuga. —

Mary och Helga följde anvisningen för att framföra moderns budskap, medan de öfriga fortsatte vandringen hemåt. Några ögonblick senare stodo de båda flickorna framför den lilla röda stugan innerst i viken, där gamle Josef sysslade med

sina nät utanför fiskboden. Han lofvade hämta den önskade fisken nästa morgon och smålog gäckande åt unga herrskapets gäddlycka.

— Hur mår Lena i afton? —

— Åh, efter vanligheten, kan jag tro — menade gubben.

— Låt oss gå in och hälsa på henne — sade Mary. — Hon är gamle Josefs blinda gumma, som du vet. — God afton, god afton! — Mary öppnade raskt stugdörren.

— God afton, lilla fröken, jag kände genast igen henne på rösten. — Den blinda kom utan att tveka rakt fram mot dem. — Här är någon af de andra med också, tror jag! —

— Det är min kusin Helga från Helsingfors. —

— Kors bevare oss, fru Rosas flicka, henne skulle jag, Gud hjälpe mig, gärna velat se, för hennes mor var då en så rar människa i sin ungdom. —

— Mamma har nog berättat om fiskarstugan, och huru de brukade koka kaffe här i er spis och sen dricka det nere vid stranden. —

— Gud välsigne hennes goda minne; men den tiden var jag inte ännu i mörkret såsom nu. —

— Ja, stackars Lena, nog har du svårt — menade Mary.

— Man får ej klaga, lilla fröken; det är Gud själf, som lagt mig korset uppå, och Han vet, hvad som är bäst för oss. Jag har också så mycket att

vara tacksam för; först och främst är gubben min så snäll och beskedlig och hjälper mig på allt sätt; så har jag ett så godt husbondsfolk, som aldrig tröttnar på att visa mig godhet, och vidare har jag tak öfver hufvudet och dagligt bröd af Herrens nåd, utan all min omsorg. Jag är som liljan på marken och himmelens fågel, jag hvarken spinner eller sår, men allt kommer mig ändå till del. Ja, ja, mina unga fröknar, gamla Lena är nöjd på allt vis. —

— Farväl nu för den här gången! —

— Farväl och tack för påhälsningen, det gläder mitt hjärta att vara ihågkommen. — Gumman nickade och rakte dem gladt sina små skrumpna händer till afsked.

— En sådan snäll gammal gumma — sade Helga helt rörd, när de gingo hem.

— Ja — svarade Mary — jag tror, att hon är den förnöjdaste och mest tacksamma människa jag känner. Mamma brukar säga, att Lena mången gång gifvit henne lektioner i tålmod. —

— Säkert skulle man kunna lära mycket af henne — sade Helga tankfull.

Ifrån gården hördes i detsamma klockans muntra klang, och flickorna började springa i kapp för att hinna i tid till kvällsvarden.

Våra grannar.

— I dag skola vi åka ut till prästgården — sade assessorn en morgon vid frukosten — mamma har generalstädning till midsommarhälgen och lär rätt gärna vara af med oss några timmar. —

— Hvilka hästar skola vi taga, pappa? —

— Brunte och Petter; det får du Bruno styra om. —

Gossen flög bort som en pil, han var aldrig trög, när det gälde sådana saker. Flickorna skyndade upp till sig för att göra sig i ordning för färden. Mary och Helga bebodde tillsammans ett rum i andra våningen och Gerda, som för sommaren afstått sin sängplats åt kusinen, hade flyttat in i ett litet gästrum, där hon kunde vara ostörd med sina böcker. Gossarne och herr Kontio logerade på andra sidan om öfre förstugan, och barnen sofvo nere hos far och mor.

Alla rummen i huset voro höga och ljusa, samt trots sin enkelhet mycket hemtrefliga. Helga var alldeles betagen i flickornas kammare, där alla möbel voro hvitmålade och beklädda med ljusröd blommig kretong; draperier af samma färg hängde öfver de hvita spetsgardinerna för fönstren samt kring det lilla toalettbordet i hörnet, där flickornas nättaste små prydnader voro uppställda.

Hvardera hade sin egen byrå och tvättställning; ett treffligt skrifbord stod vid ena fönstret och i passagen mellan rummen fanns en rymlig garderob. „Enkelt men bekvämt“ tyktes vara en hufvudregel på Gretaby.

— Jag tar min randiga kretongklädning — sade Mary, som i flygande fläng borstade sitt kortklipta hår. Hon gaf sig aldrig tid att tänka mycket på toaletten.

— Moster råde mig att välja den blå blusen till min svarta kjol — svarade Helga. — Mitt hår är redan burrigt, jag måste kamma om mig och sätta ett blått band i flätan, så att det ser ordentligt ut. —

— Smakfullt, ville du väl säga — småskratade Mary, som gärna dref litet med kusinens smak för att vara nätt klädd.

Helga såg slagen ut, hon kom nog ihåg att modern varnat henne för fåfänga, men nästa ögonblick stod hon likväl framför spegeln och profvade, huru en liten silfverbrosch skulle taga sig ut mot den blå blusen.

— Äro ni snart klädda, flickor — frågade Gerda, som redan hade hatten på hufvudet.

— Hästarne köra genast upp, och pappa tycker ej om att vänta. —

— Strax, strax! — Mary sökte förtvifladt sina vantar och sin näsduk; hennes tillhörigheter hade en olycklig benägenhet att förkomma just i sista

minuten, och epitetet „slarfvan“, som hon ofta fick höra nämnas före sitt namn, var icke alldeles oförtjänt.

— Adjö mamma, adjö småflickor! —

Assessorn och Helga togo plats på trillans baksäte, Bruno körde, och Mary satt bredvid honom, medan de öfriga hade godt rum i jaktkärran.

Det var ett muntert sällskap och en glad utflykt i vackraste sommarväder, och man pratade så ifrigt i båda åkdonen, att ingen annan än Bruno tänkte på, huru fort Petter och Brunte förde dem fram mot målet. Men han vakade nog så troget öfver sina reskamrater och försummade ej att vid hvarje backe och bro ropa „gif akt“ till „magistern“, som satt med en töm i hvardera handen och tittade mer på Gerda än på hästen.

Prästgården låg inbäddad i grönska alldeles invid en liten vänlig insjö. Den var rödmålad med hvita fönsterposter och en stor gammaldags öppen trappa, som såg helt inbjudande ut.

— Välkomna, välkomna! — En liten rund gestalt hven som ett yrväder öfver gården för att öppna grindarna på vid gafvel; det var Elma. Prosten och prostinnan stodo på trappan för att taga emot gästerna, och unge herr Viktor hälsade de unga damerna med en bugning, som var nog artig att räcka till för dem alla tre.

— Vi hafva så väntat er hela veckan — sade prostinnan. — Elma har hållit utkik alla dagar; men nu måste ni, mina goda vänner, nödvändigt stanna

öfver middagen, jag har en så präktig färsk gös att bjuda er på. Tagen plats här ute i svalkan, kaffet kommer genast. — Den lilla fryntliga frun skyndade bort, ifrig att ombesörja välfägnaden åt sina gäster.

Prosten och assessorn hade emellertid fått sina cigarrer tända och slagit sig ned i spjälsoffan i hörnet, medan ungdomen placerade sig på trappstegen, såsom det alltid brukades i prästgården. Elma hade tusen saker att berätta, hennes lilla röda mun rörde sig oafbrutet, så att Helga ej kunde låta bli att småle; men det var just hvad Elma ville, ty hon tyckte om att se alla glada och bar nog skäl för smeknamnet „solstrålen“, som hennes pappa gifvit henne.

Viktor var tystare, men vida vackrare än systern. — En riktigt fin och stilig ung student — sade Mary.

Så fort man druckit kaffe med tant prostinnans välkända och beprisade kumminbullar, förde Elma sina gäster till hagen för att se en präktig ayrshire kalf, som nyss fått pris på en kreatursutställning. Sedan skulle de inspektera hönshuset och dufslaget, som stod under Elmas särskilda uppsikt. Också kände hon hvarenda dufva och namnet på minsta lilla kyckling, ehuru de i Helgas oinvigda ögon alla voro alldeles lika hvarandra. Allting var nytt och roligt att beskåda, och när de sprungit omkring öfveralt, förenade de sig med det

öfriga sällskapet om ett parti krocket på den stora gårdsplanen framför trappan.

Helga och Fredrik jämte Bruno och Elma bildade ena partiet, herr Kontio och Viktor med Gerda och Mary det andra. Alla de sistnämnda spelade mycket väl, och efter en något ojämn kamp lyckades de som segrare gå ur striden. Trötta och varma kommo de alla in till middagsbordet ännu i full diskussion om spelet, som Bruno föreslog att de skulle taga om på eftermiddagen. Det brydde flickorna sig dock icke om, de föredrogo att sätta sig i skuggan på gungbrädet under prostens fönster. Man skulle öfverlägga om midsommaraftnens firande, och många planer uppgjordes; men slutligen stannade alla vid assessor Bergendahls förslag, att de i år skulle ro ut till Måsholmen och tända kokko på öns yttersta udde.

Viktor var mycket artig och underhållande mot gästerna; han berättade för flickorna små vitsor från hufvudstaden och bjöd de unge herrarne på papyrosser, men hvarken Fredrik eller herr Kontio rökte. Bruno tittade i smyg upp till det öppna fönstret och tog sedan hastigt en papyross ur asken. Några minuter senare råkade assessorn se ut genom fönstret i prostens rum, där herrarne tagit plats. Hans snabba blick såg genast den blossande papyrossen mellan Brunos läppar, men han sade intet därom; den lugna uttrycksfulla blicken var dock mer än nog för Bruno, som genast kastade bort den halfrökta stumpen. Han kände

väl faderns önskan, att gossarne ej finge börja röka, förrän de själfva kunde förtjäna pengar till detta onödiga nöje, och allraminst — det viste Bruno — passade det för en trettonårs skolpojke att blossa på en papyross. Han hade blott gifvit efter för frestelsen att försöka, hur det smakade, och nu kände han sig rätt illa till mods. Det glada sällskapet ville ej mer intressera honom, och han var glad, när det blef tid att bryta upp, så att han fick gå att styra om hästarnes förspänning. Hela hemvägen satt han tyst och dyster, men när Helga och Mary hoppat ur vid trappan, tog Bruno hastigt faderns hand och hviskade: — Förlåt, pappa! —

— Tillgifvet, min gosse — ljöd det vänliga svaret, och så var molnet skingradt på Brunos himmel.

— — — — —

Några dagar senare sågo flickorna modern lägga in sin stickning i en liten arbetsväska.

— Hvad skall det betyda, mamma? —

— Det betyder, att jag ämnar mig på en liten visit till Sandnäs och tänkte föreslå dig Mary och Helga att göra mig sällskap.

— Så roligt, så roligt — ropade Mary, som tyckte om sällskapslif och visiter, isynnerhet när det gälde ett besök hos tant Charlotte.

Vägen mellan de båda landtegendomarne var icke lång, då man färdades med häst, men ännu kortare, om man följde en liten gångstig genom skogen. Vanligtvis föredrogo grannarna att begagna sig af denna genväg, då vädret var vackert.

Således begåfvo sig fru Bergendahl och flickorna af till fots, följda af Tusse, som hoppade af förtjusning och viftade med sin yfviga svans i glädjen att slippa med.

Himlen var klarblå, endast några lätta skyar seglade där uppe som hvita bomullstappar, och skogen doftade af linnea. Helga kunde ej låta bli att ideligen stanna och plocka, så att hon ofta blef långt efter de andra; men hvad kunde väl vara roligare än att få plocka dessa älskliga små blomklockor och insupa deras ljufva doft här ute under barrträden, som susade så sakta i sommarvinden.

— Seså, nu komma vi strax fram till gården — ropade Mary och hennes kusin skyndade att förena sig med dem vid de prydliga järnportarne, som ledde in till en åldrig, väl vårdad park af urgamla lindar och askar.

— Sandnäs har tillhört fröken Furumarks släkt i flere led — berättade fru Bergendahl, medan de gingo vidare på den breda sandade körvägen. — Allting här är också väl underhållet från gamla tider både inne och ute, så att det är en fröjd att se. — Där har du nu huset rakt framför dig. —

— Ack, moster, det liknar ju alldeles ett slott — utropade Helga, när hon fäste blicken på det stora hvita trevånings stenshuset med brutet tak.

— Här bor fröken Charlotte som en prinsessa! — Fru Bergendahl smålog. — Ser du, där står hon själf och vinkar välkommen åt oss. —

Ute på den lilla platformen framför ingångsdörren under det förgyllda vapnet stod ett långt, ännu ungdomligt fruntimmer i grå sidenklädning och med svarta spetsar öfver det lätt gråsprängda håret. Det var tant Charlotte i egen person, och då de kommo närmare skyndade hon raskt dem till mötes.

— Så roligt att få se eder, mina vänner, och du med lilla stadsbarn, välkommen till Sandnäs — sade hon med sin behagliga röst och kyste Helga på pannan. — Vi måste bli goda vänner strax från början, kom ihåg det! —

Hvad det var svalt i den stora skumma vestibulen med de underliga målningarna på väggarna, här kunde man frysa midt i hetaste sommarn. På den breda fönsterposten stod ett gammalt krus med iskyldt vatten, som smakade härligt efter promenaden i värmen. Tant Charlotte föreslog, att Mary, som var hemmastadd i huset, skulle visa Helga omkring öfveralt. Det blef en formlig husvisitation, uppför trappor och utför trappor, genom de långa smala korridorerna och in i de näpna gästrummen, som Mary förut beskrifvit; upp på vinden för att beundra utsikten och ned i de dystra källarhvalfven, där folket påstod att det spökade. Aldrig hade Helga sett någonting mer intressant.

På nedre botten lågo „statrummen“, som värdinnan kallade dem; stora salongen med präktiga möbel, långa soffor klädda med röd damast och högkarmade stolar kring bord med konstigt snirklade

fötter; gula förmaket, där både öfvertåg och gardiner voro af tjockaste gula sidenbrokad, och kinesiska kabinetten med otaliga småsaker af brokigt dyrbart porslin på skåp och hyllor, det var alldeles som att vandra i ett museum.

Sist hamnade de i matsalen, ett långt smalt rum med mörka panelningar, gamla mahognyskåp och familjeporträtter på alla väggar. Där suto tant Charlotte och fru Bergendahl och drucko chokolad och, då Helga uttrykte sin förtjusning och beundran öfver allt, hvad hon fått se, sade värdinnan:

— Ni måste komma att vara mina gäster en hel dag, då först blir lilla vännen här riktigt hemvarm på Sandnäs, och så skola ni stanna öfver natten och ligga i gröna sängkammarn — du vet Mary — där det knappar i väggarna, och där man alltid drömmer någonting roligt. —

— Tusen tack, snälla tant, jag vet ingenting roligare — utropade Mary. — Den där gröna kammarn värkar alltid så trolskt tjusande på mig. —

— Godt, då är det afgjordt! — Gå nu ned och titta på blommorna, drifhusen ha inte mycket att bjuda på så här sommartid, sedan skola vi alla promenera till dammen och beskåda svanornas palats, som blef färdigt i förgår. —

— Svanor, finnes här värkligen svanor? —

— Åh ja, hela fyra stycken, de simma dagen lång omkring i sin dam, skall du få se. —

Mary drog Helga bort med sig till de ståtliga orangerierna. När de sett sig mätta på blom-

morna och af trädgårdsmästarn blifvit begåfvade med stora buketter, tågade de i sällskap med värddinnan och fru Bergendahl ett litet stycke inåt parken, där en förtjusande liten insjö låg spegelblank vid deras fötter. Midt uti dammen fans en konstgjord liten holme, och på den stod det nya svanpalatset, uppfördt såsom en kinesisk pagod med tinnar och utsirade torn; öfver det klara vattnet simmade de snöhvita fåglarna med majestätisk värdighet.

Tant Charlotte hade medtagit bröd, som flickorna smulade sönder åt de vackra djuren, som behagfullt sträkte sina långa halsar efter de utkastade läckerbitarna.

Den lilla dammen under de höga gamla lindarna, hvilka kastade dunkla skuggor öfver vattenytan, var en obeskrifligt vacker tafra, och Helga tröttnade ej att stå lutad öfver den lilla bronsjärnräck och betrakta den, medan de äldre sutto på en soffa nära den konstgjorda kanalen, som ledde vatten till dammen. Senare gjorde de ännu ett besök i stallet för att hälsa på unghästarna och beundra ett litet föl af engelskt fullblod, som var matmoderns synnerliga favorit. Omsider anträdde hemfärden, och tant Charlotte ledsagade dem ända fram till parkgrindarna.

— Här stannar jag på mitt enskilda territorium — sade hon med en munter nick — kommen snart igen, kära flickor, och tagen alla de andra unga med från Gretaby, ty jordgubbarne börja snart bli

röda, och ni måste hjälpa mig att äta upp dem. — Hon vinkade gladt ett sista farväl till dem, innan de försvunno i skogen.

Midsommar.

„Midsommar drager med fröjd och glans igenom bygderna vida“ — deklamerade Mary, då de Johanneaftonen sutto på gården och bundo kransar till verandan.

— Midsommarn påminner mig alltid om julen — sade hon. — I dag tänker jag „huru många vi fira jul“, och på julaftonen erinrar jag mig midsommarkokkon; de äro som två gränsestenar mellan halfären. —

— Ja, men julaftonen är ändå roligare än midsommarkvällen — sade lilla Esther, som hjälpte flickorna med att räkka blommor och kvistar till kransarna.

— Så tycker jag också — instämde Edith.

— Juldubben tommer och fågar „fins de nälla barn“ — ropade Lilli, som också ville ha sitt ord med i laget. Det lät så näpet från hennes täcka körsbärsmun, att kusin Helga måste kasta kransen ifrån sig och taga den lilla flickan i sina armar.

— Lilli vill vaja näll, Lilli tytter om julboten — jollrade barnet.

— Åh, han glömmer nog inte bort dig, älskling, det kan du lita på. —

— Ack, om du skulle få fira julen här, kanske faster och farbror kunde låta öfvertala sig att komma hit — undrade Mary.

— Det vore nog roligt; men många vindar hinna blåsa innan dess, brukar vår gamla Wappu säga. —

— Så är det. — Hurrah, nu har jag min krans färdig! Seså, små flickor, skynda er nu att söka upp någon af gossarne, de måste åtminstone hjälpa oss att dekorera, då vi ensamma fått binda alla guirlander. —

Edith och Esther kilade af så att deras blonda flätor flögo för vinden; de voro som ett par vagnhästar, glada rödkindade och lifliga, samt vanligen alltid ett eko af hvarandra. Kort därefter uppenbarade sig Fredrik och Bruno, och under mycket prat och många funderingar blefvo kransarna uppsatta i vackra festoner kring verandan, tack vare Brunos flinka fingrar och „stora brors“ goda vilja.

— Nu ser här riktigt ut som midsommar — sade Mary belåtet. — Litet besvär ha vi haft, men festligt är det i alla fall att ha en smula grönt inne Johanneaftonen. —

— Ursäkta min glömska! — Fredrik såg ångerköpt ut. — Jag fördröjde mig ute i skogen. —

— Jag for och profkörde Stjärnan med pappa — sade Bruno viktigt.

— Nej, men se på Helgas fingrar, de blöda!
— ropade barnen.

— Jag rispade mig på enriskvistarne — sade hon och försökte leende gömma händerna, som voro röda och fulla af skråmor.

— Helga har för fint skinn; tacka vet jag mina labbar — skrattade Mary och stack fram sina stadiga bruna näfvar.

— Sådana små stackars händer! — Fredrik drog fram dem och granskade noga de otaliga risporna. — „Bättre nyttiga händer än vackra händer“, brukar mamma säga — sade han vänligt.

— Så är det nog, moster har alltid rätt. —

— Gå nu och badda dina prinsessfingrar i friskt vatten, så går hettan bort. —

— Tack för rådet! — Helga ilade leende uppför trappan. Hvad Fredrik ändå hade för ett godt hjärta.

Man drack the ute på gården under björkarna; det var en gammal sed, då vädret var så vackert som denna midsommarkväll. Ungdomen spelade lawn-tennis, och barnen hoppade omkring i gröngräset alldeles som små killingar, för första gången ute på grönbete. Edith och Esther sprungo i kapp med tvillingarne, som bråddes på bror Bruno, men Lilli var af „annan sort“, som dadda brukade säga.

Då de andra tumlade om med hvarandra i yrande lek, sväfvade hon gratiöst omkring på yttersta tåspetsarne som en liten älfva. Med sitt långa

blonda hår, sin hvita hy och sina blå ögon, hade hon i hela sitt väsen någonting luftigt och ängla-
likt, som uppfylde moderns hjärta med vemodsfulla
aningar. Skulle väl denna lilla eteriska varelse
växa upp och blifva stor? Det var nästan omöjligt
att kunna hoppas det.

Efter kvällsvarden packades två stora korgar
med kaffeattiraljer, som af huspigian Fina och den
gamle kusken Kalle, fördes öfver till Måshol-
men, dit gossarne redan i flere dagar med Kalles
hjälp forslat stora massor torra grenar och enris-
buskar.

Lilli hade tagit godnatt och krupit till kojs
under gamla daddas trogna hägn, men alla de öf-
riga tågade i gladaste feststämning ned till stran-
den, där stora båten låg färdig och väntade dem.

Gossarne rodde och fadern satt själf vid sty-
ret under den korta färden ut till holmen, där Fina
redan mellan strandstenarna gjort upp en liten eld
för kaffe pannan, medan Kalle satte ut i sundet
några tomma tjärtunnor fyllda med gammal bråte.

— Där komma prästgårdsboarna! — ropade
Bruno, och ganska riktigt dök en liten hvitmålad
slup fram bakom udden. Viktor var ifrig seglare
och kanotist, ehuru han hade ett par kilometers
väg från prästgården ned till båtstranden.

I båten syntes Elma och hennes skolkamrat
Ines Stormbom. Viktor satt med skotet i handen
„öfverdådigt stilig“, som Mary sade, i en ljus ran-
dig skjorta med nedvikt krage och en röd sidenduk

ledigt knuten om halsen. Han såg helt artistisk ut, tyckte Helga, men det syntes äfven, att han gärna ville väcka en smula uppmärksamhet, menade hon; och det var kanske ej så orätt.

De unga skyndade nu upp till holmens högsta punkt, där assessor Bergendahl redan höll på att tända kokkon, som snart flammade högt mot skyn till barnens stora förtjusning. Det var en utmärkt vacker eld, tjärtunnorna ute på vattnet började nu äfven blossa upp som stora strålande marschaller, och här och där vid stränderna tändes i den lätta sommarskymningen den ena midsommarelden efter den andra.

Modern, som hjälpt Fina med kaffekokningen, kom nu äfven upp och började med flickornas bistånd duka ett improviseradt kaffebord på en liten jämn fläck mellan de skrofliga klippstyckena, där enhvar kunde välja sin plats efter egen smak. Så kom Fina med två väldiga kopparpannor, och doften af den rara drycken blandade sig behagligt med enrisröken från kokkon. Till och med barnen drucko två koppar kvällen till ära, och trots den stadiga måltid de nyss inmundigat, försvunno brödkorgarnes innehåll som snö i solsken.

Då elden en smula begynte mattas, spridde sig en del af ungdomen och barnen kring holmen för att söka ytterligare bränsle; de andra begåfvo sig ut på sjön i Viktors lilla båt, och snart hörde man öfver det lugna vattnet tonerna af: „Lugn hvilar sjön“.

— Vi skola svara dem — sade assessor Bergendahl, då de unga återvände med stora bördor tort sjögräs och vissna grenar.

— Hvad skola vi sjunga? — "Suomis sång". —

Roddaren där ute höll upp sina åror för att lyssna, och då sången tystnat, viftade flickorna med sina näsdukar till tack, och Viktor svängde sin hvita mössa i luften. Kort därpå svarade de med: — „Tuoll' on mun kultani“.

Denna växelsång i den lugna kvällen lät mycket bra, och modern, som tagit den sömniga Ester i famnen, nickade uppmuntrande åt sin omgifning att fortsätta.

— Jag viste ej, att morbror sjöng — sade Helga under en paus, då hon hjälpte Fredrik att sköta om elden.

— Pappa har på sin tid varit en af de bästa sångarne vid universitetet. —

— Ack, därför ljöd vår sång så ovanligt bra i kväll. Men ser du båten där nere? Viktor lutar sig bakåt och hvilar armen på ena åran. —

— Han tar sig så bra ut i sin ljusa skjorta. —

— Ja, men han vet också själf af det, och det missklär honom, tycker jag. —

— Åh ja, visst bråkar han ju litet med sin kostym — menade Fredrik godmodigt — i grunden är han ändå en bra gosse, med präktig karaktär. —

Helga teg litet slagen; hon viste nog, att hon nyss känt sig en smula stucken af Viktors

nedlåtande artighet mot de yngre flickorna, och att hon därför ej var villig att döma honom opartiskt; men att Mary beundrade honom — det kunde hon då aldrig begripa.

Tiden hade emellertid glidit undan på snabba vingar, och modern började mana till uppbrott, isynnerhet som barnen synbarligen längtade till Fjäderholmarna.

— Ännu måste vi sjunga en sång, innan vi skiljas — sade assessorn — låtom oss alla förena våra röster i „Vårt land“. —

— Ja, ja, det skola vi göra — instämde ungdomen, och i den ljusnande sommarnatten klingade den älskade fosterländska hymnen långt öfver de vida vattnen och de löfklädda holmarna mot horisontens blånande rand. — Ett harmoniskt slut på sommarens festligaste afton!

— Farväl, farväl! — ljöd det från båtarna, när man skildes, och den lilla prästgårdsslupen ilade bort.

— Vi träffas i morgon i kyrkan, nej i dag, ty klockan är snart ett — god morgon, god morgon! —

— Huru tidigt skola vi resa till kyrkan — frågade Helga, när de kommo hem.

— Det beror på, hvad du kallar tidigt — svarade assessorn leende — klockan tio skulle i Brunos tycke säkert vara mycket bittida eller hur? —

— Nog är jag nästan alla morgnar sjusofvare, men så sena ha vi flickor ändå aldrig varit. —

— Nåväl, om du är i ordning klockan nio, så ha vi god tid på oss. Godnatt nu, mina vänner, sofven godt allesamman! —

— — — — —
— Mary, hvarför kläder du icke af dig? —

— Tyst, jag väntar på att gossarne skola gå in till sig. Kontio pratar då i evighet där ute. Mins du icke, att vi skulle plocka nio sorter blommor i kväll och lägga dem under hufvuddukden. —

— Ja, det var sant, men huru skola vi finna dem numera? —

— Åh, jag vet nog, hvar vi hitta dem, dessutom dagas det redan. Tag af dig skorna, eljes kan Bruno komma ut och göra förtret. — Seså, nu få vi lof att gå! —

Tysta som möss smögo sig de två flickorna längs trappan, reglade upp farstudörren och voro snart ute i trädgården, där en lätt dimma sväfvade öfver buskar och blomstergrupper.

— Här har du en väpplingsblomma och en prästkrage, tag också en klase syrener och en narciss. — Ett, tre, sex, åtta, nio — nu tror jag, att jag har dem alla, räkna dina så äro vi färdiga. —

Några minuter senare lågo flickorna i sina bäddar med blombuketterna prässade under hufvuddynan.

— Hvad vi nu drömma i natt, så slår det in — sade Mary och slängde armarne öfver hufvudet.

— Jag brukar aldrig drömma — menade Helga. — Det vill säga bara någon enda gång — tillade hon samvetsgrant.

— Då kommer du bestämdt att göra det midsommarnatten — småskrattade Mary. — Nu skola vi somna, eljes vakna vi för sent i morgon. —

Mary spådde sant. Då Helga slog upp sina ögon följande morgon och såg solen lysa in genom de ljusröda gardinerna, såg hon så tydligt för sig vägen, på hvilken hon gått under natten, en vacker väg mellan skuggiga träd och täta buskar, där ljuset lätt silade sig in genom grönskan. En fågel drillade öfver hennes hufvud och linnean doftade. Vid hennes sida gick någon, som böjde undan hvarje nedhängande kvist och plockade bort alla små stenar från den ojämna stigen. Men när hon böjde sig framåt för att se, hvem han liknade, så vaknade hon. Det var ju dumt, men nog trodde hon bestämdt, att det var Fredriks halmhatt, som sväfvat för henne i drömmen.

Klockan nere i förstugan slog åtta. Helga hoppade raskt ur sängen och ropade på Mary, som gäslande plirade med ena ögat.

— Skynda dig, Mary, vi ha försofvit oss! —

— Usch då, hvarför skulle du väcka mig, jag tänkte just börja drömma. —

— Det var alldeles för sent — skrattade Helga, som just doppade ansiktet i tvättfatet. — Jag gjorde undan den saken tidigare och tog mig en promenad i skogen. Undrar just, hur långt jag skall vandra i dag! —

— Åh, hvad du är dum! Inte behöfver en midsommarnattsdröm slå in på ögonblicket. Den

kan bli värklighet först efter åratat och är inte mindre sann för det. —

— Tack, du visa profetissa, nu går jag ned och äter frukost med morbror — sade Helga. I förbigående kunde hon icke låta bli att knacka på Brunos dörr, med ett varnande:

— Stig upp, Nukku Matti, eljes resa vi ifrån dig! —

Enda svaret var ett otydligt brummande ur djupet af en dunkudde, Bruno skulle nog inte hinna med på kyrkfärden den dagen.

Så foro de öfriga i trillan och stora vagnen bort till den vackert belägna kyrkan, som doftade af konvaljer och syrener, ty årets skriftskoleungdom gingo midsommardagen fram till Herrans bord under föräldrars böner och välsignelser.

Det var högtidligt att se dem stå där uppe vid alterrunden, tyckte Helga. I fjol hade Gerda och Fredrik äfven stått där i den unga skaran. Hon såg bort till sina kusiner, Gerdas vackra ansikte badade i tårar, och ett djupt allvar låg öfver Fredriks lugna panna.

Hon böjde sig ned i bänken och slöt ögonen.

— O Jesu — bad hon stilla — jag har så mycket att strida emot, jag är så ofta stygg och missnöjd och otacksam, ehuru Du gifvit mig så mycket godt. Hjälp mig att rätt innerligt tacka Dig, och gör mig till Ditt eget barn för tid och evighet. —

Orgelns toner brusade väldigt under de gamla hvalfven, och församlingen sjöng andäktigt: — „Uti

din nåd o Fader blid befaller jag i all min tid min arma själ och hvad jag har, anamma alt i ditt förvar“. —

Helga lyfte sitt hufvud och sjöng med, hennes hjärta kändes så lätt och tillitsfullt, och därför voro orden i den psalmen alldeles såsom skrifna enkom för henne. Denna gudstjänst i det blomsterprydda templet, med sommarfläktar genom öppna fönster och solljus öfver församlingen, skulle hon aldrig förgäta.

Regnväder och hufvudvärk.

Plisk, plask, plisk, plask!

— Hvad är det för ett ljud — frågade Mary en morgon med sömning röst.

— Det regnar, tror jag — ljöd svaret.

Mary vände sig åt andra sidan och somnade på nytt, men hennes kusin låg vaken och hörde, huru regndropparna knäpte på fönsterrutorna, och huru vattnet skramlade nedför takrännorna. Det var första gången det regnat, sedan hon kom till Gretaby.

Alla barnen voro på dåligt humör vid frukostbordet. Småflickorna tänkte just i dag ställa till dockbyke, och gossarne hade planerat en storartad damanläggning i stora diket vid brunnen,

men nu då det regnade kunde man inte företaga sig något.

— Jag tror vi få lof att uppskjuta plockningen af pyrola uniflora — sade Fredrik och mönstrade den mulna himlen med forskande blickar.

— Det odrägliga regnet — knotade Mary. — I dag skulle vi gå till tant Charlotte och stanna där hela dagen. —

— Regnet gör godt åt potatisen och hafrebrådden — menade Bruno förnumstigt — det är pappa glad åt. —

— Ja visst, det kom just i rätta stunden, ty nu har åkern blommat ut, och alt törstade efter vatten. —

— Mina trädgårdssängar må också godt af vätan. Pihlgrenskan har länge beklagat sig öfver den ihållande torkan. —

— Omväxling måste det vara både i naturen och i lifvet för utvecklingens skull — sade assessorn. — Detta blir en lämplig dag för uppskjutna skrifarbeten. —

Gerda smålog mot honom. — Jag tänkte just därpå, pappa. När regnet strömmar ned, är man ej als frestad att gå ut och slösa bort tiden i det gröna. —

— Arbeta inte för träget ändå min flicka — fadern drog henne ömt intill sig — vi människobarn äro som unghästarne, den ena får man mana på, den andra måste hållas tillbaka. Aldrig trodde jag, att min lilla trollslända skulle bli en sådan bokmal! —

— Jag vill vara väl förberedd, lilla pappa, då du i höst kostar på mig den dyra vistelsen i Dresden. —

— Min plikttrogna flicka! — Han kyste henne hjärtligt på pannan, innan han gick.

Modern tog sin nyckelkorg och försvann i köksregionerna. Harald och Bertel råkade i tvist om en knif, Edith trummade på fönsterrutan, och Esther trillade omkring på golfvet. Helga gick ut på verandan och såg, huru regnet hade skurit små rännilar i sanden, och huru syrenerna hängde sina tunga våta klasar mot marken. Det var skada, att det inte alltid kunde vara vackert väder.

Nu kom modern in tillbaka. — Stig upp lilla Esther, hvarför ligger du där? —

— För att det regnar, och jag inte vet, hvad vi ska göra. —

— Men det vet mamma i stället! Raska på er barn, ni se ju allesammans ut, som om ni sålt smöret och tappat pengarna; i dag är det ju arbetsdag, och jag skall läsa högt för er en så treflig berättelse. —

— Ack, så roligt! — Misstämningen var med ens som bortblåst. Gossarne ordnade stolar kring bordet, och hvar och en skyndade att söka upp sitt arbete. Harald och Bertel stickade damhanddukar, Edith broderade en skolväska, och Esther fållade en näsduk. Lillis höga stol blef skjuten fram till moderns plats, och hon fick penna och papper för att rita „dubbar“. Bruno letade fram sin

halffärdiga fiskkasse, och Mary kom med en trasslig virkning.

— Hvad här ser treffigt ut — sade Helga, då hon trädde in från verandan. — Det är läseförening, tror jag; får man vara med? —

— Det förstås; har du inte något arbete? —

— Jo, en bordduk, som ej blef färdig under terminen. —

— Det passar ju förträffligt att nu taga fram den. —

Några minuter senare var också Helga installerad i kretsen, och alla lyssnade med spändt intresse till Amanda Kerfstedts berättelse „Från fält och skogar“, som modern föreläste. De små blefvo så intresserade af barnen i boken, att de glömde både väder och vind, och förmiddagen försvann som en dröm.

— Söta mamma, läs ännu ett kapitel till, bara ett enda — hette det alltid, då läsningen hotade att taga slut; men slutligen blef det punkt i alla fall. Fru Bergendahl var bestämd och sade, att de suttit tillräckligt stilla för denna gång; nu kunde alla sätta undan sina arbeten före middagen, och småflickorna måste skynda sig ned i hönshuset för att se, om Gullan och Pervilla redan hunnit värpa.

— Hvad tiden gått fort — sade Helga, då hon omsorgsfullt vek ihop sin bordduk. — Timmarne ha riktigt flugit sin kos, medan moster läst. —

— Så gör mamma alltid, när det regnar och äfven eljes, då hon har tid. Hon tycker det är hälsosamt för barnen, att mellan lekarne syssla med något nyttigt handarbete. —

— Hvad moster ändå är klok — sade Helga beundrande — hon tänker på allting! —

Efter middagen gingo barnen upp på vinden för att kasta boll, ty regnet höll envist i sig hela dagen. Mary hade fått tag på „Annie Forrest“ och hängde oförtrutet näsan öfver boken med de gula permarna.

— Jag skulle behöfva litet hjälp med dessa sockerärter — sade fru Bergendahl och kom in med en öfverfull korg. — Gamla Mari håller på att torka skorpor, och Fina står vid strykbrädet. —

Mary rörde sig icke.

— Här är jag — ropade Helga från salongen, där hon bläddrade i ett fotografialbum.

Mary såg upp för ett ögonblick, men böjde sedan hufvudet ännu djupare öfver sin bok.

— Det är en gumma där ute, som vill tala med assessorskan! —

— Jaså, jag kommer genast. Nu blir du ensam om ärterna, kära Helga. —

— Det gör ingenting! —

— Usch, hvad det är odrägligt; aldrig får man läsa i fred. — Förtretad tog Mary boken under armen och gick in i salongen.

Nu kom fru Bergendahl tillbaka. — I dag är det alldeles galet — sade hon leende — bara den

ena går, så kommer den andra. — Där ser jag Josef med sin fiskkorg gå upp till köket, du får nog allena göra slut på den här korgen, fruktar jag. —

Efter fiskaren kom en liten flicka med en rifva smultron. Så hade Esther fallit och stött en bula i pannan, som mamma skulle plåstra om; och gossarne tigde lof att få gå med kusken till hagen efter kvastris. — Assessorskan var helt andtruten, innan hon affärdat dem alla, och Helga, som arbetat flitigt, började längta efter att äntligen se bottnet i den outtömliga ärtkorgen.

Där kom Mary och satte surmulet undan Annie Forrest i bokskåpet. Boken var genomläst, men då hon skulle börja hjälpa Helga, fans det inte mer än tre ärtskidor kvar.

— Så skönt, att arbetet nu är undanstökadt — sade modern och tömde skräpet från korgbotten i sitt stora hushållsförkläde. — Tack för god hjälp! —

Helga skyndade uppför trappan för att tvätta sina händer. Hon undrade, huru Mary var till mods, där hon stod tyst och såg ut på regnvädret. Af egen bitter erfarenhet viste hon, att man aldrig kände sig synnerligt lätt om hjärtat, då man för eget nöje svikit pliktens väg.

Då flickorna lagt sig om kvällen, kom modern upp till dem och satt på sängkanten ett par minuter. Hon brukade alltid se till alla sina barn och kyssa dem till godnatt, innan hon själf gick till hvila.

— Godnatt, snälla moster! —

— Godnatt, mitt barn! —

— Godnatt, mamma! — Marys armar voro hårdt lindade kring moderns hals, och hennes läppar hviskade länge vid moderns öra.

— Sof sött, små flickor; nu går jag till Gerda. —

Mary låg en stund alldeles tyst; sedan vände hon sig hastigt mot Helga och räckte handen mot kusinen. — Är man inte riktigt gemen, som kan vara stygg och ohjälpsam mot en sådan mamma — sade hon ångerköpt. — Fy, så odrägligt dum jag var på eftermiddagen, och du din stackare fick också lida för min lätja. —

— Lappri! — Helga tryckte hjärtligt Marys hand.

— Gud ske lof, nu kan jag somna i fred — sade Mary och sträkte på sig. — Då jag var liten och en gång inte ville be om förlåtelse, fast jag varit mycket stygg, lärde mamma mig ett bibelspråk, som aldrig sedan dess gått ur minnet: *Låten icke solen gå ned öfver eder vrede.* —

— Ja, det är nog godt att komma i håg — menade Helga. — Inte får man ändå frid i hjärtat, förrän man erkänt sitt fel. —

— Så är det — svarade Mary sakta.

Nästa dag regnade det fortfarande. Om det nu var det fula vädret eller vistelsen inomhus — alt nog, Helga vaknade med hufvudvärk och kände sig frusen, när hon gick ned till frukosten.

På förmiddagen kom tant Charlotte promenerande under ett stort paraply, och hon var så glad och munter, att Helga nästan glömde sin värk för

nöjet att höra hennes roliga berättelser. Tant Charlotte samlade alltid ungdomen omkring sig; hon var som en magnet för dem, påstod assessorn.

Men sedan hon gått och middagen var förbi, började hufvudvärken åter göra sig påmint, och då mostern föreslog, att Helga skulle gå upp för att försöka sofva, gick hon gärna uppför trappan med långsamma steg och handen trykt mot pannan.

Hur skönt det var att luta de värkande tinningarna mot den svala dynan. De höga lindarna susade söfvande utanför fönstren, och alla ljud från nedre våningen trängde blott svagt hit upp. Hennes trötta blick följde mekaniskt en fluga, som trögt kraflade sig nedför gardinen. Bäst det var, föll Helga i en lugn och djup sömn.

Då hon vaknade, kändes pannan sval. Fru Bergendahl, som lagt ett kylande omslag på hennes heta hufvud, medan hon sof, satt nu vid sängen och stickade.

— Har moster suttit hos mig hela eftermiddagen? —

— Nej, endast stundtals, då jag hunnit. Du har fått en riktigt god blund, min flicka, och sofvit bort det fula vädret. Nu hålla molnen på att skingras, och jag tror vi få en härlig solnedgång. —

— Ack, så roligt, jag ser en flik af den blå himlen mellan lindarnes grenar. Mitt hufvud är nästan bra, jag känner mig bara en smula trött och dufven. —

— Det är helt naturligt efter en sådan värk, du skall nu ligga alldeles stilla och inte komma ned till kvällsvarden; jag skall låta flickorna hämta upp åt dig en kopp the och en smörgås.

— Tack, snälla moster! Det är så skönt att ligga här och se ut; hvad molnen nu äro lätta och likasom kantade med guld. Ibland vet jag inte hvilkendera som är vackrare, sommarmorgonen eller solnedgången. —

— Nog är morgonstunden härlig, då hela naturen vaknar till nytt lif. Alla barn tycka om den, ty då ligger dagen för dem med lekar och nöjen, men för oss äldre är kanske solnedgången ljufvare med sin frid efter dagens arbete och äflan. Dygnets växlingar påminna om de olika perioderna i människolifvet. Har du någonsin kommit att tänka därpå? --

— Nej, men det är nog sant! —

— Och kvällen behöfver icke precis syfta på alderdomen, ser du. Den kan också påminna om vår sista lefnadsstund, som kan inträffa lika väl i ungdomen, som när man blir gammal. Hur skönt, om vår dag då går ned i frid, ty efter dödens afton kommer evighetens ljusa morgon. — Hon lade ömt sin hand på Helgas panna. — Nu ringer klockan till kvällsvard! —

Helga tog mosterns hand och förde den till sina läppar. — Tack för alt — hviskade hon.

Gerdas födelsedag,

— Hur skola vi fira Gerdas födelsedag —
frågade Mary, då de en vacker dag sutto ute under björkarne på gården.

— Månne hon kan höra, hvad vi tala om? —

— Nej, hon drog just igen fönstret där uppe. —

— Sy fast henne i bädden — rådde Bruno.

— Pytt också, hon är ju den tidigaste af oss alla, men jag skall komma ihåg rådet, när det blir din dag, kära bror! —

— En utfärd med middag i det gröna — föreslog Fredrik.

— Med filbunke och gräddmunkar — Bruno smackade med läpparna.

— Så prosaiskt! Nej, någonting finare skall det vara. —

— Vi borde inöfva en sång, med hvilken vi skulle väcka henne om morgonen; du Kontio kan nog sätta ihop några nätta verser — menade Fredrik.

— Nå, jag vet just inte — magistern såg förlägen ut.

— Ja, det var en god idé, men någonting annat festligt borde det också vara. —

— Det kommer främmande, det kommer främmande — ropade barnen. — Det är prästgårdsboarne! —

— De komma, som om de vore kallade — utbrast Mary. — Viktor måste råda oss, han hittar nog på någonting stilig. —

— Ja, det förstås! — Fredrik smålog.

Då Gerda icke hade observerat de främmandes ankomst, blefvo de unga gästerna genast indragna i rådplägningen. Sedan åtskilliga förslag blifvit gjorda och förkastade, stannade man vid beslutet att till Gerdas ära anordna en tablå i lönnbersån, och Viktor åtog sig hela arrangemanget. Småflickorna stucko nyfiket fram sina hufvud, de ville också på ett hörn vara med om den viktiga konferansen, och då det just var Viktors idé, att låta dem uppträda som genier i tablån, blefvo de till sin stora förtjusning invigda i hemligheten under vilkor att inte yppa saken för någon annan än för mamma.

— Tänk, att Gerda redan fyller aderton år i morgon — sade assessorn vid frukostbordet. — Jag mins ännu så lifligt, som om det varit i går, när du satt på mitt knä och stoppade skorpsmulor i munnen på mig. Så fort går tiden! —

— Tant Charlotte ämnar sig hit på middag i morgon — berättade modern — och prästgårdsboarna ha lofvat komma på eftermiddagen. Elmas kusiner, flickorna Stormbom, och Ossi följa med. Ni ha väl hört, att de äro på besök i prästgården. —

— Jubilate! — skrek Mary.

— Ines Stormbom är en stilig flicka — menade Bruno — men Eva är ett sjåp. —

— Fy då, blygs du inte att säga så om den lilla söta Eva, som bara är en smula för blyg — bannades Gerda.

— Nåh, då bli vi ju ett riktigt stort sällskap i morgon, mamma lilla — sade Fredrik, som satt bredvid sin mor. — Du ser trött ut, tycker jag. —

— Lilli hostade i natt och höll mig länge vaken — svarade fru Bergendahl och såg vänligt på sin älsste son; de två voro alltid i så godt förstånd med hvarandra.

— Hvarifrån har Lilli kunnat få hosta midt i varma sommarn, jag tycker mamma och dadda vakta henne från morgon till kväll. —

— Åh, bara af den fuktiga luften i förra veckan. Hon är en så ömtålig liten varelse. —

— Dag och natt får mamma ha omsorg om oss, aldrig tröttnar du att uppoffra dig för dina barn! —

— Käre min gosse, tror du att en mors kärlek anser sådant för ett offer? —

Fredriks blick mötte moderns med djup förståelse. — Gifve Gud, att mamma aldrig skulle få sorg, så visst som du bär omsorg för oss alla — sade han. Ingen i världen kunde ha en så god mor.

Det rådde mycken flit och brådska i huset den dagen, och Gerda, som anade att någonting var i görningen, höll sig beskedligt uppe på sitt rum. Gamla Mari bakade födelsedagskransen, och assessorskan gick med en vispel i handen och såg fundersam ut; det gälde nog den sedvanliga kakan,

som hvart och ett af barnen hade lof att få på sin födelsedag. Mary och Helga bakade kringlor och småbröd, dessutom höllo de hemliga öfverläggningar med Viktor, som kom och gick och öfvade flitigt den lilla körsången under magisterns ledning.

„Hell dig, du unga mö, som står
i lifvets soluppfyllda vår!
Hell dig, som nu i dag som går
har fyllt ditt adertonde år!“ —

Så började de högstämnda verserna till Gerdas ära, de sjöngos på en bekant melodi, och för att ej tonerna skulle nå hjältinnans öra, måste repetitionerna försiggå i bagarstugan bland brödbräden och degtinor. Men sådana prosaiska saker tänkte ingen på, allraminst den unge anföraren, som stod med svetten i pannan och en brödkrusa i handen såsom taktpinne. Strunt i alt annat, bara det gick med schwung.

Ja, nog var alt väl anordnad för morgondagen, nu gälde det blott, om vädret skulle blifva vackert. Många voro de spådomar, som uttalades under kvällsvarden, lika många som blickarne, hvilka oroligt riktades mot himlen, där solen till all lycka gick ned i purpur och guld.

Ändtligen grydde den stora dagen. Gud ske lof, den gamla hederliga solen nickade godmorgon från en fullkomligt molnfri himmel, och lätta som andar sväfvade Mary och Helga utför trapporna för att utanför Gerdas fönster förena sig med

ungherrarne. Mary höll på att brista i skratt, just då de skulle ta tonen, och den sömniga Bruno stod och sjöng med halfslutna ögon, men sången gick dock ganska behjälpligt. När de slutat, öfverraskade Gerda dem med att stå fullklädd i det öppna fönstret och applådera — att försöka väcka henne tyktes vara alldeles fåfängt.

Ute på verandan stod det prydliga födelsedagsbordet, ordnad med blommor och gröna blad. Där tronade kakan och rundt omkring den gamla Maris pösande krans med russin i öfverflöd. Gåfvor, både stora och små, funnos där äfven. Ett tyskt diktvärk i praktband af föräldrarna, en fotografi af Fredrik och af herr Kontio hans verser präntade på rosenrödt papper. Harald och Bertel skänkte en korg rara smultron, och blinda Lena hade hämtat en rifva ägg. Alla hade kommit ihåg födelsedagsbarnet, och Gerda var riktigt rörd, när hon trädde fram för att taga bordets härligheter i betraktande.

— Ser du, hvad kakan ser gul och präktig ut — sade Esther.

— Du viste inte af, att vi voro på smultronplockning i går — triumferade tvillingarne.

— Nej, inte det allra minsta. —

— Lilli har fätat mattan rittigt sälf — jollrade yngsta pian.

— Åh värkligen, min älskling! Tusen, tusen tack allesamman! — Gerda sträkte händerna mot de kringstående och såg så glad och god ut, som en lycklig ung flicka alltid borde se ut.

Där kom assessor Bergendahl från sin morgonrond kring fälten. Gerda flög honom till mötes.

— Gud välsigne min lilla, nej, min stora flicka. —

— Åh, älskade pappa, för dig blir jag ändå alltid din lilla Gerda! —

Det var en mycket lifvad frukost den dagen, och alla barnen fingo kaffe på förmiddagen med både kaka och russinbröd. Tant Charlotte hade tidigt på morgonen sändt en stor korg jordgubbar och en präktig melon. Till middagen kom hon själf med en härlig bukett af aderton sorter rosor och en liten antik luktvattnsflaska af kristall med fint arbetad silfverpropp. Ingen gaf hällre än tant Charlotte, och alltid hittade hon på så treffiga gåfvor.

Alla flickorna buro i dag friska blommor från trädgården, men Gerda, såsom dagens drottning, var dekorerad med en hel guirland, som tog sig mycket bra ut mot hennes hvita sommarklädning. Glädjen stod högt i sky, när äfven prästgårdsvagnen körde in på gården. Elma tog genast Mary under armen och började förtroligt hviska med henne, under det att den blyga Eva slöt sig till Helga.

— Där gå flickorna nu igen och tissla och tassla och fnittra — sade Bruno. — Kom Ines, du som är en förnuftig människa, och se på mitt vackra föl; jag fick det i julas af pappa, och nu har det vuxit så ofantligt. —

— Ja, ja låtom oss genast gå — ropade den hurtiga Ines, och de skyndade bort.

Gerda pratade med både unga och gamla och var alltid uppvaktad af Viktor i hvit väst och handskar, som vanligt elegant och artig. Han kom aldrig ur sin roll, menade tant Charlotte, som roade sig åt hans synbara snobberi. En mera tjänstaktig och uppmärksam ung man kunde man svårligen träffa på, det medgaf hon gärna, men hon hade dock god lust att gäckas med hans barnsliga fåfänga.

Sedan alla druckit kaffe, samlades ungdomen på gårdsplanen; man stod i grupper och såg, huru Gerda med Viktor och Fredrik spelade ett parti lawn-tennis; men snart yrkade tant Charlotte, som alltid ville ha lif i sällskapet, på springlekar.

— Ack ja, lekar, lekar! — ropade barnen ifrigt, och ett, tu, tre hade hela skaran stält upp sig till „sista paret ut“. Nu blef det skratt och stoj med besked, småflickorna sprungo som föl-ungar, och Lilli, som sittande på stora brors axel deltog i leken, klappade sina små händer af förtjusning. Marys korta hår yrde omkring henne som en gloria, där hon sprang för att inte bli „sista“, och Viktor och herr Kontio slogo pannorna ihop i brådskan att taga fatt Gerda, som trots sina aderton år var den främsta i denna muntra kapp-löpning.

Varma och andtrutna hamnade alla slutligen på verandan, där modern serverade hallonsaft med isvatten och stora fat jordgubbar med grädde, att inte tala om tant Charlottes läckra melon, som

beprisades af alla. Viktor fläktade med en palmbladssolfjäder svalka på dagens drottning och bjöd däremellan omkring frukt och limonad åt flickorna, medan Bruno och Ossi Stormbom i en knut expedierade flera portioner bär med duktigt grädde och socker.

Tant Charlotte satt midt i de ungas krets och berättade om ett födelsedagskalas för femtio år sedan; hon hade alltid så mycket roligt att förkunna, att alla skockade sig omkring henne. Sedan skulle Gerda spela, och Viktor sjöng „Om Gud så vill“ och „Vanha Mummo“ så vackert att man nästan kunde gråta. Efter poesin kom prosan i form af en riklig kvällsvard med färska potäter, kycklingstek och à la glace.

Ungdomen tog plats vid små bord ute på verandan, och Gerda blef så väl upppassad, att hon knapt behöfde röra sig ur stället.

— Kom nu, Ines och Elma, vi ska slå oss i bunkalag här uppe, Mary har just ett bord i ordning för fyra — föreslog Bruno. — Ni ha bestämdt inte ännu ätit färska potäter på prästgården. — Vi ska ha så skojigt roligt, så — gif rum Helga! —

— Hur kan du vara så ohöflig mot din kusin — förebrädde Fredrik.

— Åh, hon är ju egen i gården och kan väl skaffa sig plats själf — protesterade den oförbättrige Bruno. Men Fredrik bjöd ridderligt Helga en plats vid Gerdas sida i högsätet och försedde

hennes tallrik rikligen med godbitar. Ofta sade man, att Fredrik var tankspridd och inte hade ögonen med sig, men ändå var det alltid han, som observerade, om någon blef förbisedd, tänkte Helga. Där kom han nu igen med den blyga Eva, som ännu icke kommit sig till annat än en tom tallrik. — Hvad Fredrik ändå var för en präktig gosse! I sin djupt kända tacksamhet beredde hon rum åt honom vid sin sida, vice versa; det latinet hade hon lärt sig af pappa.

Där ute låg skymningen redan lätt öfver naturen, ty himlen hade mulnat, men luften var obeskripligt ljum, och från rosor och reseda steg en ljuf och stark doft.

— Hvad vi haft roligt i dag, Fredrik, icke sant? —

— Ja visst, och så vackert väder ända från morgonen; nu har det stigit upp moln, alldeles som på beställning. —

— Du tänker på vår tablå och den bengaliska elden? —

— Det gör jag; men — Fredrik sänkte rösten — Viktor har ännu en surpris senare på kvällen, håll dig vaken, så får du höra! —

— Så roligt, jag skall ej låtsa om någonting. — Nu vinkar Mary, kanske gäller det tablån — sade Helga och skyndade bort.

En half timme senare uppmanades sällskapet att taga en promenad i trädgården. Pappa själf bjöd armen åt Gerda, och just när alla hunnit fram

till lönnbersån, drogs ett förhänge åt sidan, och för åskådarnes blickar uppenbarade sig i bengaliskt skimmer en grupp luftiga andeväsen i skylika draperier. Hoppets genius stod främst, hållande en lagerkrans fram mot dagens drottning, medan de öfriga kastade rosor för hennes fötter.

— Det är en framtidsprofetia — förklarade fadern. — Lager och rosor, ära och lycka i förening, hvad kan du önska dig mer, min lilla flicka. —

— Nej, men se hvad Lilli är lik en ängel, där allra öfverst, och Helga med kransen är då alldeles förtjusande. —

Nu aftog belysningen och förhänget föll, publiken applåderade stormande, och alla lyckönskade Viktor, som hade hela hedern af den lyckade förevisningen.

Prostinnan, som spådde både regn och åska, manade nu till uppbrott, och efter många och långa afskedstagningar och tacksägelse sutto gästerna i sina åkdon nöjda och belättna med den glada festen.

— Jag önskar, att det vore någons födelsedag i morgon också — sade lilla Esther, när barnen togo godnatt.

— Om alla dagar vore festdagar, skulle de snart bli tråkiga, det kan du lita på — svarade fadern leende och kyste henne. — Lek och allvar måste hvardera ha sin plats i vårt lif; godnatt nu smått folk! Godnatt, min Gerda. Dröm om dina genier! —

Helga låtsade denna kväll syssla med tusen onödiga saker under väntan på den utlofvade öfverraskningen, medan Mary aningslös kröp till kojs. Lång blef dock icke denna väntan, ty knapt hade kusinen fått hufvudet på kudden, och Gerda ropat godnatt till dem, förrän milda toner i nattens tystnad klingade under Gerdas fönster, för andra gången denna minnesrika dag.

„Ljufva flicka, tag vår hälsning“, sjöng en öfivad kvartett, och Viktors vackra tenor ljud så harmoniskt i samklang med Fredriks rena bas, att det ej märktes, att herr Kontio blifvit hes, och att Bruno var i målbrottet.

Mamma, som var invigd i förtroendet, kom upp med två tända ljus, och flickorna sutto allesamman på golfvet i sina nattkostymer, medan sångarne intonerade „Klara stjärna, du som strålar“ och „Gute nacht“. Till farväl sjöngo de ännu „Sof i ro“, och sedan drogo tonerna bort, som dallrande vågor i nattens dunkel. Aldrig förr hade Gerda blifvit så firad på sin födelsedag.

Skogselden.

Fadern hade sagt sant. Lek och allvar gå ständigt hand i hand här i världen.

Då flickorna nästa morgon vaknade, möttes de af den hemska nyheten, att det utbrutit eld i

Gretaby skogen. De mörka molnen på kvällen hade blott stänkt några droppar på den soltorkade jorden, och af någon oförsiktigt bortkastad tändsticka hade plötsligt en hotande brand uppstått.

Assessor Bergendahl med Fredrik och Bruno hade genast skyndat till olycksstället för att ställa sig i spetsen för släckningsarbetet, och hvarenda karl på gården var med dem. Det rådde en trykt stämning i hela huset, och allt var så stilla som på en hälgdag.

Modern och flickorna samt herr Kontio sutto beklämda på verandan, och hvarken samspråk eller arbete ville taga någon fart.

— Stackars pappa, som knapt hann äta en munsbit i morse — sade modern vid middagsbordet. — Och hvad gossarne skola vara hung- riga! —

— Kan man icke på något sätt skicka mat till dem — frågade Gerda.

— Det är svårt att veta, hvar de befinna sig. De gå ju hit och dit, där elden mest hotar. —

— Det vore bra intressant att se skogselden på nära håll — menade Helga.

— Gud bevare dig barn från någonting så hemskt — sade fru Bergendahl. — En gång har jag på afstånd sett en sådan brand, och den synen glömmer jag aldrig. —

— Hur vore det, om vi skulle gå med en matkorg till Granbacka torpet; från det höga bär- get kunde man nog se röken från brandstället, och

kanske pappa och gossarne skulle höra, om man blåste i valdthornet en duktig fanfar — sade Mary, som alltid var snabb att uppgöra planer.

— Nej, kära barn, inte vågar jag låta er gå. —

— Men, käraste mamma, Granbacka ligger ju ej als under vinden, utan alldeles åt andra sidan. Kanske träffa vi också där på någon af karlarne, som kunde forsla korgen vidare. —

— Det låter antagligare, men i alla fall . . .

— Om jag skulle följa med — föreslog magistern. Mary tyckte, att de lika gärna kunnat taga lille Bertel till riddare, så opraktisk och „tåpig“ som herr Kontio var enligt hennes förmenande. Men modern tänkte annorlunda.

— Nåh ja, om flickorna få sällskap, så kunna de ju försöka till Granbacka; men inte ett steg längre håller. —

— Det förstås, vi skola nog vända om, ifall vi ej skulle få tag på något bud — ifrade Mary.

— Hittar du också säkert nya vägen; du vet att pappa rödjat upp kärret, där spången ledde öfver. Nu tager stigen af rakt till vänster vid en krokig tall. —

— Åh, jag gick ju där förra veckan med pappa! —

— Nåh, kom då Gerda och hjälp mig att breda smörgåsar. Gamla Mari får göra i ordning en bleckflaska med god mjölk, som säkert skall friska upp deras torra strupar. —

Snart voro alla i värksamhet; Mary hängde jakthornet öfver axeln, och herr Kontio ombetrod-
des att bära mjölkflaskan, medan Helga åtog sig
korgen med smörgåsarna.

— Nu äro vi färdiga, mamma; adjö och var
inte orolig, det är ju ingen fara als! —

— Nej, det vill jag hoppas. —

— Kanske möta vi pappa och gossarne på
vägen — sade Mary och marscherade hurtigt af i
spetsen för det lilla sällskapet.

Hela naturen låg likasom insvept i ett lätt
flor af rök från det aflägsna brandstället, och luf-
ten kändes tjock, så att man hade svårt att andas.
De tre vandrarne skyndade raskt framåt, utan att
förspilla tiden med vidare samspråk än något en-
staka yttrande då och då.

Granbacka låg egentligen blott par kilometer
från herrgården, men nyodlingen, som var ganska
vidsträkt, hade förlängt vägen betydligt.

— Här ha vi kärret, där gick förr en spång,
och då var man så fort framme — berättade Mary.
— Från utsiktspåret vid Granbacka ser man vida
omkring, till och med kyrktornet sticker upp mel-
lan grantopparna. —

— Kan du upptäcka den krokiga tallen —
frågade Helga.

— Naturligtvis hittar man den! —

— Det är så grått i luften, att jag knapt ser
handen för ögonen — sade herr Kontio, som var

mycket närsynt och tittade ifrigt omkring sig genom sina glasögon.

— Här är en gammal gran, men någon krokig tall kan inte jag se. —

— Ja, inte jag håller; jag börjar tro, att mammans varning ej var öfverflödig; säkert har jag gått förbi gångstigen, den är ännu så litet trampad. Men förlora ej modet för det, kusin; vi skola klättra upp på närmaste bärg, så få vi nog reda på, huru landet ligger. —

De banade sig väg fram genom busksnår och mellan kullfallna träd, gled ner på den torra mossan och hoppade raskt upp på rullstenar och utskjutande klippkanter, tills de nått toppen af höjden. Men där uppe syntes ingen skymt hvarken af Granbacka eller någon annan boning, ty hela trakten var inhöljd i täta rökmoln, som alldeles förtog utsikten.

— Hvad skola vi nu taga oss till — sade Helga ängsligt.

— Åh, blif inte rädd — svarade Mary, som alltid var hurtig. — Jag skall blåsa en ton i jakt-hornet, så få vi kanske svar från något håll! — Holiohoj! — Hon blåste och blåste af alla krafter, men den tjocka luften tyktes borttaga klangen, ekot kom blott svagt åter från närmaste bärgsbrant. Mary försökte gång på gång, men då intet svar förnams, föreslog hon, att de skulle vända om hem igen. Det var ju lönlöst att gå här i röken, och ingen mänsklig varelse hade de mött.

Att söka sig tillbaka till stigen var dock lättare sagdt än gjordt. De gingo utför backe och uppför backe, hvar och en undrade för sig öfver, att inte skogen började taga slut. Plötsligt skrämde de af ett knastrande ljud ofvan deras hufvuden.

—, Hvad är det? — Mary såg sig hastigt omkring. — Det är elden — sade hon lågt — vinden måtte ha slagit om, eller också ha vi själfva snurrat rundt, men vilse hafva vi gått i alla fall, och skogselden är oss i lufven. —

— Där uppe i stora tallen brinner det redan! —

Helga, som nyss längtat efter att få beundra skogsbranden på nära håll, hade nu fått denna sin önskan uppfylld på det mest oväntade sätt, och stum af fasa tryckte hon handen mot sitt häftigt klappande hjärta. Det sprakade öfver deras hufvuden, och blixtnabt flögo gnistorna från den ena trädtoppen till den andra. Just som de trodde sig vara alldeles i säkerhet, knastrade det åter i närmaste gren, och de glödande barren föllo ned på deras kläder och brände stora hål i halmhattarna.

De gingo och sprungo hit och dit i röken, och herr Kontio, som ej kunde urskilja något, följde dem hack i häl; han var alldeles hufvudyr, ty så illa ute hade han aldrig förr varit. Hvarken Mary eller Helga hade förstått hvad verklig lifsfara betydde, men nu kände de det för första gången och de insågo, huru hjälplöst mänsklig kraft förintas i nödens stund.

— Tror du, att vi måste brinna upp — frågade Helga med skälfvande läppar.

— Jag skall försöka blåsa ännu en gång — svarade kusinen.

Helga stod ett ögonblick helt stilla med sammanknäpta händer. — Herre låt oss icke förgås — bad hon ur djupet af sitt hjärta. — Jesu kom och hjälp oss, stackars svaga barn! —

Mary sträkte ut armen och lade den kring Helgas skuldror. — Tack för att du påminte mig om Den, som allena kan hjälpa oss ur denna fara — hviskade hon. — Ser du, jag tycker röken drager sig litet undan! Vänta, hör du icke rop? — De lyssnade alla med spänd uppmärksamhet. —

— Hallåh, hallåh! — klingade det doft i fjärran.

— Hallåh! — ropade Mary så högt hon kunde, och några minuter senare ljöd en välkänd stämma i deras öron. Det var Fredriks röst. — Hur i Guds namn ha ni kommit hit? —

— Vi skulle gå till Granbacka och försöka få en matkorg förd till er — svarade Mary, som genast återfick kuraget, då räddningen var nära.

— Kära barn, vinden har vändt sig, och vi ha just med stor svårighet räddat torpet från eldens framfart — sade fadern, som äfven framkommit till dem. — Hvilken Guds nåd, att ni blifvit bevarade från skada, här midt i faran! —

— Hvad mamma skulle varit orolig, om hon kunnat ana, att vi så totalt skulle förvilla oss —

sade Mary. — Vi tänkte nog vända om genast, då jag märkte, att vi tagit miste om vägen, men röken hängde som en mur omkring oss åt alla sidor. —

Herr Kontio torkade svetten ur pannan med sin näsduk, men Helga grät och gömde sitt hufvud vid sin morbrors axel.

— Du lilla stackare! Jaså, ni skulle komma med proviant åt oss, det var snält, men hade tyvärr kunnat sluta olyckligt. Se, hur trofast Helga alt ännu håller matkorgen i sin lilla sotiga hand. — Assessorn tog den lätta videkorgen och gaf den med en betydelsefull nick åt Bruno.

— Du är väl hungrig som en varg? —

— Här är mjölk i bleckflaskan! —

— Nej, käre Kontio, inte en droppe! — Lokket hade fallit af under vägen, och kärlet var tomt. Magistern stod där flat och snopen, men assessorn tröstade honom med, att en sådan liten otur lätt kunde inträffa, då man sprang för lifvet, och meningen var lika god i alla fall. Sedan föreslog han, att de alla skulle sitta ned några ögonblick och kristligt dela smörgåsarna.

— Är faran öfver nu, pappa — frågade Mary.

— För ögonblicket åtminstone, vi voro just på hemväg, och stigen går här alldeles invid. —

— Värkligen! Så förstörda vi måtte se ut allesamman; Bruno har fått sig mustascher! —

— Sak samma, bara jag får mat; min mage har redan knotat flere timmar — sade gossen och bet i smörgåsen med sina friska hvita tänder.

— Ja, det smakar förträffligt att äta en bit — medgaf fadern.

— O, Fredrik, du har ju skadat din hand, den ser riktigt hemsk ut — utropade Helga förfärad.

— Åh strunt, det var bara en brinnande gren, som snuddade vid den — svarade Fredrik.

— Båda gossarne ha varit riktigt duktiga och ej skonat sig — sade fadern gillande. — Det kändes godt att vid sin sida hafva två raska söner; men om jag anat, att ni mina små flickungar också varit med i faran, skulle jag minsann ej varit alltför lugn. — Assessorn lade ömt en arm kring hvardera af flickorna.

— Nu skola vi skynda hemåt, korgen är tömd, och mamma längtar säkert efter underrättelser. —

— Den som låge i sjön — sade Fredrik. — Efter hettan och röken i dag, skall det bli härligt att få sig ett kallt bad. Inte skulle jag just gärna vilja vara hvarken sotare eller smed — tillade han leende och såg på sina svarta händer.

Alla skrattade, och Helga gick nu helt glad framåt vid morbroderns sida. Vägen till gården var innan kort tillryggalagd, och snart voro alla åter församlade på verandan, där modern och Gerda med oro väntat på dem. Det blef ett pratande och frågande utan ända; modern bleknade af fasa, när hon hörde om flickornas äfventyr och såg Fredriks sårade hand.

— Hvad ni måste varit rädta — förmodade Gerda.

— Ja, visst blef jag en minut litet häpen — medgaf Mary — men Helga, hon kom i nödens stund i håg att bedja, det hade jag glömt och tänkte bara på att komma bort ur röken. —

— Ditt rop var det ändå, som vägledde Fredrik. —

— „Bed Gud om hjälp, och gör sedan allt hvad du kan“. Det var gamle farfars råd och ett godt råd i sanning — sade assessorn allvarligt.

— Nej, men se då hit! — Gerda hade tagit af Helgas illa medfarna hatt, och i detsamma föll kusinens tjocka bruna fläta i hennes hand; en gnista hade trängt genom hattkullen och bränt af flätan vid roten. — Kände du inte als någonting, Helga? —

— Jo, nog sved det en gång i nacken, men jag tryckte armen hårdt emot — svarade flickan och såg häpen på sin förstörda hårprydnad.

— Det var då för väl, att du kväfde elden, eljes hade hela peruken kunnat stryka med — menade Bruno.

Barnen stämde upp riktiga klagovisor, och deltagande yttranden ljödo från alla sidor. — Ack, hvad skall nu faster och farbror säga — utbrast slutligen lilla Esther, men då började Helga skratta.

— Nog växer flätan igen — sade hon gladt.

— Rätt så, min flicka, det är bra, att du tar din förlust så sansadt. Vi ha i alla fall stort skäl att tacka Gud, som bevarade er från vidare skada

under äfventyret i skogen. Också branden har aflupit bättre, än man från början vågade tro. Intet människolif har gått förloradt, och de hotade torpen äro räddade. Naturligtvis får man dock ännu med omsorg öfvervaka elden, så att den ej får sprida sig vidare. —

— Vi gå gärna också i morgon med i vaktkedjan — sade båda bröderna på en gång.

— Tänk på din sjuka hand, Fredrik — varnade Helga.

— Åh, den blir nog fort bra igen; mamma har skött om den så väl. Värre är det med din präktiga fläta — och Fredrik tog upp den med nästan öm varsamhet. — Jag skall gömma den som ett minne af denna händelserika dag. Men kom nu Bruno ner till sjön och du Kontio med, du har ju stora polisonger af sot och rök. —

— Ja, det var en krånglig skjuts — medgaf magistern — och en dålig försvarare var jag för flickorna. Jag viste minsann inte ut och in på mig själf en gång. —

— Det var nog inte den goda viljan, som fattades — sade fru Bergendahl vänligt. — En svår dag har detta varit, men Gud ske lof, att alt dock gått väl till sist. När slutet är godt, är allting godt. Faran drifver oss att söka skydd hos Honom, som ensam kan hjälpa i nöden, men hvilken vi så lätt glömma under den goda och ljusa dagen. —

— Så är det, lilla mamma! — Fredrik böjde sig ned och kyste ömt moderns hand.

— Nu går jag — ropade Bruno. — Söta mamma, låt Mari laga middagen färdig, tils vi komma tillbaka, ty nu är jag hungrig som minst tio vargar. —

Sportnöjen.

Fredrik var en ifrig kanotist. Alla morgnar ilade hans lilla hvitmålade „nötskal“, som gamla Mari sade, snabt ur viken, och ingen vacker kväll försummade han detta sitt älsklingsnöje. Bruno åter öfvade sig dagligen att åka velociped; han hade för sina sparpengar köpt en begagnad velociped, som till en början var alldeles lagom god för honom, medan han ännu var ovan, men han hoppades säkert att en dag uppnå en sådan färdighet, att hans far kunde uppfylla sitt gifna löfte att skänka honom en riktigt fin bicykle af nyaste konstruktion.

Med Helgas öfningar i simkonsten hade det gått betydligt framåt; hon vågade sig redan ett godt stycke ut från stranden, om hon också icke på långt när kunde täfla med Gerda och Mary. Det var härligt att känna sig buren af det blå vattnet och ligga så stilla på rygg, att de små lustiga löjorna kommo fram och kittlade henne på armbågen. Om hon nu skulle råka i sjönöd, kunde hon nog med egen kraft hålla sig uppe en god

stund; det var alltid en god sak, och mamma skulle bli glad öfver, att hon lärt sig någonting nyttigt under denna långa, glada sommar på landet.

Ibland kom också Lilli med sin gamla dadda ned till simhuset för att se på, huru badsällskapet utförde sina öfningar och krumsprång i vattnet; då skulle skor och strumpor tagas af, och så plaskade de små rosenröda fötterna vid stranden på den fina hvita sanden. Längre ut vågade hon sig dock ej. — Pian törs inte, de ä så vått — brukade hon säga. — Men den, som inte var rädd för vätan, det var Tusse, som vanligen följde med Lilli och yr af förtjusning rusade ned i sjön, så att vattnet slog omkring hans lurfviga päls. Stakkars Tusse, han led obeskrifligt af hettan och låg hela dagen flämtande på gräsmattan med tungan hängande ur munnen; därför var det svalkande badet en stor vederkvickelse för honom.

Badtimmen var för barnen dagens roligaste stund, och efter den hunno de blott taga sig en liten promenad genom parken, innan det ringde till middag. Sedan kunde man i lugn och ro hvila i hängmattorna med en bok ur „ungdomsbiblioteket“, som pappa benämde det välförsedda bokskåpet i matsalen.

I det fans fullt upp med intressant lektyr af alla slag, både de välkända gula böckerna med röda ryggar för „unga flickor“ och spännande indianberättelser och djärfva rövvarhistorier för gossarnes räkning; dessutom funnos många arbeten i

naturvetenskaper och underhållande resebeskrifningar från alla jordens länder. Årligen anskaffades några nya böcker på de prydligt ordnade hyllorna, och alla de unga i huset hade rättighet att välja bland detta öfverflöd efter eget behag. Tvänne bestämningar måste dock alltid iakttagas, nämligen att ingen bok fick lånas bort utan lof, och att enhvar efter slutad läsning skulle ställa sin bok tillbaka på den plats, från hvilken han tagit den. — Blott sålunda kan man bibehålla och bevara ett bibliotek i godt stånd — menade fadern, som aldrig kunde lida att se böcker nedfläckade eller sönderbrutna i ryggen och vårdslöst slängda i någon vrå.

På kvällarna, då det blifvit svalare, företog ungdomen vanligen en längre vandring i skog och mark till något vackert utsiktsbärg, eller ock rodde de på sjön. Att plocka blommor och prässa dem var på samma gång ett arbete och ett nöje, som icke fick försummas under de olika blomsterperioderna. Fredrik och herr Kontio voro ifriga fiskare och många präktiga gäddor och feta aborrar serverades, tack vare deras tidiga morgonutflykter.

Föräldrarna sågo gärna, att barnen roade sig med alt slags hälsosam och nyttig sport, men isynnerhet förordade de fotvandringar, och det gick aldrig en sommar, utan att fadern en eller flere gånger själf stälde sig i spetsen för sin unga skara och startade i väg på egna ben, oaktadt stallet på Gretaby var mycket väl försedt. Än var det någon gammal ålderdomlig kyrka, än en för

naturskönhet ryktbar plats eller ock någon fabriksanläggning, som utgjorde målet för turistfärden; alltid hade man treffligt och kom hem upplifvad och glad, oaktadt vädret ibland spelade de promenerande ett och annat spratt.

Emedan Helga aldrig besett ett järnbruk, beslöt man att detta år företaga en vandring på tjugufem kilometer, för att bereda henne detta nöje. En vacker morgon i slutet af juli, stod assessor Bergendahl omgifven af de tre flickorna, gossarne och „magistern“ på gården. De voro utrustade med ränslar och promenadkäppar, och barnen hoppade omkring dem för att säga farväl, medan modern ännu i sista minuten packade in några läckerbitar till reskost.

Bruno kastade en saknadens blick bort till sin kära velociped. Han var ej öfverdrifvet svag för att gå, åtminstone innan han kom i farten, och föredrog en tur på velociped eller till häst, men här dugde inga undanflykter, då pappa själf stod i spetsen för företaget.

Öfver de vajande fälten, som redan skiftade i gult, drog en svalkande vind, och hettan var ej alltför plågsam för fotvandrarne, hvilka enligt faderns råd ej togo alltför häftig fart i början. — Man borde ju dessutom gå, så att man hann se sig omkring en smula — menade han. — Det var alltid nyttigt att blicka bort öfver sin egen gärdesgård och iakttaga, huru andra hade det. — Således gingo de sakta framåt med lätt packning och gladt mod,

beredda att i fulla drag njuta af alla sköna och friska intryck de skulle möta.

Järnbruket, till hvilket de ämnade sig, var mycket väl beläget och ett särdeles lämpligt mål för en turistfärd. De hade för afsikt att färdas ända fram samma dag, sedan skulle de hvila öfver natten i en närbelägen bondgård och återvända följande dag.

Då klockan närmade sig tolf, begynte en och annan kasta spanande blickar framåt vägen, ty fadern hade nyss sagt, att man skulle rasta vid första människoboning, där man kunde få köpa litet mjölk till de medförda smörgåsarna. Trakten var enslig, hvart man såg mötte blicken endast smärta, gröna furor, och de bruna stammarne stodo som pelare rad vid rad på ömse sidor om landsvägen. Slutligen upptäcktes vid foten af ett brant uppstigande bärg en mossbelupen koja med af ålder grönskimrande fönsterrutor och en lutande dörr på rostiga gångjärn. — Här bodde i min ungdom en gubbe, som kallades Spel-Jakob, emedan han på alla bydanser och bröllop trakterade fiol — sade fadern. — Gå dit någon af er och se hvem som nu flyttat in i det usla kyffet. —

Helga och Gerda styrde genast sina steg mot stugan. De dröjde dock så länge där inne, att Mary blef otålig, och Bruno begynte veckla upp sitt vägkostpaket, som innehöll åtta tjocka smörgåsar med skinka och ost. Ändtligen syntes flickorna vända tillbaka.

— Ack, pappa! — Gerda var helt rörd.

— Nåh, hvad ha ni sett där borta — frågade alla på en gång.

— Jo, en stackars liten krympling, en gosse, som hvarken kan stå eller gå — svarade flickorna. — Han såg så snäll ut, den lilla strunten, där han satt i sin torftiga bädd; han har endast en hand och fötterna äro nästan lama. Vi stannade en stund och talade med hans mor, men någon mjölk kunde vi inte få, det såg mycket fattigt ut där inne. —

— Stackars folk, jag skall gå dit i min tur och språka litet med dem — sade assessorn och reste sig. — Ni unga kunna ju under tiden lägga er här vid vägkanten. —

Då han gått, satte sig det öfriga sällskapet och skulle just följa Brunos exempel att undersöka den medförda vägkosten, då Gerda och Helga menande sågo på hvarandra. — Tänk om den sjuke gossen där borta skulle tycka om att också få en bit. — O ja, helt säkert! —

I nästa ögonblick hade enhvar beredvilligt afstått mer eller mindre af smörgåspaketens innehåll till krymplingens förmån, och då fadern, åtföljd af den fattiga kvinnan, kom ut till dem, lade Gerda altsammans i hennes förkläde tillika med en massa kringlor och pepparkakor ur ränselarnas rika förråd.

Alla gingo sedan turvis och hälsade på den lille sjuklingen, som ej var det minsta blyg, utan svarade gladt och förståndigt på alla deras frågor.

Han var tio år, ehuru han knapt såg ut att hafva fyllt åtta, så tård och mager var den bräckliga kroppen. Men ögonen voro klara och tänkande, och hans mor visade med stolthet några små korgar af näfver, som lille Janne flätat med sin enda hand.

Detta besök gaf ämne till mycket samspråk under vandringen, och Janne blef föremål för allas intresse.

Den fattiga gumman hade berättat för assessor Bergendahl, att hennes man länge varit borta på arbete i aflägsna socknar, där han senaste vinter dött. När hon då blef ensam med sin sjuka gosse, hade hon sökt sig tillbaka till hembygden för att kunna få något underhåll åt honom, och fattigvårdsstyrelsen hade upplåtit den gamla stugan till bostad åt dem.

— Så behändigt han flätat ihop de små korgarna — sade Mary — och tänk, bara med en hand! —

— Ja, de lytta göra ofta skam af oss, som hafva friska och färdiga lemmar — sade fadern.

— Förra julas var jag med mamma på skolans för lytta basar, och det var riktigt underbart att se så nätta och välgjorda arbeten, som eleverna förfärdigat; jag har också flere gånger sett dem arbeta — berättade Helga.

— Skulle man ej kunna göra något för den här gossen — undrade Fredrik.

— Han tyckes vara ett klokt barn, så att det nog vore skäl att skaffa honom någon undervisning — svarade fadern — men jag vet, att

kommunen för tillfället underhåller många nödstälda, så jag ej törs säga, huru villig den kan vara att göra något för denne stackars lille nykomling. —

Alla gingo vidare under tyst begrundande, och tiden skred raskt framåt, så att de snart på afstånd kunde urskilja brukets höga skorstenar. Sällskapet tog nu in i närmaste gård, där värdinnan genast lofvade både middag och nattkvarter. Den präktiga filmjölken med färskt rågbröd smakade utmärkt; dessutom bestods ägg och salt fisk samt kaffe till dessert.

Styrkta och uthvilade efter måltiden vandrade alla ned till bruket, som man ämnade bese innan kvällen. Assessorn var bekant med disponenten, och det mötte därför ingen svårighet att få gå omkring öfveralt; tvärtom följde han själf med och förevisade allt sevärdt på stället ända från råmaterialet — de stora malmhögarna vid stranden — till förrådsmagasinet med sitt vackra gjutgods, färdigt för utförsel.

Alla följde med spändt intresse järnets olika förvandlingar och lyssnade till sakrika beskrifningar inne i de olika fabrikerna. Fredrik, som hade sinne för detaljer, var särskildt road af att studera finsmidesvärkstäderna och iakttaga de många olika stadier hvarenda liten skruf måste genomgå, innan den var färdig att passas in på sin plats i hjulväcket. Flickorna voro betagna i valsverket och ville ej kunna slita sig lös från de stora ugnarna, ur hvilka stora starka sotiga karlar drogo fram

rödglödgade järnklumpar, som de sedan valsade in och ut i de surrande maskinerna, tils järnet kom fram som stänger. Det var ett skådespel, som man aldrig kunde tröttna på, tyckte de.

Efter långa vandringar från hus till hus mellan rastlöst arbetande maskiner, voro alla belåtna öfver att slutligen åter komma ut i det fria och få vända ryggen åt det sotiga bullrande bruket.

Länge sutto de sedan på en nära belägen höjd i den tysta, lugna sommarkvällen. Sjön låg framför dem blank som en spegel, och solen höll just på att gå ned mellan holmarna. Hit upp trängde ljudet från arbetet där nere blott som ett dämpadt eko; en koskälla klingade långt borta i skogen, och såsom buren på osynliga vingar, tonade vallflickans barnsliga röst i aftonstillheten:

„Fröjd i barnets hjärta bor,
Ty det älskar, hoppas, tror.
Lofva Herren Gud min själ!
Han beredt dig evigt väl.“

— Hon sätter ord och melodi till naturens stora aftonpsalm — sade assessorn. — Alt omkring oss lofvar på sitt sätt Skaparen. —

När de återvände till bondgården, satte värdinnan just det rykande grötfatet på bordet, och sedan man ätit kröpo alla till kojs, assessorn i bästa gästrummet och flickorna i en ofantlig utdragsäng i farstukammaren. Ungherrarne logerade i

salen, där de, tack vare dagens strapatser, sofvo på sina hösäckar som på äjderdunsbolster.

Följande dag gjorde de ännu ett kortare besök på bruket för att få se „utslaget“, det vill säga masugnens tömning och det smälta järnets utgjutning i formarna — ett skådespel, som ingen af åskådarne lätt kunde glömma. Sedan anträdde hemfärden med samma goda lynne som förr och krafterna stärkta af nattens hvila. Den välvilliga värdinnan hade försett deras ränslar med nytt munförråd, och man beslöt att icke rasta förrän vid den lilla stugan, där krymplingen bodde.

Lille Janne blef helt upplifvad, då han åter såg de vänliga unga ansiktena, och äfven denna gång fick han sin rikliga andel ur matsäcken. Assessorn talade länge med modern och lofvade göra hvad han kunde för gossen; till en början åtog han sig att skicka honom till ortens läkare, och den fattiga hustrun tackade dem alla med tårfyllda ögon för deras välvilja.

Nu gingo turisterna långsamt vidare. Där var redan tallskogen med sina raka stammar och kådluften, som steg så mäktig och stärkande ur furornas bark. Sedan kommo de mognande sädesfälten och kvarnen på backsluttningen och de svarta grisarne vid grindstugan — allt var som i går, och dock syntes det vara helt annorlunda nu i eftermiddagens milda belysning.

- Nu ser jag väderflöjeln på Gretaby! —
- Och jag ser ladugårdstaket! —

— Så vackert det tar sig ut mot löfskogen och de frodiga fälten! —

Några minuter senare voro de alla hemma igen på den trefliga solbelysta gården, där modern och småbarnen välkomnade dem, och Tusse hoppade och skälde af förnöjelse öfver återseendet.

— En liten turistvandring medför ändå många goda saker — sade fadern och såg sig leende omkring. — Man ser nya trakter och människor, får nya intryck och lär känna nya förhållanden, med ett ord riktar sin erfarenhet, och till sist får man känna sanningen af det gamla ordspråket „borta bra, men hemma bäst“. —

— Ack ja, — sade Mary — Gretaby är i mitt tycke aldrig vackrare och treffigare, än när jag varit borta någon tid och så kommer hem igen. —

— Så är det kära barn, vi måste hafva hvad jag ville kalla ett rotfäste också här på jorden, ett hem, ett fosterland, för att rätt kunna fylla vår kallelse i lifvet. Kosmopoliten är ett stackars vinddrifvet flarn på världshafvets böljande vatten. —

— Det goda hemmet här nere har också en annan mission — sade modern allvarligt. — Det skall ständigt erinra oss om vårt eviga hem, ty himlen, den är det rätta hemmet och allas vårt sanna fädernesland. —

Kärleksvärk.

— Hvad är det moster så flitigt sysslar med — frågade Helga, då hon en förmiddag kom ut på verandan.

— Jag syr en kolt åt Granbacka mors lilla gosse. Gumman stackare, som länge varit klen och svag, blef så skrämnd, när hon såg sitt hem hotadt af skogselden, att hon sedan dess ej haft en frisk dag. I förra veckan lade hon sig till sängs, och det såg bedröfligt ut i huset, då jag häromdagen var och hälsade på henne. De fyra barnen voro smutsiga och oklädda och hela hemmet vanvårdadt; mannen kokar en gryta potatis eller gröt om kvällen, när han kommer från arbetet, och det är all varm mat de få. Granbacka ligger också så ensligt, att grannarne ha svårt att ofta gå där och se om dem. —

— Stackars människor! Och nu syr moster kläder åt barnen? —

— Ja, den yngsta var nästan naken. Jag har här några af småflickornas urvuxna plagg, men en del borde ändras, andra lappas. Tänk om vi skulle ställa till en liten talko nu på förmiddagen? —

— Det äro vi gärna med om — svarade Helga och Mary på en gång, och Gerda gick genast upp efter sin arbetskorg.

— Skada att min hand ännu är litet sjuk, så att jag inte kan hjälpa er — sade Fredrik, som

slutit sig till sällskapet. — Ja, du ser tviflande ut Helga, men fråga mamma, om jag inte rätt bra kan handtera en synål. —

— Åhjo, det går ej så illa — medgaf modern leende — Fredrik sydde en gång under ferien åt sig en skjorta, och Bruno stickade ett par vantar; det är bra att kunna litet af hvarje här i världen. —

— Ja, man vet ju ej, hvad man kan behöfva. Man kan ju bli kastad på en obebodd ö som Robinson — menade Mary.

— Men det kan vara ovisst, om där råkar finnas några sytillbehör på den där holmen — sade Fredrik skrattande. — Min kunskap i sömnad har emellertid redan ofta kommit väl till pass, då det gäلت en urfallen skjortknapp eller ett hål på strumpan. Man kan ej alltid genast få hjälp, och då är det godt att vara oberoende och känna att „bra karl hjälper sig själf“. Många gånger har jag med tacksamhet kommit ihåg regnvädersdagarna med sina arbetsstunder. — Och Fredrik kyste hjärtligt moderns flitiga fingrar. — Nu skall jag läsa högt för er så går arbetet fortare. —

— Tack skall du ha, det är på sätt och vis en god hjälp det också. —

— Skall det vara ett veck på den här kjo-len, mamma? —

— Ja, och en kant kring halsen på den röda bomullsklädningen. —

— Godt, börja på nu bara. —

Fredrik läste, och synålarna gled o snabt ut och in, ut och in genom tyget, tils middagsklockan ringde; då var arbetet också färdigt och hoplagdt i en gammal handduk.

— Går mamma till Granbacka i dag på eftermiddagen? —

— Troligtvis! —

— Får jag komma med — frågade Helga.

— Mycket gärna. —

— Jag kommer också — sade Gerda.

Mary höll sig tyst, ty „Hemliga bref hos sockerbagarn“, som låg där inne på bordet, lockade henne oemotståndligt att stanna hemma.

Fru Bergendahl hade emellertid efter måltiden en hel mängd göromål att uträtta, så att hon först något senare, åtföljd af de två flickorna, kunde begifva sig på väg.

Helga kom så tydligt i håg den minnesvärda dagen för skogselden, då hon senast gått denna väg; nu såg hon den krokiga tallen på långt håll, man kunde nu omöjligt taga miste om vägen. Gud ske lof, att de där fasansfulla timmarna nu voro blott ett minne. Utom Fredriks hand, som läktes långsamt, hade de ej haft något ondt af branden. Öfver sin förstörda fläta sörjde Helga als inte, ty det kändes lätt och svaltt i sommarvärmen att vara af med den.

Nu skälde en liten hund i skogen och under rättade dem om, att de voro framme vid sitt mål. Det syntes nog, att torpets värdinna låg sjuk, ty

farstun var osopad, och kattens mjölk kopp stod midt på golvet, så att fru Bergendahl höll på att snafva öfver den. På stugutröskeln sutto en flicka och en gosse, som voro otvättade, deras hår hängde kring öronen, och fingrarna voro i munnen; den älsta flickan vaggade det yngsta barnet, så att det skakade i de ojämna golftiljorna, och borta i sängen låg modern med halfslutna ögon.

— Goddag, kära Anna — hälsade assessorskan vänligt. — Hur mår du i dag? —

— Kanske litet bättre, jag blef så stärkt af köttmaten, som kom från gården i går. —

— Det var ju roligt att höra; nu ha vi litet fruktsoppa med åt dig. Tag den där stenskålen, Helga, och en sked från hyllan, så får Anna genast smaka. —

— Ack, hvad den är god — den sjuka sväljde med synbart välbehag sked efter sked. — Vi ha nog mat i huset, så att jag har ej skäl att klaga, men när man är sjuk, så längtar man efter litet ombyte. —

Fru Bergendahl vecklade upp klädknytet. — Ser du, den här kolten har jag lagat åt lille gossen — sade hon. — Hvad han skall se treffig ut, då han får den på sig! Nu tror jag han är vaken; lyft upp honom, Gerda, och hämta honom hit till mig. Se, en sådan präktig liten byting — utropade hon, när barnet låg i hennes knä och stirrade upp mot taket med sina klarblå ögon.

— Stackarn har inte blifvit badad på flere veckor — klagade den sjuka. — Lisa från Svartkärr

var här en dag och bakade, men hon hade nog händerna fulla med alt annat, som blifvit eftersatt. —

— Om Helga hämtar litet vatten i stenfatet, så skall jag tvätta af honom i en handvändning — sade fru Bergendahl — här har jag en gammal handduk omkring kläderna. Du lilla strunt, se hur han sträcker på sig, han tycker om att bli ren. Kukku, liten vän, och så nya koltén på. Se hit nu mamma! — Hon lyfte upp den lille och lät honom dansa på sin arm för hans mors förtjusta ögon.

— Hur vore det, om Gerda skulle profva den röda klädningen på lilla Maja? Kom hit barn! —

Flickan på tröskeln rörde sig ej ur fläcken, men Gerda tog klädningen och gick fram till barnen. Snart hade det också lyckats henne att göra bekantskap med de blyga småttingarna, och hon tog i sin tur vatten och handduk och snyggade upp dem så grundligt, att Majas och Kalles runda ansikten blänkte.

— Här ligger en kam i fönstret — sade Helga, som med största intresse följt med och bistått kusinen vid rengöringsarbetet.

Gerda gjorde en liten grimas, men grep dock energiskt väirket an, uppmuntrad af sin mors gillande blickar.

— Jag känner snart inte igen mina egna barn — sade den sjuka leende.

— Åh, du blir nog snart rask igen, kära Anna, och kan själf sköta om dem — sade assessorskan uppmuntrande.

— Helga, försök om du kan göra upp eld i spiseln; Maja och Hilda hitta nog några trästickor och spånor. Jag ser, att potäterna stå färdiga i grytan. —

— Ja, barnen plockade upp ett kok ur täppan, och far skulle koka dem mjuka, när han kommer från dagsväcket — sade hustrun.

— I dag kunna vi ju spara honom det besväret, han har nog ändå arbete, innan han får kon mjölkad och ved och vatten inburet. —

— Ja, snäll är han nog vår far. —

— Det är en stor glädje för dig, att ha en så beskedlig man. Se, nu brinner elden redan riktigt galant. —

Gerda slog vatten öfver potäterna och hängde grytan öfver lågan, sedan torkade de af bordet vid fönstret och dukade till kvällsvard med tallrikar och knifvar från vägghyllan. När alt var i ordning och potäterna höllo på att blifva mjuka, redde sig fru Bergendahl att gå.

— Nog skall nu far förundra sig, när han kommer hem — sade den sjuka med glädjestrålade blickar.

— Vi skola nog framdeles titta in till dig och se, hvad här kan behövas — lofvade assessor-skan. — Med den goda mixturen och litet stärkande mat alla dagar hoppas jag snart få dig på fötter igen. —

Hon bar gossen, som somnat, till hans mor i bädden, nickade vänligt farväl och gick.

— Jag skulle nog gärna gå till Granbacka i morgon igen — sade Gerda på hemvägen.

— Och jag också — instämde Helga ifrigt.

— Det är tillräckligt med en i sänder, sedan vi nu sett, hvad som är att göra — sade modern.

— De där barnen voro helt nätta ungar, när de blefvo rentvättade. —

— Men att kamma dem var ett mindre trefligt göra — småskrattade Helga. — Gerda hade en så lustig min, när hon tog ihop därmed. —

— Det yngsta barnet var också bra osnygt, men mamma tog saken så naturligt, att det gaf mig kurage. —

— Jag hade med afsikt tagit mitt stora hushållsförkläde på mig — sade modern. — Då man går till fattigt folk, bör man aldrig visa sig nedlåtande eller torka af stolen, innan man sätter sig, det visar ringaktning. Just det, att vi personligen hängifva oss i vårt umgänge med dem, att vi gifva någonting personligt tillika med hjälpen, gör den för dem mera värdefull och lättare att mottaga. —

— Ja, här på landet går det nog, men i staden? —

— Det förstås, att förhållandena där äro anorlunda, men om ditt hjärta blott är öppet att hjälpa, och viljan är god, skall du alltid finna rätta sättet, var viss därom, min flicka. —

Gerda stack sin arm under moderns. — Vet mamma, jag skulle bra gärna klippa bort de där

linluggarna, det skulle göra arbetet med dem vida lättare. —

— Nå, i det afseendet tror jag, att inga hinder möta. Se här ha vi Edith och Esther, som lofvade möta oss, och där kommer pappa i allén; vi komma säkert alldeles lagom till kvällsvarden. —

— — — — —
— Jag hade bref af doktor Bång i går — sade assessorn följande dag. Han har hälsat på den lille krymplingen, som vi gjorde bekantskap med på vår turistfärd. —

— Hvad sade han om Janne — frågade de unga med lifligt intresse.

— Doktorn trodde, att gossen skulle blifva betydligt starkare, om han kunde få bada maltbad några veckor och föra hög diet. —

— Det ha de tyvärr inte råd till — menade Fredrik.

— Nej, därför ha också mamma och jag beslutit att taga både mor och son hit till en tid. Gumman kan ju hjälpa Pihlgrenskan i trädgården och däremellan sköta om gossen enligt doktors föreskrift. —

— Det var ju alldeles utmärkt — jublade alla.

— Hvad pappa och mamma äro snälla! —

Ännu samma dag for assessorn bort till den fattiga stugan och hämtade krymplingen och hans mor till Gretaby, där de tillsvidare installerades i stugkammaren. Barnen voro ofantligt intresserade

af den lille främlingen och sutto i timal hos honom för att försöka lära sig hans små konstgrepp med näfverarbetena. Också de äldre tittade ofta in till honom, och Janne fann sig synbarligen förträffligt i sin nya omgifning.

— Jag grubblar altjämt öfver, hur man skall kunna få in gossen i skolan för lytta i Helsingfors — sade Fredrik till Helga, när de en dag åto bär i trädgården. — Han skulle säkert en gång bli en skicklig handtvärkare, om han blott finge lära sig något. —

— Hvad männe den där skolgången skulle kosta — undrade Helga.

— Det kan man nog lätt få reda på genom att skrifva till föreståndarinnan. Pappa tror ej, att kommunen nu för tillfället kan hjälpa, och våra föräldrar ha ju oss alla att kosta på. —

— Det är sant, men till en början har han det nu bra här. — Ser du, medan vi pratat, har jag plockat korgen full med stickelbär åt honom. —

— Och jag har bara tänkt på att äta — sade Fredrik och kände sig ångerköpt.

— Jag har nog plockat i min mun också, må du tro. Ack, hvad de bären äro sköna! —

Man hade nämligen hunnit till den af ungdomen så varmt efterlängtade bärtiden, och buskarna i Gretabys trädgård dignade under sin rikedom.

— Här mår man som pärla i guld — ropade Bruno, som i detsamma dök upp under en

vinbärsbuske, där han flitigt repade klase efter klase af de grannröda bären.

Följande eftermiddag kom Fredrik till Helga, som satt och läste i matsalen. — Nu har jag hittat på ett sätt att skaffa pengar till Jannes skolgång — hviskade han hemlighetsfullt. — Jag säljer min kanot åt Viktor, som redan flere gånger ämnat köpa sig en likadan. Vi kommo i går kväll öfverens om köpet. —

— Värkligen, men du använder ju så gärna din kanot! —

Det är nog sant, men ser du, jag kan ju ändå komma ut på sjön i båtarna. Kanoten är min egen, och jag har full rätt att göra med den efter eget behag. Kom nu med till stranden, jag skall gå och snygga upp den en smula, ty redan i morgon har Viktor lofvat afhämta den. —

Helga var genast villig, och de följdes åt ned till båtskjulet, där den lilla nätta farkosten låg uppdragen vid fiskar Josefs stuga.

— Jag går in och hälsar på blinda Lena under tiden — sade Helga. Det var alltid så roligt att göra ett besök i fiskarstugan. Den blinda gumman satt där med sin stickning så glad och blid som ett solsken, och alltid berättade hon någon intressant historia ur sitt outtömligt rika minnesföråd. Hon kunde också visor och sagor i oändlighet från gamla, gamla tider. Då man satt hos henne i den torftiga kojans under det låga taket och såg på den slocknade blicken, lärde man sig

att tacka Gud för syn och hälsa och alla andra goda gåfvor.

— Det är märkvärdigt att se, hur bra Lena hittar omkring här inne — sade Helga, då gumman steg upp och tog fram ett garnnystan ur väggskåpet.

— Åhja, nog reder jag mig tämligen inomhus — svarade den blinda på sitt gladlynta sätt. — Jag tackar Gud dagligen, för att Han ställt så väl för mig. Min enda sorg är, att jag inte kan läsa mer; det gjorde jag förr så gärna. Gubben min är inte så alldeles slängd i den konsten, fast han nog bjuder till och stafvar igenom predikan på söndagen. —

— Om jag skulle läsa litet för Lena — sade Helga blygt. — Jag brukar så ofta göra det för mamma, när hon är hes eller har hufvudvärk. —

— Det vore nog roligt, men alldeles för mycket besvär — krusade Lena. — Assessorskan är också så god och läser en bit ibland för mig. —

— Då skall jag begära böcker af moster, när jag kommer hit härnäst. —

— Jag har här både Psalmboken och Nya testamentet — svarade gumman ifrigt och skyndade att taga ned böckerna från den lilla hyllan ofvanför sängen — mellan bladen finnas ännu mina gamla märken från den tid, då jag själf såg att läsa. —

Helga slog andäktigt upp Nya testamentets slitna pärmar. Halfhögt läste han kapitelöfverskrifterna.

— I Marci evangeliums tionde kapitel står det så vackert om, huru Jesus botade en blind tiggare — sade gamla Lena, som nästan kunde sin bibel utantill. — Det stället skulle jag allra helst höra. —

Medan Helga långsamt och eftertänksamt läste den omnämnda berättelsen, fylldes åhörarinnans blinda ögon af tårar, som sakta runno ned längs de skrynkliga kinderna och droppade på hennes korslagda händer.

— Lena gråter — sade Helga förundrad, då hon lade boken ifrån sig.

— Det är bara af glädje att höra de dyra orden, lilla fröken, och så tänker jag på den stund, då Frälsaren skall säga också till gamla Lena: *Haf din syn!* —

— Ack, att Jesus icke mer gick omkring här på jorden och botade sjuka — tänkte Helga.

— Men det såg ut, som om den gamla kunnat läsa hennes tankar, ty hon yttrade: — Där uppe är det ingen natt, och där skola allas ögon blifva klara. —

— Längtar Lena då mycket att få dö — frågade Helga sakta.

— Jag är nöjd att vänta, tils Gud kallar — svarade den gamla. — Tack nu, lilla fröken, för läsningen. —

— Jag skall nog komma igen en annan gång — lofvade Helga, då hon tog farväl.

När hon kom ut, var Fredrik just färdig med sitt arbete och blickade ömt på den lilla hvitmålade

kanoten. — Viktor kommer nog att bli nöjd med den — sade han med en liten suck af saknad, och så vandrade de åter hemåt.

Under deras frånvara hade tant Charlotte anländt, och prat och glam klingade dem till mötes från verandan.

— Tant Charlotte har köpt tre korgar af Janne och betalat tjugufem penni stycket — ropade barnen.

— Han tyckes vara en fiffig gosse — menade fröken Furumark och mönstrade de små näfverkorgarna. — Kanske det kan bli något dugligt af honom. —

— Ja, om han får hjälp — sade Fredrik. Sedan vände han sig till sin far och yttrade med lägre stämma: — Jag har sålt min kanot; det blir en rätt nätt summa till Jannes uppfostran. —

— Har du betänkt dig noga — assessorn lade kraftigt sin hand på sonens skuldra. — Du gör nu en stor försakelse, ty så dyra saker får man ej lätt igen. —

Fredrik mötte lugnt hans blick. — Jag skall ej ångra mig — svarade han.

— Då, min gosse, är jag nöjd med dig! —

— Hvad ha pappa och Fredrik för hemligheter — frågade Mary och stack nyfiket sin lilla uppnäsa öfver sin fars axel.

— Vi göra upp en komplott för Jannes framtid. Fredrik har just i dag lagt första grundplåten till hans skolgång. —

— Jubilate! — skrek Mary.

— Jag viste nog af det — sade Helga. — I min sparbössa finnes också några mark, som jag fick i våras på min födelsedag; snälla morbror, använd också dem på något sätt för Jannes räkning. —

— Det skall ske, min lilla flicka. —

— , Vi måste alla slå oss tillsammans — yrkade Mary. — Jag lofvar tredjedelen af mina vekopengar ända till julen. —

— Godt och väl mina barn! Det gläder mig, att ni alla äro villiga att försaka något för er stakars lille skyddsling, men innan vi begynna detta företag, måste vi tänka på att kursen i skolan för lytta ej går på en termin eller ett år. Godt är att börja väl, men att vara uthållig i sitt en gång fattade beslut är bättre. Jannes skolgång kommer ännu att kosta er många försakelser — äro ni villiga därtill äfven i framtiden? —

— Ja, det äro vi — svarade alla enstämmigt.

— Låten mig sörja för kläder och annat, som kan behövas — sade tant Charlotte, som alltid hade en öppen hand.

— Åh, tant, du vill blifva hans goda fé! —

— Mycket gärna, men allas er skyddsling är och förblir han i alla fall. — Men vet ni, hvarför jag kommit hit i dag? Jo, för att bjuda er alle samman på skördefest om torsdag, det är gammal sed på Sandnäs, såsom ni ju minnes af gammalt. —

— Så roligt, så roligt — ropade Mary och Helga på en gång.

Tant Charlotte smålog belåtet. — Välkomna då man ur huset! Men nu måste jag resa hem och baka hundra stycken russinbullar till kalaset. —

Skördefesten på Sandnäs.

På torsdagsmorgonen kom en biljett från tant Charlotte med anhållan, att Mary och Helga skulle komma strax efter frukosten för att hjälpa henne med anordningarna till aftonens fest. — Dessutom, skref hon, är det ju ett gammalt löfte, att ni en gång skulle stanna öfver natten och ligga i gröna sängkammarn, varen därför beredda på, att jag inte släpper er förrän i morgon. —

Mary ropade hurrah; alltid tänkte den snälla tant Charlotte på att bereda dem glädje.

Flickorna lade sina för festen afsedda ljusa blusar i en liten korg och skyndade i väg. När de kommo fram till Sandnäs, rådde där redan en liffig värksamhet. Trädgårdsmästarn krattade sandgångarna och putsade blomsterrabatterna, köksan tillverkade à la glace och hushållerskan vispade pannkakssmet. Utom grannarna från Gretaby voro nämligen äfven prostens och några andra socknebor inbjudna att deltaga i den stora skördefesten.

Midt i stöket syntes värdinnan själf ordnande och styrande. — Välkomna, välkomna mina barn

— hälsade hon, då flickorna trädde in i det stora köket. — Ni komma just i „grefvens tid“, Lina har här för eder två hvita förkläden, och ni skola genast få sysselsättning. Mary får göra i ordning dessa formar till pannkakorna, och lilla Helga får skålla mandel; många händer göra flinkt arbete. —

Flickorna bundo de stora förklädena på sig och togo raskt ihop med det anvisade arbetet; det var för dem ett nöje att få syssla i mönsterköket på Sandnäs med dess otaliga blanka kopparkärl och dess utmärkta spisel. Hushållerskan Lina, som varit många år i huset, visade dem vänligt till rätta, och alla tillrustningar med kakor och bakverk sågo så läckra och trefliga ut. — Det var alldeles som att gå i matlagningsskolan — förklarade Helga. Sedan alla formar blifvit insatta i ugnen och pannor och kastruller rengjorda, „togo de sig lof“, som tant Charlotte sade, och slogo sig ned i den svala matsalen och frossade på små bärg af den rara à la glacen, som blifvit framsatt enkom för dem. Därpå bundo de buketter till alla vaser och skålar i huset och sprungo ned till den stora torkladan för att se, hur nätt inspektorn klädt den med granar och löfguirlander kring väggarne och brokiga flaggor ofvan dörren.

Icke en enda minut voro flickorna sysslolösa. Sedan de i hast ätit middag, hjälpte de till att sätta upp den läckraste frukt i stora kristallskålar för supén. De valde åt sig blommor till bröstbuketter och höllo just på att sätta på sig sina rena

fina blusar, då de hörde tant Charlotte gladt ropa „välkommen!“

— Det är säkert de våra — sade Helga och skyndade ut, men stannade häpen i dörren, ty hon såg en fullkomligt främmande herre i vestibulen.

— Kors, bevare oss väl, det är ju Henry — skrek Mary förtjust och rusade med framsträktade händer mot den unge mannen, som förtroligt höll sin arm kring tant Charlottes axlar.

Ja, det var värkligen Henry Furumark, tant Charlottes älskade brorson, som helt oförmodadt kommit till Sandnäs på ett kort besök. Han hade ej skrivit på förhand för att kunna bereda sin faster en kär surpris, och nu blef det sannerligen dubbel anledning till fest på den gamla gården. I hast arrangerades på ett hörn af serveringsbordet en liten improviserad middag åt resenären; och sedan började småningom de inbjudna gästerna infinna sig den ena efter den andra, så att det snart stimmade som i en bikupa både inne i rummen och ute på den stora gårdsplanen, där alt skördefolket i sina bästa kläder stod uppställt.

Då klockan slog fyra utträdde tant Charlotte, stödd på Henrys arm, och hälsade gladt åt alla sidor, hvarefter de under musik från två fioler tågade i spetsen för hela skaran till den utsmyckade festlokalen. Det såg ståtligt ut i det stora torkhuset, och en högtidlig stämning härskade där, när den vördnadsvärda värdinnan steg fram under den

löfklädda ljuskronan och yttrade följande ord till de församlade:

— Gud, den högste, har förlänat mina fält en riklig gröda, den är nu af flitiga händer mäjad, och stack vid stack vittnar om skördens välsignelse. Såsom bevis på min tacksamhet för detta goda, har jag i dag velat församla eder alla, mina vänner, till denna glädjefest efter arbetets mödor. Eder, mina trogna tjänare, som hjälpt att inbärga fältens skörd, uppmanar jag härjämte att hålla till godo med den välfägnad jag nu af godt hjärta erbjuder er såsom ett bevis på min belåtenhet med edert arbete. Mätte ni alla, gamla som unga, i dag roa er af hjärtans grund, det är min uppriktiga önskan och vilja. —

Assessor Bergendahl höjde handen. — Hip, hip, hurrah, hurrah, hurrah — skallade det genom det stora huset, så att bjälkarna under taket skakade. Spelmännen stämde upp en marsch, och vid assessorns arm tågade tant Charlotte ett hvarf kring salen, och folket tyckte att hon var så ståtlig, vacker och god som en drottning. Henry förde prostinnan och Fredrik sin mor, Viktor bugade sig för Gerda och Bruno för Helga, och spelmännen gnodde på, så att svetten stod dem i pannan, ända tils hvarenda en, från gubben till yngsta barnet, gått sin „rundel“, som det hette.

Sedan följde kaffedrickning vid två långa bord; Mary och Helga serverade vid det ena och hushållerskan vid det andra, där gubbar, gummor

och småttingar rikligen undfägnades. Detta var första afdelningen i programmet, och nu följde ringdanser och lekar i oändlighet. „Gossen han gick i dansen med rödan gullband“, „Nu ska vi dansa en rolig dans“ och andra ringlekar togos om och om igen, och gamla gummor svängde om med gråhårs-gubbar timme efter timme utan att tröttna. Ungdomen från Gretaby samt Viktor och Elma deltog äfven med lust och lif i dansen, och oftast var det Viktors vackra röst, som anförde sången. Henry satt däremot i en knut och såg på fröjden. Han tyckte nog om att se de andra roa sig, men då Fredrik bad honom träda in i ringen, sade han skämtande, att det då skulle blifva björndans af. Till sist, då Gerda stannade framför honom och gladt räckte ut handen mot honom, kunde han ej längre stå emot, utan svängde om med henne af hjärtans lust.

Mary hviskade till Helga, att det alltid varit väl mellan Gerda och Henry; när de voro små kallade de hvarandra „lilla mor“ och „lille far“, och gammal vänskap rostar aldrig.

Hoppvals och potpurri dansades äfven, och det var nytt för Helga att se, hur allvarligt arbetsfolket tog saken. Deras järnbeslagna klackar slogo taktmässigt mot golftiljorna, som tröskslag på logen, och ej ett leende krusade deras läppar; nöjet var för dem nära nog ett dagsvärk och borde därför tagas så grundligt som möjligt.

Mellan danser och lekar läskade man sig med skummande hembrygdt öl, och då fiolerna tystnade,

och folket slog sig ned på bänkarna vid väggen för att andas ut, kringbjödos jättelika fat med pannkakor och stora brickor rågade af hvetebrödssmörgåsar med ost och kött; då tant Charlotte höll kallas var det i alla afseenden rikligt tilltaget. Hela tiden var också värdinnan själf tillstädes, hon såg efter, att alla fingo sin del af förplägningen, och andra stunder satt hon och språkade med sina gäster. Midt i hvimlet syntes hennes ståtliga gestalt i den sedvanliga grå sidenklädningen, och det vänliga ansiktet hade städse ett leende för hvar och en.

När klockan närmade sig tio, drogo spelmännen det sista stråktaget, och dansen upphörde. Tant Charlotte gick åter fram till midten af golfvet och tackade alla för godt sällskap. Detta var tecken till uppbrott, och medan folket trängdes kring henne för att säga farväl, hade Viktor i hast arrangerat ett litet fyrvärkeri. Solar, stjärnor och sprakande raketter mötte sällskapet, när det från den upplysta festsalen trädde ut i den dunkla augustikvällen. Det tog sig utmärkt bra ut, och tant Charlotte, som tyckte om små surpriser, blef förtjust; gästerna trodde nära nog att altsammans var trolleri.

Då alla gårdens underhafvande efter tusen tacksägelser begifvit sig på hemväg, serverades kvällsvard uppe i stora matsalen, där värdinnan med samma outtröttliga välvilja presiderade vid sitt af ljus, silfver och kristaller strålande bord.

Viktor, som aldrig glömde att vara artig, serverade både gamla och unga och sprang oafbrutet omkring med glas och tallrikar.

— Lycklig är han — sade Henry sakta till Gerda. — Hvad skulle jag ej gifva, för att kunna röra mig så ledigt som Viktor. Min blyghet sitter alt fortfarande i mig sedan barndomen, och mina björnfasoner stöta nog dem, med hvilka jag umgås, det vet jag. —

— Icke dina gamla vänner — svarade Gerda och såg trohjärtadt upp till honom. — Viktor har nu fått den gåfvan, men du har så många andra, som vi alla förstå att värdera. Det är så roligt, att nu ha dig hemma igen, kära Henry! —

— Tack för de orden, Gerda! — Henrys kloka bruna ögon strålade. — Önskar du inte någonting, det finnes så skön frukt till desserten. —

— Ack ja, hämta åt mig ett päron och några af de rara gula plommonen — bad hon, och den store godlynte jätten skyndade bort. Han var så blyg som en gosse, men stark och god som den bästa man, och Gerda såg beundrande efter honom.

Strax efter supén tillsades, att vagnarna skulle köra fram, och alla togo farväl, utom Mary och Helga. „Mina små tjänsteandar“, som tant Charlotte kallade dem, skulle stanna öfver natten, såsom det varit aftaladt, och taga den förtjusande gröna sängkammarn i besittning. Den låg mellan förmaket

och värdinnans rum och var ett litet näpet krypin med sjögröna väggar, tunga gröna sidengardiner för fönstret och små taburetter med på atlas broderadt öfvertåg. Öfver toalettbordet hängde en hög spegel i rikt skulpterad ram, och på den smala bordsskifvan stod ett nålfat af silfver och ett helt batteri parfymflaskor. De två mahognysängarna hade gröna sidentäcken, och draperier i samma färg omslöt dem i rika veck, uppsatta kring bronzrosetter med kordonger af silkessnören och tofsar i antik stil.

Allting där inne härstammade från tant Charlottes mormors tid, och hela möbleringen hade hon som ung brud medfört från sitt fransyska hem. Ofvanför den lilla, med olika träslag inlagda, byrån hängde hennes porträtt från unga år. Det var en liten pastellbild i oval ram och framstälde en vacker dam med pudradt hår och diamanthalsband. Med fingret på läppen tyktes hon skälmskt och hemlighetsfullt blicka ned på de två små flickorna, som nu gjorde toalett framför samma spegel, där hon klädt sig till en bal vid hofvet.

— Här ligger jag på sju dunbolster som prinsessan på ärten — sade Mary skrattande, då hon sjönk ned i den pösande bädden. — Men så ömtålig är jag ej, att jag kan säga, om här ligger en ärt på sängbottnen. Är här inte ståtligt, Helga? När jag ligger här, tänker jag alltid på mormor S:t Etienne, och så tycker jag det knäpper i alla

vrår. Det är de gamla minnena, som gå omkring och spöka i skumrasket. —

— Huh, du skrämmer mig riktigt! —

— Ack, du lilla sjåp, det är ju just det intressanta i saken att sofva en natt i själfva spökrummet på Sandnäs — svarade den odygdiga kusinen. — Ha vi inte haft roligt i dag? Jag skulle kunna prata sju stugor fulla i kväll, om jag inte vore så förskräckligt sömnig. Godnatt, lilla tös, dröm om — mormor! — Mary svepte det fräsande sidentäcket omkring sig, vände ansiktet mot väggen och sof redan i nästa ögonblick.

Men Helga kunde icke somna. Hennes sinne var altför uppfyllt af hvad hon sett och genomlevat under dagens lopp, och kusinens sista skämtsamma ord om „spökrummet“ klingade ännu i hennes öron. Det lät så hemskt, och Helga kände sig illa till mods. Hon låg ju dessutom första gången på ett främmande ställe, och hvarje ljud, som nådde hennes öra, ljöd obekant och besynnerligt i nattens stillhet.

Hundskall trängde doft in till dem; måne det var den präktiga hvita hunden, som följt Henry öfveralt, och som såg lika trygg och trofast ut som hans husbonde. Hvad var det för en dörr, som knarrade? Nu gick det bestämdt där ute i korridoren! Nej, det var bara inbillning, alla i huset sofvo nog redan, och det borde hon också göra.

Helga slöt ögonen med ett fast beslut att somna, men nästa minut låg hon igen klarvaken

och stirrade på den ljusa strimman, som från det höga fönstret föll rakt in öfver porträttet där borta på väggen. Hvad kunde det vara för ett sken, det såg så oförklarligt ut. Darrande smög hon sig ur bädden och fram till fönstret. Där ute låg den vackra gamla trädgården så lugn och likasom öfvergjuten af silfver; det var fullmånen, som långsamt stigit upp öfver trädtopparna och kastat den ljusa strimman in i sofrummet. Anblicken af den fridfulla taflan stillade med ens hennes oro, hon vände tillbaka till bädden, men stannade ett ögonblick framför den lilla pastellbilden, som leende tyktes nicka ett „sof sött“ åt henne. När hon lade sitt hufvud på den vadderade kudden, hann hon knapt hviska ett innerligt „Gud bevare mamma och pappa“, innan sömnen kom och förde henne långt bort i drömmarnas land.

När flickorna vaknade nästa morgon, kom tant Charlotte in för att hälsa godmorgon och prata en stund med dem.

— Nåh, hur ha ni sofvit, mina små vänner — frågade hon vänligt och satte sig på sängkanten.

— Härligt, skönt! — försäkrade Mary entusiastiskt. —

— Det fägnar mig; naturligtvis ha ni också drömt här i gröna sängkammaren? —

Helga log. — Ja, jag drömde nog någonting roligt — sade hon — men nu mins jag ingenting. —

— Så går det alltid — skrattade tant Charlotte — de glada drömmarna sitta dolda där uppe i sängomhängena, och så fort sömnen sluter ögonlocken, sväfva de ned på lätta vingar, men ingen har hittills kunnat beskrifva dem för mig. Det är just gröna sängkammarens hemlighet. —

Ett kräftparti.

Henry Furumark kom dagligen till Gretaby, och Helga tyckte för hvarje gång mer och mer om honom. Han tröttnade aldrig att leka med barnen, och Lilli utkorade honom genast till sin gunstling. Ehuru han föreföll tystlåten, var han aldrig trumpen eller vresig, och en lugn godlynthet syntes vara det mest utmärkande hos honom.

Med Gerda hade han mycket att tala om Dresden, där hon skulle tillbringa den kommande hösten och vintern i en berömd pension, och båda gladda sig vid tanken att i främmande land stundom kunna träffas för att språka om hemmet.

En dag, när de alla som vanligt sutto samlade på verandan, trädde Viktor in med många hälsningar hemifrån och ett förslag, att Henry och ungdomen från Gretaby skulle åka ut på eftermiddagen för att försöka sin lycka vid kräftbäcken, d. v. s. den lilla ån, som flöt genom prästgårdens

ägor. Prostinnan skulle bjuda på kaffe, och vädret var lofvande.

Förslaget mottogs naturligtvis med förtjusning, och då Viktors bjudning äfven inneslöt småbarnen, steg jublet till sin höjd. Ett bud afsändes genast till Sandnäs för att afhämta Henry, och så snart middagen var öfver, började sällskapet göra sig i ordning och söka fram käppar och håfvar för färden.

Bruno körde en gulmålad öppen omnibus, som användes blott vid sådana tillfällen, då hela barnskaran skulle med, och Henry kuskade för Gerda i tant Charlottes lilla nätta korgvagn. Vägen gick fort under högljudt prat och mycken munterhet, tills man anlände till prästgården, där hästarne lämnades i kvarter, medan ungdomen med fångsttillbehör, korgar och kaffepannor satte sig i rörelse ut till en stor äng, genom hvilken den lilla ån slingrade sig fram.

Framkomna till ort och ställe, fördelade man sig i skilda grupper. En del af sällskapet spridde sig åt olika håll för att utplantera i bäcken de medförda käpparna med vidfästade beten för kräftorna; andra arrangerade om lägerplats nära åstranden, där kaffeelden kunde uppgöras. Några brända och sotiga stenar, som vid tidigare lustpartier begagnats till samma ändamål, hopfogades i hast till en improviserad spisel, och af medfördt bränsle och litet tort enris hade flickorna snart fått ihop en brasa under kaffepannan.

— Seså, Helga, lämna nu köksbestyren på en stund och kom med mig — hördes Fredrik ropa, och kusinen, som aldrig förr varit med om kräftfångst, var ej sen att följa hans uppmaning. Andlös af spänning och intresse åsåg hon sedan, huru Fredrik försiktigt stack håfven ned i vattnet. Där for en stor baddare plums till botten, men två andra lågo dock och sprattlade i nätet och öppnade och slöto sina bruna klor. Fy, hvad de voro fula! Helga var så rädd, att hon skrek till, när kusinen knep dem i nacken för att lyfta dem i korgen, men roligt var det i alla fall att följa med och vitja käpp efter käpp; hvarenda gång håfven dök ned under de glatta näckrosbladen, var spänningen lika stor. Lyckligtvis gömde den smala ån en värklig skatt af kräftor, så att man sällan återvände från sin rond utan att hafva den medförda korgen nära nog full. Fredrik och Henry, som voro de lugnaste, hade afgjort den bästa turen, Bruno var för hastig i vändningarna, och för Mary och Elma gick det ofta äfven på samma sätt, de största kräftorna kilade sin väg i dyn, då de blefvo skrämde af skuggan från håfven. Barnen jagade också ofta bort de skygga djuren genom sina lifliga glädjerop.

Viktor var en förträfflig värd och alltid redo att reparera en håf eller göra en ny käpp i ordning; dessutom hade han tid öfrig att bistå Gerda, som åtagit sig hela kaffebestyret, medan herr Kontio låg i gräset och deklamerade vers ur ett medfördt häfte.

En hvit serviett breddes ut, och sedan började Gerda packa upp de välförsedda korgarna, hvilka utom kaffekoppar, socker och grädde innehöll både mjukt bröd och skorpor, blåbärspaj, honung och pepparkakor. Prostinnan viste nog, hvad som skulle smaka en skara ungdom på ett lustparti. Gerda lyftade försiktigt locket af pannan. Kaffet luktade så godt, det hade nog kokat tillräckligt, menade hon, och snart kallade Viktors röst de ifriga fiskarena till lägerplatsen, där alla med förnöjelse slog sig ned kring de uppdukade läckerheterna.

Den friska luften gaf aptit, och Viktor, som med sin vanliga elegans handterade den sotiga „Kaffe-Matti“, fick oupphörligt fylla de tömda kopparna, medan Gerda bredde den ena smörgåsen efter den andra åt de hungriga barnen.

— Det här kan man då värkligen kalla treffligt — sade Henry och kastade sig med välbehag tillbaka på de utbredda filtarna vid Gerdas fötter. — Skada att jag inte har min fotografiapparat med mig, så kunde jag förevigat er alla här kring kaffebordet. — Viktor sade intet, men tog hastigt sin skizzbok ur fickan och tecknade raskt en rätt lyckad bild af lustpartiet i det gröna.

Barnen samt Bruno och Elma återvände snart till kräftbäcken, men de öfriga stannade kvar vid lägerelden, som ännu sakta kyttade och glödde. Eftermiddagen var lugn och behaglig, borta på andra sidan ån skar prästgårdsfolket vårsäden och

räfsade ihop den i små skylar. Deras sång och prat klingade svagt hit öfver genom den rena ljumma luften. Alt var så vackert och harmoniskt, men likväl drog det en fläkt af höstens stilla vemod genom naturen, och detta värkade kanske, att sällskapet i gröngräset småningom blef alt tystare; hvar och en försjönk synbarligen i sina egna tankar.

— I dag efter en månad är jag redan i Dresden — sade Gerda och såg drömmande framför sig.

— Och vi äro midt i skollifvet — bifogade Mary. — Hvad tänker du företaga dig i höst, Viktor? —

— Jag ämnar genomgå konstföreningens rit-skola. Du vet, att det alltid varit min sträfvan att få ägna mig åt artistbanan, men pappa ansåg, att jag först skulle bli student; men nu är jag fri och får följa min egen håg. —

— Och en dag öfverraskar du oss alla med att resa utomlands och sedan komma hem som en stor konstnär — inföll Fredrik leende.

— Då skall jag måla en ny altartafla till vår kyrka; den gamla med sina mörka figurer har länge varit mig en nagel i ögat. —

— Godt och väl! Den som hade sin framtid så utstakad! —

— Nåh du, Fredrik, som alltid varit så bestämd? —

— Jag kan ej besluta, hvart jag skall vända mig; den lärda vägen blir det väl ändå till sist, tänker jag. —

— Du kommer nog att sluta som professor i botanik vid vårt universitet — profeterade Henry.

— Jag har funderat på att blifva folkhögskolelärare, eller också söker jag mig till något seminarium — sade herr Kontio och stack beslutamt handen under uppslaget på sin tillknäpta rock.

—, Magistern blir nog något slags direktor med tiden — spådde Mary — han har så goda anlag. —

— Ja, inte vet man, hvar man kommer att sluta — sade herr Kontio med en blygsamt själfmedveten suck och tittade bort till Gerda.

— Jag spekulerar på en hel mängd elever, då jag blir riktigt säker på min tyska. —

— Det skola vi hoppas; jag ser dig redan som en emanciperad lärarinna med glasögon och kortklipt hår — förklarade Fredrik och strök smekamt öfver hennes vackra blonda hufvud. Han var i alla afseenden mycket stolt öfver sin syster.

— Så fort jag slutat skolan, reser jag öfver till Sverige och blir en skicklig gymnast. — Mary lyftade trotsigt sin lilla näsa i vädret. — Jag skall nog sedan gratis bulka och vrida er allesammans af bästa förmåga. —

— Tack för det goda löftet! Men hvad funderar du på, Viktor, du drömmer bestämdt någon skön konstnärsdröm? —

Den unge studenten log. — Det vore härligt att kunna frambringa ett konstverk så gripande, att hvarje åskådare fångslad skulle stanna inför det — utropade han entusiastiskt.

— Ja, därmed skulle du också hedra ditt land — sade Fredrik. — Jag kan ej tänka mig någonting skönare, än att med hela sin kraft få arbeta för fosterlandet, det kallar jag först att lefva! —

Helga såg beundrande på kusinen.

— „Säg, kan man dö för detta land?“ — sade Henry sakta.

— Är det ditt framtidsmål, broder? — Fredrik slog leende den storväxte kamraten på skuldran.

— Jag vet ej, om jag vore värd en så skön lott — svarade Henry tankfullt — men det vet jag, att jag älskar mitt fosterland högre än mitt lif, och att jag ville tjäna det af all min förmåga. „Näst Gud mitt land“ är ett godt valspråk. —

— Och hemmet — frågade Gerda mildt.

— Hemmet gömmer jag innerst i fosterlandskänslan — svarade Henry på sitt lugna trofasta sätt.

— Vi ha fått femhundra kräftor — ropade barnen. — Bruno har redan delat dem, och Elma skickade hälften upp till prästgården, ty tant prostinnan har lofvat koka dem till kvällsvarden. —

— Tänk, så lata vi varit, som suttit här och drömt bort tiden — sade Fredrik. — De andra måste nu få taga mesta berömmet åt sig. —

— Detta har varit en så ljuflig stund. — Gerda såg vemodigt omkring sig.

— Skola vi kalla denna plats „drömmarnes kulle“, — frågade Viktor, och alla funno namnet särdeles passande. Sedan började flickorna packa

in koppar och fat i korgarna, medan gossarne samlade ihop håfvar och käppar; med saknad skildes man från den angenäma lägerplatsen vid åstranden, där nyss så många ljusa framtidsplaner blifvit framkastade.

På prästgården var kvällsvarsbordet dukadt, när de hunno fram, och rågade fat med doftande kräftor buros in från köket. Man åt och pratade oafbrutet, och när hästarne slutligen körde upp till trappan, hade månen längesedan gått upp.

— Vi ha haft en så trefflig utfärd — sade Helga, då de kommo hem.

— Ja, det måste medgifvas — sade Mary och kyste sin mor, som hade suttit uppe och inväntat dem.

— Om det regnar i morgon, skola vi gumma våra sista blommor. —

— Det skola vi, och på eftermiddagen går jag och läser för blinda Lena, hon blir alltid så glad, när jag kommer. —

Fru Bergendahl nickade gillande. — Granbacka mor har varit här, medan ni voro borta. Gumman såg helt rask ut och hämtade en stor rifva blåbär åt er till tack för god hjälp under sjukdomstiden. Barnen hade varit så flitiga vid plockningen, och de äro alla så förtjusta i er. —

— Det är ändå så litet, som vi kunnat göra för dem — menade Gerda.

— Kära min flicka, det beror ej på gärningens storlek, utan på sinnelaget, med hvilket man

utför den — svarade modern mildt. — En bägare vatten i Jesu namn skall Han icke lämna olönt. —

När Helga lade hufvudet mot kudden, tänkte hon: — Att göra en liten kärlektjänst, där man kan, är väl också ett sätt att tjäna sitt folk och bevisa kärlek mot fosterlandet, som de nyss talat om där ute vid stranden. — Hon förstod det ännu icke fullt, men nog var det väl så i alla fall.

Höst och farväl.

Dagarna voro ännu ljusa och vackra, men morgnarna dimmiga och kvällarna skumma. Huru gärna man än ville hålla den kära sommaren kvar, kunde det icke förnekas, att hösten var i antågande.

Trädgården på Gretaby stod full af den här- ligaste frukt, äpplen, päron och plommon i alla färger och former. Tröskvärket surrade på logen, och de röda lingonen lyste i skogsbackarna.

Ungdomen svärmade omkring som vanligt och njöt i fulla drag af landtlifvets behag, ty hvar och en kände, att frihetens gyllene tid snart skulle vara förbi; midt i glädjen ljöd där en vemodig ton, lik den lätta blå dimma, som dagligen drog hän öfver landskapet och svepte horisonten i sitt fina flor.

Gamla Mari hade fullt upp med arbete för att hinna använda alla höstens rika håfvor, och flickkorna hjälpte henne troget att sprita ärter, torka

bönor och skala äpplen. Roligare värksamhet hade de dock ute i trädgården, där de skördade trädens rikedom på frukt. Det var ej utan, att barnen hade en viss respekt för trädgårdens härskarinna, den bestämda gumman Pihlgren med sitt gråa hår och sina små skarpa ögon. Helga hade dock från början lyckats blifva gummans favorit genom någon liten handräckning då och då, och denna tjänstvillighet fick alt som oftast sin belöning under form af en vacker blomma, ett godt äpple eller päron eller en läcker morot, som inte heller var att förakta. Trots sitt sträfva och kantiga yttre var Pihlgrenskan en varm blomstervän och vaktade hvarenda liten späd knopp, som om den varit hennes ögonsten, och hennes beundran för hvarje nyutslagen blomma var nästan rörande. Vid fruktens nedtagning var gumman i alla fall rätt tacksam för ungdomens hjälp, och vanligen var det Bruno, som då stod i spetsen för arbetet. Han stod outtröttligt uppe på sin trappstege, medan flickorna i sina korgar plockade alt, som kunde nås från marken. — De raraste äpplena måste man akta som ädelstenar — sade Pihlgrenskan, och själf rörde hon aldrig frukten, utan att hafva ullvantar på händerna.

Vid den sista sköflingen, då träden lätt skakades för att få de allra öfversta grenarna i rörelse, skyndade alla barnen till och samlade ihop från marken hvartenda nedfallet äpple eller päron. De, hvilka ej trillade ned i korgarne, försvunno med

otrolig snabbhet mellan deras friska hvita tänder. De små magarna tyktes vara fullkomligt bottenlösa, då det gälde trädgårdens läckerheter; så påstod assessor Bergendahl, och det kunde barnen icke förneka.

När frukten var nedtagen och insamlad, ordnades den omsorgsfullt efter storlek, mogenhet och hållbarhet i stora flatbottnade korgar. Stora partier såldes till frukthandlare i staden, en del bestämde att uppätas under höstens lopp, och resten förvarades i äpplekammarn för vinterns behof.

Det var Helgas förtjusning att vandra omkring i det halfskumma rummet, där luften var mättad af den kraftiga fruktdoften, och granska de fullradade hyllorna samt försöka skilja mellan Hvitgyllen och Astrakan, Borsdorffer och Säfstaholm och hvad de alt hette dessa rara sorter, som utgjorde hennes morbrors stolthet. Också funnos päron stora som en knuten hand, och gröna, gula och röda plommon af läckraste slag, man kunde nästan föräta sig på dem. — Gurkbänkarna skimrade i hvitt och gräsgrönt, och de stora vattenmelonerna hängde fylliga och stora som barnhufvuden på sina ulliga stjälkar bland de yfviga bladen. Ja, trädgården på Gretaby var då i alla afseenden ett verkligt paradys.

Assessorskan satt dagen i ända vid symaskinen, ty det fans så mycket, som skulle ändras eller sys nytt, innan de unga reste, så att hennes flitiga fingrar voro i ständig värksamhet, medan jungfru

Fina bar upp från strykrummet stora packor bländhvitt linne och stärkta skjortor; alt måste ju göras i ordning i god tid för skolterminen, som nu närmade sig med stora steg. Därtill kom ännu Gerdas afresa, som skulle äga rum några dagar förrän de öfrigas. Alt tydde sålunda på ett snart uppbrott, en skingring af den glada kretsen vid hemmets härd; af de unga skulle endast herr Kontio stanna kvar för att informera Harald och Bertel.

Men nere i fiskarstugan förestod en annan resa, en lång skilsmässa; där låg nämligen gamla Lena sedan några dagar i en lindrig afmattningsfeber, och den tillkallade läkaren hade ej gifvit hopp om tillfrisknande. — Hon kommer att slockna som ett utbrunnet ljus — sade han; och så blef det äfven.

Dagligen tittade någon från gården in i den lilla hyddan. Alla höllo af gumman, och alltid syntes samma blida, tacksamma leende på det fårade anletet.

Lena hade ej många ord för sina vänner, men hon kände dem hvar och en på ljudet af stegen och sättet att taga i farstudörren, och när Helga kom, ville hon gärna höra en psalm eller några verser ur bibeln. — Det styrker själen och blir min reskost på långfärden — brukade hon säga.

Gubben Josef gick tyst och sorgmodig ut och in, och maten stod oftast orörd på bordet från det ena målet till det andra. Alt var stilla i den

låga stugan, där man väntade ett budskap från högsta ort, och snart kom det äfven.

Då fru Bergendahl en eftermiddag åtföljd af Helga och Mary trädde in, syntes Lenas ansikte hafva bleknat och blifvit likasom förklaradt; döden hade tydligen tecknat sitt märke på hennes panna.

— Hur känner Lena sig i dag — frågade assessorskan deltagande och böjde sig ned öfver bädden.

— Jag tror, att jag snart får flytta — svarade den gamla. — Kanske de kära unga frökarna få ett ledsamt minne för lifvet, om de äro här, när jag somnar in? —

— Vi måste ju alla dö, både unga och gamla — sade fru Bergendahl allvarligt. — Du, kära Lena, är ju så nöjd att gå bort? —

— Ja, det vet Gud, min Frälsare — sukade gumman.

Hon låg länge tyst med händerna knäpta öfver bröstet, och de närvarande vågade knapt andas för att ej störa själens flykt ur kroppens fångsel.

— Det blir så ljust — sade hon plötsligt och reste sig upp i bädden. — „Haf din syn, din tro hafver frälst dig, gå i frid“ — upprepade hon högt och med stadig röst, sedan sjönk hon tungt tillbaka mot kuddarna.

Fru Bergendahl lade sakta sin hand på hennes hjärta, det slog icke mer.

— Nu ser Lena — sade hon högtidligt. — Du har återlöst henne, Herre, Du trofaste Gud. —

En half timme senare vandrade modern och de två flickorna långsamt tillbaka genom parken; assessorskan var tankfull och de unga djupt uppörda.

— Skulle ni hällre önskat gå bort före slutet — frågade modern vänligt.

— Ack nej, mamma — utbrast Mary snyftande — det var ju så ljuft att se Lena slumra in alldeles som ett trött barn; jag skall aldrig glömma denna stund. —

Äfven Helgas tårar runno strida, och hon sade:

— Då jag var en liten flicka, såg jag min yngre bror läggas i en svart kista, och sedan dess har jag med fasa och fruktan tänkt på döden, men Lenas slut tog bort denna fruktan, det känner jag. —

— Saliga äro de, som i Herranom dö — sade fru Bergendahl. — Trons hand omfattar Jesus, och sedan går färden trygt öfver den mörka floden till det obekanta landet. Där man har sin bästa vän, där kan man aldrig känna sig ensam eller främmande, och det viste gamla Lena. —

— — — — —

Följande söndag gömdes den blindas stoft i kyrkogårdens sköte, och de unga från Gretaby prydde grafkullen med höstens vackraste blommor. Det var deras tack för gamla Lenas fromma tro och glada förnöjsamhet, som hon lämnat dem till föredöme och efterföljd. I sitt jordiska mörker hade den blinda för många fått vara en vägvisare till himlens eviga ljus. — Från grafven vände

ungdomen tillbaka med många goda föresatser och uppriktiga beslut, som de voro ifriga att få omsätta i handling.

Det frö, som i kärlek sås,
det skall aldrig förgås,
det skall gro under mull
till skördarnas gull

Denna söndagsafton var Gerdas sista kväll i hemmet, och ett stilla allvar hvilade öfver hela huset. Tant Charlotte kom för att säga henne farväl och hämtade som afskedsgåfva den mest förtjusande necessär innehållande allt tänkbart, som kunde behövas under en resa, från kammar och borstar till synålar, sax och tråd — så näpet och fint och nätt, alldeles i stil med tant Charlottes vanliga presenter. Också Viktor infann sig med en doftande bukett af löfkojor och reseda och höll ett litet afskedstal med tack för godt sällskap under sommarens glada dagar.

Alla i hemmet täflade om att förljufva Gerdas sista sammanvara med dem, hvar och en ville visa henne någon liten tjänst, och till kvällsvarden serverades hennes käraste favoriträtter. Tidigt nästa morgon skulle hon resa till stationen, och hon tog därför redan om kvällen farväl af barnen och satt en stund på sängkanten hos en hvar, men innan hon gick, vände Gerda ännu en gång om till Lillis bädd.

— Se, mamma, hon sofver redan så sött med sin lilla hand under kinden — hviskade hon. — Hvad hon är söt, den lilla älsklingen, alldeles som en fin, vacker blomma. —

— Ja, en späd liten planta i sanning — svarade modern.

— Huru menar mamma?—

— Att vår yngsta är ett dyrbart lån, som jag fruktar, att Herren snart skall återfordra; men gråt ej min flicka, alt står i Guds hand. Han ger och Han tager såsom det är bäst och lyckligast för oss. I Hans hand lämnar jag nu äfven dig och var viss om, att din mors böner följa dig hvarje dag där borta i det främmande landet. —

Gerdas armar lågo hårdt slutna kring moderns hals, och när hon somnade om aftonen, var hennes hufvudkudde våt af tårar.

— — — — —
Nästa morgon sken solen gladt, då Stella och Brunte stampade framför trappan. Daggen glittrade som pärlstänk öfver astrar och georginer, och lifvet vaknade långsamt ur sömnens famntag till dagens arbete. Modern serverade kaffe i matsalen, och fadern var redan iklädd sin resrock; man måste skynda sig för att hinna i tid till tåget. Där kom Bruno yrvaken tumlande utför trapporna, och äfven herr Kontio infann sig med rocken tillknäpt som vanligt — ingen ville försumma afskedsstunden.

— Farväl, farväl, lycklig resa! — ljudet i korus från verandan, och Gerda viftade med

näsduken, där hon satt i vagnen vid pappas sida, men svara kunde hon ej. Nu sattes hästarne i rörelse, hjulen rullade knastrande öfver sanden på gårdsplanen, och några ögonblick senare sågo de resande ut som en försvinnande mörk punkt nere i allén.

— Nu blir Gerda så liten, så liten — ropade lilla Esther, som lyckats vakna på morgonen och krupit ur bädden, just då afresan skedde.

— Ja, afståndet förminskar, det är en naturlag — sade herr Kontio.

— — — — —
Knappt en vecka senare packades de öfrigas kappsäckar, och då var det deras tur att taga farväl af alla favoritplatser, af kor, hästar och höns. Dem skulle man ej återse förrän under julhälgen, och till dess var det en så förskräckligt lång tid.

Helga tänkte med vemod på sin lyckliga sommar, hon hade ledsamt att resa äfven hon, så gärna hon än önskade återse mor och far.

Så kom den sista dagen. De skulle resa med ångbåten klockan elfva, och därför dukade gamla Mari upp en väldig frukost, medan assessorskan bredde smörgåsar för vägkostkorgen.

Bruno och Mary hade all möda i världen att få sina resväskor tillspända, så proppfulla voro de med äpplen, päron och andra läckerheter — man blir ju alltid så rysligt hungrig på resor. Fredrik packade in åtskilliga böcker i sin turistränsel för att vara försedd med lektyr under vägen, och

Helga band ihop en massa blommor, som Pihlgrenskan högst egenhändigt skurit af åt henne. Detta var ett vänskapsbevis, som hon nog förstod att uppskatta till dess fulla värde. Enhvar hade brådtom ännu i det sista och måste manas på för att ej försinka sig. — Ack, det kära älskade hemmet, det var ju så obeskrifligt svårt att skiljas ifrån det.

Ändtligen tågade hela skaran ned till bryggan, där lille Janne redan satt och väntade, medan hans mor med tårskymd blick låtsade titta efter ångbåten för att ej visa, huru tungt det var för henne att skiljas från sin gosse. Det var ju nog en stor fröjd, att Janne fick komma till staden och gå i skola och lära sig, och aldrig kunde hon nog tacka unga herrskapet för deras omsorg om honom, men skilsmässan kändes svår i alla fall. Hon var dock lugn för sin gosse, då hon såg på herr Fredrik, som tagit Janne under sin särskilda uppsikt; han skulle nog också hålla god vård om gossen under resan, det viste hon.

Mycket hade man att säga ännu i sista minuten, men likväl blef det mesta osagdt, ty där kom redan båten, och man måste skynda ombord för att ej bli efter.

— Tusen, tusen tack, älskade morbror och moster — hviskade Helga med tårarne i halsen.

— Pappa, se nu efter Boy, så att den växer duktigt och frodas till jul! —

— Söta mamma, skicka åt oss litet äpplen senare på hösten! —

— Ja, ja, det lofvar jag. Se nu väl efter Janne och svep plaiden omkring honom, om det blåser på sjön. — Gud välsigne er, kära barn! —

— Adjö, adjö nu allesamman! — Så ljudet turvis från bryggan och ångbåtsdäcket, där Helga och Mary stodo arm i arm. Fredrik stödde sig mot relingen, medan Bruno af alla krafter svängde sin mössa. Landgången drogs in, båten satte sig långsamt i gång, och afståndet mellan bryggan och ångaren blef för hvarje ögonblick allt större. Ännu en gång svängdes hattar och näsdukar till en sista afskedshälsning åt föräldrar och syskon och herr Kontio, som stod där altför sorgsen att kunna yttra ett enda ord. Propellern arbetade, stränderna gled hastigt förbi, och många blickar fulla af saknad riktades tillbaka till det älskade Gretaby.

I staden.

Nu var det på allvar höst; träden i hufvudstadens planteringar stodo löflösa, och regnet strömmade ned från den gråmulna himlen. Den förflutna sommaren med solsken, blommor och fågelsång låg nu som en dröm långt borta i fjärran bakom den tunga molnväggen, som dagligen hängde öfver torg och gator.

Inomhus var det i stället så mycket hemtrefligare med dubbla fönster och varma mattor på

golfven. Helgas föräldrar, kassör Langes, bebodde nära Norra hamnen en bekväm våning, där Fredrik och Bruno hade ett rum vid tamburen, medan Mary logerade tillsammans med Helga. Det föregående året hade kusinerna bott hos främmande, emedan Langes ej haft utrymme för dem, men då Helgas mor längtade att få härbärgera sin käre broders barn i sitt hem, hade de nu hyrt en större lokal.

För Helga var detta en stor fröjd, ty hon hade ofta saknat jämnårigt sällskap, och för ungdomen från Gretaby kändes det som att komma från hem till hem.

Lilla faster Rosa, som alltid plågades af sin nervösa hufvudvärk och sin kroniska katarr, var visserligen inte deras egen lugna, outtröttliga, älskade mamma, men hon gick i alla fall alltid omkring i kärleksfull oro, att kunna ställa allt riktigt bra och treffligt för dem. Därför höllo de hjärtligt af henne, och kassör Lange, som var den mest fredliga och stillsamma människa i världen, gjorde då aldrig en mask för när, enligt hvad Mary försäkrade.

Helgas hem hade ständigt varit mycket tyst, och fru Lange hade ofta oroat sig öfver, att hennes flicka saknat muntrande umgänge, och på denna grund fägnade det henne nu att hafva lif i huset. Äfven när hon med värkande tinningar låg på sin soffa, gladdes hon öfver att höra de ungdomliga rösterna från matsalen, familjens vanliga samlingsrum.

Dagordningen var enkel och regelbunden.

Klockan half sju ringde väckarklockan obarmhärtigt inne hos gossarne, och samtidigt kom tro-tjänarinnan Vappu in till flickorna. Mary sprang alltid raskt ur sängen, men Helga bad ömkeligen om „fem minuter till, bara fem minuter“, och Bruno insomnade regelbundet, så snart den lilla klockan pinglat ut, hvarefter brodern hade all möda att få honom vaken.

Kaffedrickningen vid matsalsbordet gick i flygande fart, och så bar det af i dimma och dusk, i regn och solsken den långa vägen till samskolan vid Boulevardsgatan. Till frukosten kommo de sedan hem mycket hungriga och vanligen upplifvade af förmiddagens lektionstimmar. Faster Rosa var då uppstigen och klädd och höll dem troget sällskap, samt lyssnade med stort intresse till deras ifriga samspråk. För henne kunde man berätta minsta småsak, det viste barnen, ty så brukade Helga alltid göra.

Efter middagen, som alltid var god och väl tillredd, ty gamla Vappu var en ypperlig kokerska, satte man sig ned att läsa morgondagens läxor, alla utom Bruno, som regelbundet i skymningen tog sig extra motion i sällskap med granngårdens gossar. Fredrik måste ständigt mana på sin bror och be honom minnas det ledsamma „vilkor“, som för honom fördystrat mången glad stund under den flydda sommaren.

Stora bror själf var en riktig plughäst och kom aldrig till korta med läxorna. Mary hade

godt hufvud och snabb uppfattning, så att hon sällan ägnade lång tid till öfverläsning; Helga lärde ej så fort, men var en ovanligt samvetsgrann elev, som alltid sporrades af sin ärelystnad att ej blifva efter kamraterna.

Klockan åtta serverades kvällsvarden, och då bordet var afdukadt sutto alla vanligen och pratade en timme, innan de skildes åt för natten, ty „bittida uppe och tidigt i säng“ var den dagliga regeln.

Fredrik, som hade mycket att läsa på sin klass, satt dock hällre uppe par timmar om kvällen än att låta väcka sig tidigt, ty han hade svårt att tro, att de kalla mörka höstmorgnarna kunde hafva „guld i mund“.

Veckan förflöt under trägen flit, tils lördags-eftermiddagen var inne med söndagshvilan i ljuf-ligt perspektiv. Denna lediga eftermiddag hade ungdomen hos Langes anslagit för sin „lördags-förenings“ sammankomster. Till dessa infunno sig Elma och flickorna Stormbom samt stundom äfven Viktor; då stektes äpplen och knäktes nötter i oändlighet, och när lampan tändes, togo flickorna fram sina handarbeten — afsedda att blifva öfverraskningar till jul — medan Bruno slöjdade på någon nätt pjes för samma ändamål, och Fredrik läste högt. Om Viktor var med, roade man sig vanligen med tankelekar såsom att gissa gåtor, skrifva logogryfer och lösa invecklade räkneuppgifter; några gånger under terminen arrangerade han små tablåer eller något annat festligt upptåg.

I alt sådant var han mästare, och han ägde en utmärkt förmåga att förställa sig; med några streck af en bränd kork kunde han förändra sitt ansikte till oigenkänlighet; då uppträdde han i en handvändning som glaceryssen med sin bytta eller som positivspelaren med markattan på armen, eller också var han en „vissångare, som kunde sjunga sjuhundra stumpar“. Alla sådana roller utförde han, trots de små och enkla förberedelserna, så förträffligt och på ett så skrattretande sätt, att hela sällskapet applåderade af förtjusning.

Lördagseftermiddagen var i allas tycke vekans roligaste stund; men med den täflade söndagsmorgonen, då man vaknade med den ljufviga förnimmelsen att få vända sig på andra örat och taga ännu en liten lur. Hvad kunde väl jämföras därmed?

Det var så skönt att ligga där och höra, hur elden sprakade i kakelugnen, medan man tänkte på Gretaby och alla kära där hemma. Helga kom ofta ihåg söndagsmorgnarna på landet, när solen sken på de daggfriska blommorna, och barnen lekte på den krattade gårdsplanen i sina nystrukna sommarklädningsar. Den som hade lust, fick gärna fara till kyrkan, de hemmavarande samlades kring mor och far för att höra dagens predikan läsas ur „Evangelium för barn“, som alla småttingarna så väl kunde förstå. Till och med Lilli plögade krypa upp i mammas famn eller på pappas knä, och hon tyckte, att det inte var „rittigt sönda“, om

hon icke fått vara med om gudstjänsten i hemmet. Det var så stilla och fridfullt på gården, arbetsfolket gick till kyrkan eller hvilade efter veckans mödor, och dragarne betade i frihet på de gröna fälten — man kände att söndagen var Guds egen dag, en hvilodag för både människor och djur.

Här i staden gick lifvet sin vanliga gång under buller och bång, den ena dagen liknade den andra, och många af skolkamraterna hade knappast varit i kyrkan en enda gång under hela året, och icke viste de af någon läsning hemma under söndagen. Fru Lange orkade sällan själf deltaga i gudstjänsten, men hennes man gick hvarje söndag regelbundet i „tolfvans kyrka“, och vanligen åtföljdes han af någon af de unga. De öfriga sutto hos faster Rosa, medan Helga eller Mary läste högt predikan; isynnerhet var den förra van att vara föreläserska, ty så långt hon kunde minnas, hade modern alltid haft ömtålig hals. Denna stilla stund gjorde, att söndagen äfven i staden var annorlunda än veckans öfriga dagar. När det var vakkert väder, gingo de före middagen ut med farbrodern; antingen ställes kosan genom Djurgården eller ut till Brunnsparken, för att se hafvet i all dess storslagna skönhet. På kvällarna plögade kassör Lange spela fiol, ackompanjerad på piano af Mary, som var ganska musikalisk. Hon sjöng äfven små trion med sina bröder, och Helga, som saknade röst och ej håller tagit speltimmar, var mycket road af att höra på.

Fru Lange hade ej något emot, att de unga under sina lediga stunder besökte sina skolkamrater; men hällre såg hon dock, att de togo emot dem hemma hos sig, och hon var glad öfver att se, att de funno sig så väl i hemmet, att de vanligen helst tillbragte sina fristunder inomhus, om de ej för hälsans skull togo sig motion i det fria.

Mary och Ines Stormbom voro klassens erkända ljushufvuden, men Helga fick ofta beröm för sina väl genomtänkta svar. Hon hade blifvit tänkande och gammal för sina år genom att ständigt hafva varit en sjuklig moders enda sällskap. Men lilla Elma Broberg hade svårt att reda sig på klassen, och trots all flit ville de krångliga räknetalen aldrig gå in i hennes runda „blondkopf“. Eva Stormbom var klasskamrat med Bruno och sin bror Ossi, som var en ganska odygdig krabat och föga omtykt för sin glupskhet och skvallersjuka. Toivo Stenberg, en präktig och gladlynt gosse, var Marys sidokamrat. Han var allmänt afhållen och alltid den främste i de glada lekarne på skolgården. Han hade också blifvit invald i lördagsföreningen hos Langes och bidrog i hög grad till trefnaden.

Vanligen gingo flickorna tillsammans från skolan, men Bruno sprang än hit än dit, så att man aldrig kunde hålla reda på honom.

— Hvert skall du nu igen rusa af, Bruno — ropade Mary en dag efter sin bror, då de gingo hem till middagen. — Du har på sista tiden flere gånger kommit för sent till bordet. —

— Prat! — Bruno gjorde en gest med handen i luften och kilade af i sällskap med andra pojkar.

— Gossar äro alltid så slarfviga och tanklösa — sade Ines. — Aldrig kunna de gå på gatan utan att hoppa i rännstenen eller hvissla åt hundar. — Den lilla själfbelåtna farisén satte sin fina näsa i vädret. Ines kunde nog ibland själf vara rätt pojkaktig, men hon viste, att hon såg nätt ut, och hon antog därför en styf hållning, när hon promenerade vid Toivos sida.

— Ja, ni flickor, ni äro bestämdt tio gånger klokare än vi, dumma pojkar! — Toivo skrattade med en lustig grimas.

— Bruno har nu under två veckors tid slösat bort sina fickpengar, utan att jag kunnat begripa, hvart de tagit vägen — sade Fredrik samma dag till Mary och Helga.

— Kanske han lånat dem åt någon kamrat. —

— Ja, det kan nog hända, men jag skall i alla fall fråga honom därom, ty pappa önskar, att vi skola föra noggrann bok öfver våra utgifter, så att vi sedan kunna göra räkenskap för honom. —

— Också mamma har gifvit mig en liten annotationsbok, nu sedan jag fått egna månads-pengar att handskas med — sade Helga.

— Jag kan intyga, att du ordentligt skrifver upp hvarje penni — menade Mary.

— Det är en god lärdom för framtiden, tänker jag — tillade Fredrik.

Några dagar senare rusade Mary häftigt in i matsalen, där Bruno satt och läste med hufvudet lutadt i händerna.

— Nu vet jag, hvar du slösar bort dina pengar — utbrast hon. — Du går till Fazer och „has-sar“! — Fy dig! Ossi Stormbom har sagt det åt Ines. —

— En sådan skvallerbytta! — Bruno slängde förtretad boken åt sidan.

— Tycker du, att du handlat rätt, du som får så många goda saker här hemma; och så täcks du ändå gå och förstöra dina pengar på tårtor. — Mary hade riktigt kommit i farten och var röd af ifver.

— Är det för dig jag skall redogöra, hur jag använder mina pengar — skrek Bruno.

— Nej, men jag är ju äldre! —

— Som om du alltid skulle hushålla så utmärkt! Akta dig själf bara! Mins du urkedjan och den fina rosetten, som du ståtade med i fjol! —

— Usch, hvad du är bråkig! Det var ju någonting helt annat. —

— Kan inte skylla! —

— Hvad står på — frågade faster Rosa, som i detsamma trädde in. Hon blef förvånad öfver det högljudda samspråket, men då ingen svarade, utan Bruno återtog sin bok, medan Mary satte undan sin skolväska, teg äfven fru Lange. Hon ansåg det vara bäst att icke blanda sig i de ungas strider, utan låta dem kämpa ut sina tvister på egen hand.

Då Bruno om kvällen skulle gå till kojs, satt han en lång stund på sängkanten och såg funder-sam ut; slutligen frågade han:

— Mary har väl varit framme med min merit-lista, kan jag tro? —

— Nej, hon har ingenting sagt — svarade Fredrik.

— Ser du, det var så, att — Bruno stannade förlägen — att — jo, Ossi och jag och par andra hafva bildat en fyrväppling på skolan, och vi ha hållit ihop ända från terminens början. Det vet du väl? —

Fredrik nickade.

— Nåh, vi ha skoijat och haft roligt tillsammans, och så ha vi stuckit oss in till Fazers ibland. —

Fredrik svarade ej.

— Nog var det ju dumt i det hela, men äppetårtor äro så rysligt goda och kosta inte mer än tio penni stycket. —

— Ja, inte är det ju så mycket, skulle man tycka. —

— Nej, men det tokiga är, att bara man fått smaken på dem, är man ej nöjd med en eller två, utan ett, tu, tre har man ätit för fyrtio eller femtio penni. —

— Nåh ja, för en gång kan det ju gå. —

— Pytt också, en gång! Naturligtvis ha vi varit där flere dagar och — ja, det kan nu vara detsamma, men alla mina pengar äro slut, och jag har lånat femtio penni af Ossi. —

— Dem måste du genast betala igen i morgon — sade Fredrik bestämdt. — Jag skall ge åt dig från min kassa. Du vet, att pappa strängt varnat oss för små ficklån af kamrater. —

Bruno hängde hufvudet. — Du är en hedersknyffel, Fredrik, som hjälpte mig ur det här trassellet — sade han slutligen.

— Det var ju naturligt; men nu måste du också lofva mig att framdeles vara ståndaktigare, då det gäller sådana frestelser, och skulle du råka i klister, så tala genast om det för mig. —

— Det vill jag göra; du är också så bra att tala med, men Mary gormar på som en harskrämla och låts alltid vara så klok och präktig. —

— Jag hörde nog er tvist i middags, och Mary var något häftig, men inte menar hon illa ändå. —

— Kanske, men bråkig är hon i alla fall. — Vid dessa ord drog Bruno täcket upp till öronen och kände sig helt lätt om hjärtat efter sin bikt.

— Hvem knackar på dörren? — Fredrik tittade ut. — Hvad vill du, Mary? —

— Sofver Bruno redan? —

— Ja, nära nog. —

— Nåh, väck honom då och säg, att jag var en argsimpa i förmiddags, i morgon skall jag vara mild som en dufva. —

— Godt! — ropade Bruno från sin bädd. — Jag förlåter dig — du är ju bara en flicka! —

— Fy, du otäcka pojke, jag skall nog ännu hugga dig! — Hon kilade af, så att tofflorna sade kipp, kipp på linoleummattorna i korridoren.

Jultankar och hemresa.

— Tiden går ändå bra fort — sade Mary en dag. — Nu ha vi inte mera än tre veckor till julen och ej mer än sexton dagar, tills vi få resa hem. —

— Hvad Gretaby måste vara vackert nu i sin vinterdräkt — sade Helga. — Jag tänker så ofta därpå och önskar att kunna få se det i verkligheten. —

— Farbror och jag, vi hafva en hemlighet tillsammans — Mary såg så mystisk ut; — du får nog höra den i sinom tid. —

— Det är säkert fråga om någon julklapp — undrade Helga, men Mary skrattade.

Alt som talades, tänktes och gjordes dessa veckor, tyktes ovilkorligen hafva någonting att skaffa med den efterlängtade julen, som hela hösten likt ett ljusst mål hägrat i fjärran. Gatorna voro fyllda af brådskande människoskaror, och butikerna strålade om kvällarna i sin grannaste elektriska belysning för att låta de ståtliga julutställningarna framträda i all sin prakt; där fick man nog köpa alt, hvad man kunde önska sig, blott man hade penningar i sin börs.

Gretaby-barnen hade länge sedan gjort upp sina önskelistor. Tvillingsbröderna önskade sig nya skridskor, kälkar och fårskinnsmössor. Edith hade bedt om „Sländan“ för nästa år och en dockservis, och Esther längtade efter en dockhäll med kokkärl af alla slag. Till och med Lilli hade med sin mammas tillhjälp skrivit „männa, männa dottor och en stor häst“ på sin lista, och pappa hade med ett löftesrikt småleende stoppat den i sin plånbok tillika med alla de öfrigas.

Fredriks julnota var lika ordentlig som han själf.

- N:o 1. En omgång kläder.
 „ 2. Ett nytt kartvärk.
 „ 3. Ett tyskt lexikon.
 „ 4. „Fältskärens berättelser“ i praktband.
 „ 5. En ny blompräss.
 „ 6. Ett par handskar.
 „ 7. En bokhylla.
 „ 8. Ett par galoscher.
 „ 9. En portfölj.
 „ 10. En pappersknif.

Bruno hade önskat sig Kajana-skidor och en sparkstötting, tidningen „Kamraten“ och minst tjugu andra saker. På Marys lista stodo huller om buller: parfym och nytt skinngarnityr, skor och handskar, roliga böcker och marzipan-karameller; men Helga hade inskränkt sig till: en pälsmössa och ett skriftyg.

Önskelistorna gäfvos ämne till många funderingar och mycket prat under alla lediga stunder, och så räknade hvar och en i tysthet öfver sina tillgångar, innan man begaf sig ut för att köpa julklappar, ty många funnos att gifva åt, och ingen fick bli utan.

Mary hade sytt en skriftygsmatta åt sin far och en arbetsväska åt modern; farbror Lange skulle få en penntorkare och faster Rosa en äggvärmare, och nu gälde det att taga vara på hvarje fristund för att få allt färdigt i tid. Hon och Bruno räknade i kapp både dagar och timmar till hemresan, och Helga hörde på litet vemodig till sinnes. Naturligtvis var julen i staden bra nog på sitt sätt — menade hon — men att den ej kunde jämföras med hylgen där hemma på Gretaby, det hade hon klart förstätt af kusinernas entusiastiska beskrifningar.

— Hvad skulle du tycka om att få följa med de andra till landet — frågade hennes mor dagen, förrän de skulle resa.

Helga spratt till. — Ack, hvad det vore roligt — utropade hon — men — jag skulle ej vilja vara skild från pappa och mamma på julafton. — Hon slog sina armar kring moderns hals och kyste henne innerligt.

— Nu måste väl farbror ro fram med vår hemlighet — sade Mary med menande blickar.

Kassören strök sig öfver pannan och jämkade om glasögonen. — Professorn tror, att landtluften

skulle stärka mammas nerver; res du bara, min flicka, vi komma efter dagen före jul. —

— Är det verkligen sant? — Helga såg från den ena till den andra med frågande blickar.

— Ja, ja, du skall följa med oss, det ha farbror och jag beslutit redan för länge sedan — jublade Mary och svängde om med kusinen i yrande fart kring salongsgolfvet. — Du skall fira jul på Gretaby, och vi skola hafva så roligt, så roligt! —

Farbror Lange tog Helga om hakan och strök smeksamt öfver hennes korta hår, och faster Rosas vänliga ögon glänste fuktiga; båda voro de så glada öfver att kunna bereda sin lilla flicka en sådan julglädje.

Nu blef det brådtom att försegla julklapparna och att packa in för resan. Ännu i sista minuten skulle ett och annat köpas, och så måste de gå och taga afsked af Janne, för att få riktigt färska hälsningar hem. Deras lilla skyddsling kände sig nöjd och lycklig i sin skola bland kamraterna och hade redan lärt sig att förfärdiga en hel mängd nyttiga småsaker. Lärarinnorna voro så innerligt snälla mot honom — sade han — och benen hade blifvit mycket bättre. Doktorn trodde till och med, att han i framtiden skulle kunna börja röra sig omkring på krycka. Idel goda nyheter således; det var alt ett godt beslut, det där om Jannes skolgång. Alla barnen hade med sig en liten julgåfva åt honom, och tant Charlotte hade skickat ett stort paket, som såg mycket lofvande ut. Julaftonen

skulle det bli fest i skolan, en sådan jul hade Janne aldrig firat förr, och den stundande fröjden strålade redan i hans klara barnaögon.

Fredrik lade beskyddande sin arm kring hans späda skuldror. — Ja, må nu väl, Janne lilla, vi skola nog hälsa mor där hemma och fröjda henne med underrättelsen, att du har det godt. —

— — — — —
Följande morgon reste de unga.

— Adjö, älskade mamma! Välkommen efter!
— Det var Helgas afskedshälsning vid sin mors säng, och så bar det af till stationen, dit kassören följde dem, för att se efter, att de alla kommo ordentligt med. Det var minsann också buller och oreda på perrongen, och i alla vagnar trängdes skolbarn i olika åldrar. Slutligen blefvo dock alla koffertar och passagerare instufvade på sina platser, stationsklockan ringde, och det långa tåget ilade bort i den kyliga vinterluften, bort förbi Kaisaniemis löflösa träd och Djurgårdens kala lundar.

Till en början var det så trångt i kupéerna, att alla gångar mellan sofforna voro upptagna, man satt fyra och fem på hvarje bänk, och sorlet i vagnarna lät som hafvets brus. Man pratade och åt och bjöd åt sina grannar ur resväskorna. Elma hade med sig färdigt knäkta nötter, Mary karameller och Helga chokoladpastiller. Bruno höll troget vård om smörgåspaketet och Ines Stormbom, som skulle tillbringa julferien i Elmas hem, bjöd på amerikanska äpplen. Fredrik läste dagens tidning,

som han köpt vid stationen, och Viktor höll till i rökkupén.

Alla voro så glada och uppsluppna som man blott kan vara, då man far hem till julen, som Mary sade; alla tänkte på och talade blott om julaftonen, och hvarje stort paket, som af nyanlända resande langades upp på hyllorna eller gömdes under sofforna, måste nödvändigt innehålla någon julklapp, som man af pakettets storlek och form sökte gissa sig till.

Tåget stannade vid stationer och haltpunkter och aflämnade gods och resande, men ändå blefvo vagnarna ej mycket tomare, så proppfulla voro de från början. Så bar det af igen, vidare och vidare.

Ja, flås du på, du gamla hederliga lokomotiv, du vet inte, hur många hjärtan som klappa af otålighet att fort, fort hinna till det kära efterlängtrade målet.

— Pappa kommer själf emot oss till stationen — sade Mary.

— Han har Stella och Brunte med sig, och Brunte ämnar jag köra. — Bruno gnuggade belåtet sina händer.

— Jag tror du sofver, Helga? —

— Nej, visst inte! —

— Ja, men nu skola vi taga oss en lur i alla fall, så går tiden fortare. Ser du, det skymmer redan, vi ha inte så altför långt kvar. —

Men Helga somnade icke, ehuru hon satt helt stilla och orörlig, så att Mary kunde luta sitt hufvud

mot hennes axel. Hon såg oafbrutet ut genom kupéfönstret på de snöklädda skogarna, som så snabt tyktes ila förbi; de sågo nästan trolska ut i skymningen och bildade mot vinterhimlen sådana underliga, fantastiska figurer. Från de små banvaktstugorna vid banan lyste det så inbjudande ut i mörkret; barnhufvuden skymtade i fönstren, de kikade nyfiket ut och försvunno sedan igen som skuggbilderna i en dröm. Stationerna sågo ut som stora lanternor med de ljusa fönsterraderna, där blomorna stodo gröna bakom luftiga spetsgardiner, och fruntimmer sutto och arbetade vid lampor med rosenröda slöjor. Den ena taflan växlade med den andra och slutligen väfde de sig in i Helgas minne som en brokig saga, roligare än någon hon läst.

Så ilade timmarna bort, och slutligen signalerade tåget F. station. Mary rusade yrvaken upp ur sömnen, och gossarne rafsade ifrigt ihop res-effekterna.

— Således äro vi då värkligen framme? —

— Ja bevars, där står pappa på perrongen! —

— Välkomna, välkomna! — Assessor Bergendahl gaf dem enhvar att fast handslag och en hjärtlig omfamning, sedan skyndade gossarne att taga reda på resgodset, medan flickorna inne i väntsalen bonade om sig med varma sjalar och kappor, som deras mor sändt med åt dem.

— Äro alla friska där hemma? —

— Ja, Gud ske lof. — Ni äro så väntade och efterlängtade allesamman. Kontio har med

barnens tillhjälp lagat en präktig skrinbacke, och gamla Mari har bakat hela dagen. Nu äro vi resfärdiga, skulle jag tro! —

Stella koketterade och skakade sitt vackra hufvud, så att alla de små klockorna i lokredet klingade. Pappa tog Helga i sin släde, Bruno skulle köra för Mary och Fredrik. Prästgårdskusken, gamle Jansson, var den tredje i slädpartiet; han hade packat in Viktor och Elma i duktiga skinnfällar och tog nu själf säffligt plats på kusk-sätet. Så bar det af från stationsgården ut mot den rimklädda skogen.

Hvad bjällrorna klingade muntert i den friska vinterluften, och så klart stjärnorna lyste högt på den djupblå himlen ofvan furornas toppar! Helga andades djupt bakom pälskragen. — O, så härligt det var!

— Fryser du, min flicka lilla? —

— Ack nej, morbror! —

— Godt, då kan du taga dig en blund, om du har lust.

Men Helga hade i kväll als ingen lust att sofva, hon satt där så väl ombonad och njöt, och tykte att bjällerklängen genljöd som ett eko både före och efter dem och från alla sidor, tils den bildade en fulltonig melodi: „hem, hem, hem, hem till julen“. Hvem skulle nännas sofva under sådana förhållanden!

Där låg kyrkan tyst och vördnadsbjudande i sin stillhet, och ljusen från prästgården vinkade välkommen.

— Adjö, adjö! — ropade Viktor och Elma, när de veko af vid vägskilnaden, och Jansson lyftade värdigt på sin fårskinnsmössa.

— Ser ni ljuset i smedjan — ropade Mary.

— Där smides julskor åt Stella och Brunte och Pekka och hela tutten. —

— Jag hör Tusse skälla på stallsbacken där hemma. —

— Ack, där är redan grindstugan! — O, hvad björkarna i allén äro förtjusande! —

— Raska på nu Brunte, gamle gosse, ty nu äro vi strax hemma på Gretaby! —

Ja, där låg värkligen det stora, vackra huset strålande som ett féslott med ljus i alla fönster till de hemkomnas ära. Tusse hoppade af glädje upp emot dem, och herr Kontio stod på verandan och svängde sin mössa.

— Ptro, ptro, Brunte och Stella, stanna då! Goddag, Fina och Mari — lugna sig Tusseluff, gossen min, goddag, goddag! —

Tamburdörren flög upp, och där låg Fredrik redan i mammas öppna famn.

— Välkommen hem, min egen älskade gosse! —

En munter brasa sprakade i den väldiga matsalskakelugnen, och midt på golvet stod thebordet dukadt med de välbekanta blå kopparna och korgar rågade af varmbröd och färska skorpor, sådana som de funnos inte någon annorstädes i världen än här hemma. Det blanka theköket puttrade inbjudande vid bordsändan, där modern stod och

serverade. Esther hoppade jämfota framför sin stol, och Lilli satt stum af lycka i stora brors famn. Det var så väl mellan dem, hon ville doppa sitt bröd i hans kopp och bryta sönder skorpena åt honom.

— Gud ske lof, att man får se er alla här igen friska och välbehållna! — Moderns blick gled ömt från den ena till den andra i kretsen kring bordet. — Fredrik ser litet blek ut, men Mary och Bruno tyckas nog hafva krafterna i behåll. Lilla Helga har bestämdt vuxit, eller hur, herr Kontio? — Ni må tro, att här varit brådtom för att få allt i ordning till er ankomst; herr Kontio har hjälpt mig så snält. —

— Åh, det är så litet jag kunnat göra — den unge mannen rodnade.

— Vi ha lagat en skrinbana — började Harald.

— Den går rakt ned från höga bärget till båthusviken — upplyste Bertel.

— Jag har redan skrunnit ömkull tre gånger — sade Edith.

Så pratade de alla i munnen på hvarandra och berättade om hästar och kor och får och hönor; om Brunos älskade Boy, som hade blifvit så rysligt hög, och huru stackars Tusse i tre veckor haft sjuk fot.

— Nu malar familjekvarnen — sade assessorn muntert och nickade mot sin fru.

— Det klingar i mina öron, som den skönaste musik — svarade modern med strålände

blickar. — Jag saknar blott Gerdas röst för att göra kören fulltonig. —

— Vi ha sytt så förskräckligt många julklappar — började Edith åter. — Pappa skall få . . . nej, nej, jag kan inte tala om det, han får inte höra det. Jag skall hviska i ditt öra . . . —

— Mary får någonting som är fyrkantigt och börjar på b — sade lilla Esther.

— Berätta nu genast, jag är så nyfiken! —

— Nej, nej — men Brunos julklapp är aflång och Fredriks liknar en matta, nej, en dyna. —

— Du får inte säga mer — tyst nu för all del. —

Småflickornas hemligheter hviskades från öra till öra, tils alla vid bordet voro tämligen väl underrättade, om deras blifvande julklappar; men hvad gjorde väl det, gåfvorna voro nog lika kärkomna för det.

Brasorna brunno ned i de ljusa varma rummen, och pratet tystnade småningom alt efter som den ena efter den andra troppade af till sofrummen. Hvad det kändes härligt att efter den långa resan få gå till ro i de mjuka bäddarna, som stodo redo att taga emot dem i sin varma famn. Sedan kom modern och satt en stund på sängkanten hos hvar och en och kyste och välsignade dem till godnatt. Så blef det så tyst rundtomkring, inga rullande åkdon eller sorlande röster såsom i staden. Till och med Tusse sof på halmen i sin koja, stjärnorna ensamma vakade i nattens stillhet, medan ungdomen trygt somnade in i hemmets skyddande hamn.

Julafton.

— God jul, god jul! — Så klingade det i varierande tonarter genom hela huset, medan morgonskymningen ännu härskade där ute, och kaffebrikorna skramlade från rum till rum. Det var en gammal sed på Gretaby, att både gamla och unga julaftonsdagen skulle dricka sitt morgonkaffe på säng vid tända lampor och sprakande brasor, och denna sällsynta njutning var högt värderad, isynnerhet af barnen.

Aftonen förut hade Helgas föräldrar anländt, och nu först var hennes julglädje fullständig, nu då hon hade alla sina kära under Gretabys tak. Hvad kunde hon mer begära?

Efter den stadiga frukosten tågade alla de unga, försedda med korgar, fyllda med hafre och brödstycken, ned till ladugård och stall för att önska djuren god jul och förse dem med extra god förplägning. Det var roligt att se Edith och Esther bland hönsen, som hoppade upp på deras axlar och plockade korn ur händerna, samt inne i fårhuset, där favoriterna bland lammen togos upp i famnen för att beundras af Helga och stora syskonen.

Men i stallet var Bruno värd; i dag hade han redan åtskilliga gånger tittat in till älsklingen Boy, som ännu stod i fölklättan, men som skulle köras in under vintern. Flickorna måste nu se, huru

nätt den tog en sockerbit ur hans framsträkt hand, medan hans andra arm smeksamt omslöt hästens vackra nacke. O, den Boy, han var då värkligen så klok som en människa!

Träden i allén hade till hälgen smyckat sig i finaste rimskrud, som lyste i solskenet, och kring den stora kornkärften, som kusken hängt upp vid gårdsporten, flockade sig otaliga kvittrande småfåglar. Det var så vackert, att Helga och Fredrik kommo i dispyt, huruvida Gretaby tog sig bättre ut i sommar- eller vinterdräkt.

Då de kommo in, stod den höga ståtliga granen midt på golfvet i salongen, och för att pryda den måste alla händer genast sättas i rörelse. Mamma kom fram med sina allra raraste vinteräpplen, och herr Kontio hade förgylt hasselnötter under höstkvällarna. Flaggor och silfverskir, konfekt och pepparkakor, otaliga ljus och glittrande grannlåter fulländade trädets utstyrel, som framkallade mångt utrop af beundran. Julaf-tonen var ändå den allra roligaste dagen på hela året!

Efter middagen kördes hästarne fram till trappan, och Helga, Mary, Fredrik och „magistern“ begåfvo sig på en rundresa till gårdens alla torp, för att föra varmbröd åt gummorna och inbjudning till julfest på herrgården tredje dag jul. Det var en fröjd att titta in i de små hemmen; öfveralt var där skuradt och fäjadt, spislarna voro hvitlimmade, och rena gardiner hängde för fönstren. Barnens

ögon glittrade af glädje vid tanken på det väntande nöjet. Aldrig är hjärtat så varmt, aldrig så villigt att bereda andra en liten fröjd, som på julaftonen. — Skogen stod stilla och högtidlig, och snön låg fin och mjuk på vägar och stigar, och alla gröna granar sågo ut som julgranar med skimrande rimfrost på grenarna.

När de kommo hem, stod thebordet dukadt och prydt med brokiga tulpaner och doftande narcisser från Sandnäs drifhus; det var tant Charlottes julkhälsning till sina kära grannar.

Nu strålade alla kronor af ljus, och kring den upplysta granen samlades husbondsfolk och tjänare, gamla och unga, och allas röster stämde samman i den välbekanta julpsalmen:

„Af himmelshöjd jag kommen är,
godt budskap jag till eder bär . . .“

Vid julgranen upplästes Gerdas bref. Hon skref:

„Jag tänker innerligt på eder, mina älskade, och sluter er i andanom till mitt hjärta. Tack för den rika kärlek, som ända från barndomen gjort julaftonen så ljus och lycklig för mig, att minnet däraf förljufvar äfven denna ensamma jul här långt i främmande land. Här har jag dock en vän, som på alt sätt sökt vara mig till tjänst, och som städse hjälper och råder mig som den bästa broder, det är Henry. Säg det åt

vår kära tant Charlotte, det skall glädja henne. Alla här i pensionen äro också snälla och vänliga mot mig, och äfven vi skola fira jul med gåfvor och små bord, som det brukas här. Henry har blifvit inbjuden, och vi skola tillsammans upplifva gamla minnen från hemmet. Han har bedt mig hälsa eder och önska alla på Gretaby en god jul och barnen många klappar. Särskildt hoppas han, att gamla bocken ej skall glömma hans favorit Lilli, utan komma i håg henne med alt, hvad hon hälst önskat sig. — Om Henry ej vore här, tror jag, att jag ibland skulle lida af hemlängtan, men vi äro ganska ofta tillsammans, och han har varit med på några af våra utflykter i grannskapet. Det går så bra med hans studier, och han är så omtykt af alla sina kamrater. — I tankarna är jag hos eder på julkvällen, när ni läsa detta bref; jag ser så tydligt allas edra kära ansikten och granen och julfröjden och fosterlandet i sin hvita hälgdags-skrud. Ur djupet af mitt hjärta önskar jag en god jul till eder alla. — Tänken i kärlek på eder
Gerda.“

Modern stod med sin hand på faderns axel, medan han läste brefvet, och hennes goda och vänliga ögon glänste fuktiga, ty tanken på den frånvarande dottern och hennes tomma plats i familjekretsen var det enda, som skuggade denna glada jul.

Men nu stampade julbocken snön af stöflarna i förstugan, och in kom han i sin lurfviga päls och bar en stor korg full af julklappar.

— Fins här snälla barn? —

Småflickorna gömde sig i glad förskräckelse bakom sin mamma och vågade hvarken tala eller svara, men Harald påstod öfverlägset, att han kände igen julbockens stöflar, dem hade Kalle just fått nya till jul. Lilli satt trygg på pappas arm och smålog gladt mot den „tattars botten, som gått så lånn, lånn väg med tunga kojen“. — Ja, hon råkade till och med ut sin lilla hand, för att „paja“ julbockens raggiga päls. Så lade han ned korgen med de hemlighetsfulla paketten och bockade och tog farväl till nästa jul.

Barnen ropade „välkommen tillbaka“, och Lilli klappade händerna af förtjusning, men hon ropade och støjade icke som de andra. I sin hvita klädning sväfvade hon kring julgranen och sträkte sig på tåspetsarne för att nå en karamell.

— Hon är som julens ängel förkroppsligad — sade faster Rosa, då den lilla luftiga varelsen dansade förbi henne — och se hur hennes ögon stråla, alldeles som stjärnor. Jag har aldrig sett ett älskligare barn! —

Modern tog Lilli i famnen och lade hennes rosiga kind mot sin egen. — Mitt hjärtegryn — hviskade hon med innerlig ömhet — hon är så rar, men så späd och klen, tål ej en fläkt. —

— Ja, liten borde sitta i bomull i glasskåp — sade assessor Bergendahl skämtsamt.

— Gossarne och småflickorna se då i stället friska och duktiga ut — menade faster Rosa.

— Ja, Gud ske lof, det kan man säga med alt skäl — svarade modern leende — de hafva också en beundransvärd aptit och dricka mjölk i kapp med mina bästa kalffvar. —

— Seså Lilli, pass på, där kommer igen ett paket. Hur är det adresseradt? Låt oss se efter! „Till lilla prinsessan Snöhvit.“ —

— Kors, så många namn den flickan har — skrattade pappa, som hjälpte att bryta förseglingen — nyss var det en docka till „Fröken Drifva“ och på nästa paket står det „Lilla solstrålen“. —

Men Lilli själf fann det inte als märkvärdigt, utan tyckte, att alla gåfvorna kommo fram under riktig adress.

— Kärt barn har många namn — sade farbror kassören.

Snart var hela golfvvet i salongen fullt af pappersomslag och segelgarn, och alla soffor, bord och stolar voro belamrade med de mest olikartade föremål. Helga och Mary fingo hvardera päls-garnityr af hvitt skinn, smågossarne skridskor och Bruno ypperliga skidor samt den efterlängtade sparkstöttingen, förfärdigad af gårdens skickligaste slöjdare. Småflickorna voro i sjunde himmelen af förtjusning öfver den näpnaste dockhäll med alla slags kokkärl. Fredrik och „magistern“ bläddrade nyfiket i de nya böckerna; enhvar hade fått just precis, hvad han eller hon önskat sig. Glada blickar och varma tacksägelse växlades kring granen, där ljusen småningom slocknade ett efter

annat, tils endast topplyktan kastade sin rosenglans öfver silfverfrost och bomullssnö.

Lilli somnade i mammas famn midt i sin gladaste lek med älsklingsdockan hårdt trykt mot sitt bröst, men de andra barnen försökte hålla sig vakna för att få sitta med vid kvällsvarsbordet och äta lutfisk och skinka, risgrynsgröt och tårtor med äpplefillning.

Alla skulle rimma, då gröten serverades, och de befängdaste verser deklamerades laget rundt; men Bruno kom lättast från saken genom att kort om godt förklara: „Jag äter gröt, som ett nöt“ — när han för tredje gången bad om grötfatet. Att det gick muntert till i den glada kretsen, var en själffallen sak.

Sedan kom den stilla natten med ljufvig sömn öfver barnens trötta ögonlock. Stjärnorna strålade, ej en vindfläkt rördes, och hela naturen hvilade i helig frid liksom under den första julnatten, då änglarne sjöngo i skyn:

„Ära vare Gud i höjden,
frid på jorden,
människorna en god vilja.“

Sent hade man gått till sängs på kvällen, och tidigt gälde det att vara uppe nästa morgon för att hinna med till julottan. Redan klockan fem voro alla på fötter. Ljus och lampor tändes öfveralt, kaffepannan rykte på matsalsbordet, och alla

skyndade att få sig en kopp, innan man begaf sig till kyrkan. Stella och Brunte, Polle och Pekka stodo redan där ute; alt gårdsfolket skulle få åka med i dag, och så bar det af ut i vintermorgonens skymning.

Ack, hvad Gretaby tog sig bra ut i full ekläring, när man vände sig om i allén; och i hvar enda liten stuga vid vägen tindrade ljus. Sandnäs såg ut som ett slott i brand, där på andra sidan fjärden, men vackrast var dock den gamla kyrkan, som lyste välkomnande långt ut mot de anländande.

Folk rörde sig framåt på alla vägar, och när de mörka massorna kommo inom kyrkdörrarna, brusade orgeln skönt och högtidligt under de gamla hvalfven. Något så vackert som en julotta på landet hade Helga aldrig upplefvat. Röken från de otaliga ljusen sväfvade som lätta skyar öfver människornas sänkta hufvuden. Uppåt, uppåt såsom de andäktigas böner! Det var som en Frälsarens bild på den gamla mörknade altartaflan genom den tunna rökslöjan skådat så förunderligt mildt och kärleksfullt ned till henne — tänkte Helga — och som om Hans heliga läppar just uttalat de välsignade ord, som stodo under bilden: „*Kommen till mig I alle.*“

Ja, hon var nog en af dem, som ville komma, hon ville så gärna följa Jesus och tjäna honom. Mycket svag var hon ju, men Herren var stark och hon viste, att hvad man af hjärtat bad om, det

hade Han också lofvat att gifva. Därför böjde hon sitt hufvud och bad sin midsommarbön om igen, att få vara och blifva Guds barn i lif och död.

Under hälgen.

Annandag jul hade tant Charlotte stor middagsbjudning, men småbarnen stannade hemma för att koka russinsoppa och steka plättar på den nya dockhällen, medan far och mor och stora syskonen i vackraste vinterväder kuskade af till Sandnäs. På vägen stötte prästgårdsslädarne till, och så foro de alla tillsammans genom den gamla parken, förbi den tillfrusna svandammen och de halmtäckta rosenbuskarna upp till paradingången.

Det såg så imponerande ståtligt ut där inne i de höga rummen med de dyrbara antika möblerna, att man säkert skulle känt sig en smula blyg och försagd, om inte tant Charlotte varit värdinna på stället. Men i glansen från hennes glada ögon och vänliga leende smalt blygheten bort, och trefnad och glädje fylde sinnet.

Vid middagsbordet, som var prydt af de vackraste drifhusväxter, hade hvarje gäst en blomma vid sitt kuvert, och alla de unga hade fått sina platser nära hvarandra, så att de kunde språka ogeneradt; ingen kunde arrangera så väl för sina gäster som tant Charlotte. Själf satt hon uppe i

högsätet och strålade af välvilja och godt lynne, medan de rågade faten bjödos omkring.

Stämningen var så glad man någonsin kunde önska, och assessor Bergendahl höll tal till värdinnan på gästernas vägnar, och tant Charlotte var ej sen att besvara det fyndigt och humoristiskt. Herr Kontio öfverraskade sällskapet med att uppläsa nätta verser, och Viktor tolkade ungdomens djupt kända tacksamhet och kärlek till den värderade tanten, som ända sedan deras barndomsdagar alltid tänkt på att bereda dem nöje och trefnad. Han talade så varmt, att tårarne glimmade i tant Charlottes vänliga ögon, och det fans ingen vid bordet, som icke gaf den unge talaren rätt.

Mary såg beundrande upp till honom. — Ja, Viktor kunde då utföra allting, när det gälde!

I röda salongen drack man kaffe ur små äkta kinesiska koppar, som farfar Furumark fört hem från sin världsomsegling för hundra år sedan, och därpå drog sig ungdomen in i gröna sängkammaren, där skenet från den gröna ampeln kastade ett mystiskt skimmer öfver rummets antika möblering och mormor S:t Etiennes porträtt öfver byrån.

— Nu skola vi berätta spökhistorier — sade Mary. — Här i själfva spökkammaren går det allra bäst. —

Fredrik tykte, att det lilla eleganta rummet inte såg altför skrämmande ut, men de öfriga ropade högljudt: — Ack ja, spökhistorier, det vore förtjusande! — Elma drog sig tillitsfullt närmare

den hurtiga Mary, och i Helgas ögon stego klara tårar under förväntan på det rysliga, som skulle komma.

— Börja du, Viktor! —

— Näh, hvarför ej. — Den unge studenten stod i en ledig ställning med korslagda armar lätt stödd mot kakelugnshyllan.

— Månne han inte viste, att han tog sig bra ut på det sättet — undrade Helga. — Han hade synbarligen ingenting emot att spela berättarens roll, tvärtom såg det ut, som om han haft en historia i beredskap.

— Det var en augustikväll den sommarn, då jag vistades hos Stormboms i Tavastland. De bodde nära kyrkan i en stor by, där många andra stadsbor inackorderat sig för sommarn. Trakten var förtjusande vacker och erbjöd de härligaste utsikter öfver sjöar och holmar i oändlighet; isynnerhet fans där en björkdunge, som tillvunnit sig allas enstämmiga beundran. Den var vår vanliga promenadplats och bar det prosaiska namnet „kohagen“, ehuru jag för min del aldrig såg några kreatur på det stället. En vacker afton befann jag mig där med en kamrat af en ganska besynnerlig anledning. Man hade nämligen fått klart för sig, att ett spöke huserade i hagen. Fruntimren voro nästan tokiga af skrämsel, och till och med herrarne drogo sig för att taga sin aftonpromenad åt det hållet. Än var det en gumma, som tykt sig se spöket flaxa i träden, än hade en gubbe hört

hånskratt och sett, huru en hvit skepnad långsamt försvann in i björkskogen. Den trefliga promenadplatsen blef ökänd, ingen vågade sig inom dess område ens vid ljusan dag, och våra trefliga kafferep i det gröna torkade in; det var en högst fatal historie. Då beslöto min kamrat Max Stenberg och jag att en afton smyga oss bort till hagen och på fullt allvar taga reda på, huru det egentligen hängde ihop med de odrägliga spökerierna, som hotade att förstöra vår sommartrefnad. Sagdt och gjordt! — Utan att för någon annan yppa vår afsikt, passade vi på en kväll, då några gummor från byn återigen sett syner i skumrasket, och kilade i väg så tysta som möss.

— Huh, så hemskt! — Helga och Elma ryste och trykte hvarandras händer, Marys ögon tindrade af spänning, och hon tyckte, att Viktor var en verklig hjälte.

— Nåh, hur gick det sedan? —

— Kvällen var något mörk, ty månen dolde sig bakom ett moln; vi kröpo in under några enrisbuskar och stirrade forskande framför oss mot björkskogen, som enligt ryktets utsago var spökets favorit tillhåll. Bäst vi lågo där, knykte kamraten mig i armen. — Ser du något? —

Jag vände mig genast om, och där, knapt på tjugu stegs afstånd, stod en hvit gestalt, som tyktes uppvuxen ur marken. Månen, som i detsamma bröt fram, belyste klart den fantastiska skepnaden, som långsamt sväfvade framåt och famlade i

luften med de utbredda armarna. Vi voro just ej rädda af oss, men jag måste tillstå, att hjärtat buldade hörbart i mitt bröst, då spöket närmade sig likasom vinkande framför sig i det osäkra månljuset.

— Och så nalkades det och grep om dig med iskall järnhand — deklamerade Fredrik.

— Nej, tvärtom, just då vi voro hvarann helt nära, försvann det så plötsligt bakom en stor sten, att vi började ana oråd. Max lade benen på nacken, som man säger, och jag följde honom i härlarna, och några ögonblick därefter hade vi förbrytaren i kragen. Det var en odygdig studentpojke, som roat sig med detta dumma spökande för att skrämma två af flickorna, hvilka mankerat honom. Han hade ej fått nys om vårt beslut att denna kväll utforska sanningen, utan hoppades ännu vidare kunna skrämma några hönshjärnor från vettet, men nu kom skälmen äntligen själf i klämman. Vi sträkte upp honom förstås, och det hederligt ändå, och så blef han följande dag utskrattad af de unga damerna. Nog bad han oss om nåd och förskoning, men något straff måste han ju få för sitt dumma skämt, och naturligtvis var han glad att få lämna orten med första ångbåt. —

Mary drog djupt efter andan. — Det var ett lustigt slut på visan — skrattade hon.

— Början lät så hemsk — sade Helga med en liten rysning — men det var roligt, att allt gick så bra till sist. —

— Huh då — sade Elma — jag skulle bestämdt aldrig vågat mig in i den där hagen en månskenskväll. — Men nu måste Ines berätta en verklig spökhistoria; den där, du vet, om det dansande skelettet i det öde slottet! —

— Nej, för all del — bad Helga — det låter altför rysligt! —

— Riktigt härresande — bifogade Fredrik med en uppmuntrande nick.

— Hvarom prata ni så ifrigt — frågade tant Charlotte, som nu trädde in.

— Vi hålla på att berätta spökhistorier, och det är så utmärkt roligt; man får så behagliga rysningar i ryggraden. —

— Värkligen, jag tycker Helga är litet blek om näsan. —

— Hon är alltid så pjåkig — sade Bruno öfverlägset.

— Ack tant, slå dig nu ned här hos oss och tala om någonting märkvärdigt. Du har bestämdt upplefvat många underbara händelser. —

— Tror du det — sade fröken Furumark. — Med spöken har jag då värkligen aldrig haft att skaffa, kära barn, men ett och annat af ovanligare slag har väl hvarje människa sett eller hört omtalas under sitt lif. Mormor där uppe på väggen var däremot mycket skrockfull, det låg i tidsandan, hon trodde på varsel och såg syner. En gång då hon vaknade en natt, tyckte hon sig se vid sin sida en släkting, som var bosatt i Frankrike och som

aldrig besökt Finland. Mormor satte sig upp och frågade: „Hvad vill du mig?“ — Men gestalten blott vinkade med handen och försvann. Flere veckor senare fick hon höra, att denna anförvandt dött samma natt på samma klockslag, då hon sett henne stå vid sin sida. „Hon kom för att taga afsked“ — brukade mormor säga, när hon berättade historien för oss. —

— Så underbart! Men var det icke äfven tants mormor, som alltid på förhand viste timplaget, när hennes man skulle komma hem från en resa? —

— Jo, en kvart timme förut hörde mormor hästramp på bron i allén, och då skulle alla ljus tändas, dörrarna slås upp och betjänten stå på trappan, färdig att taga emot. —

— Och han kom värkligen femton minuter senare? —

— Mormor misstog sig aldrig. —

— Högst egendomligt!

— Ja, så synes det, men nutidens tankeläsare skulle säkert kunna förklara alla sådana erfarenheter på ett högst naturligt sätt. Mormor koncentrerade hela sin tankekraft på den tid och stund morfar skulle komma, däraf fick hon väl sin visshet. — Men nu bort med alla mystifikation, kom och se, hvad jag här för en surpris åt er där inne i farfars salong. —

Alla skyndade bort, redo att följa tant Charlotte, som hemlighetsfullt vinkade dem framåt genom den långa korridoren, vid hvares yttersta ända

dubbeldörrarna plötsligt slogos upp. Och där inne, i ett haf af ljus från kronor och vägglampetter, tusenfaldt återkastade af de många gammaldags speglarna, stod en jättelik julgran.

Nästa ögonblick ljöd från ett undangömdt piano en munter polska, och unga och gamla bildade en stor ring kring trädet. Sedan man i den gladaste stämning svängt om en stund, bjöd en tomtensisse i röd mössa omkring en korg med nummerlappar, och det befans, att granen var från topp till fot klädd med små lotterivinster. Nu blef det glam och villervalla, då alla trängdes kring julgranen för att uppsöka, hvad som fallit på hvars och ens lott, och mycken munterhet väkte det hvarje gång slumpen hittat på att utdela vinsterna åt orätt person. Sålunda fick Mary en stöfvelknekt och herr Kontio en sykorg, Fredrik ett köksförkläde och Helga en ask papyrosser. Tant Charlotte skratade, så att tårarna runno, och alla prisade hennes roliga påhitt. Sedan följde en liflig byteshandel, som var det lustigaste af altsamman, men genom den förvärfvade hvar och en i sällskapet minst tre nätta och nyttiga småsaker som minne af den treffliga festen. Efter thedrickningen bröto alla upp.

— Välkomna till Gretaby i morgon förmiddag — sade fru Bergendahl vid afskedet till ungdomen från prästgården. — Herr Kontio har en ypperlig kälkbacke att bjuda på, och Bruno berömmar sin skridskobana; kommen nu och pröfven på dem. Ni måste sedan stanna öfver middagen

och öfvervara torparbarnens julfröjd på eftermiddagen. —

— Tusen tack! — Det var alt glada utsikter till vidare nöjen under hälgen.

— — — — —
 Nästa morgon hunno barnen knappast få ögonen upp, innan de började tala om kälkåkningen, och i god tid på förmiddagen stannade lilla resslädan från prästgården framför trappan.

— Hurrah, nu skall här skojas — skrek Bruno och rusade ut för att välkomna gästerna. — Jag har hela morgonen sopat min skrinnbana på båt-
 husviken, och de, som inte vilja skrinna backe, kunna åka skridsko. —

— Morjens, det är jag med om — sade Ines, som var den bästa skridskolöperskan på sin klass.

I matsalen drucko alla kaffe med julbullar och varma tårtor, och så bar det af med kälkar, sparkstöttingar och skridskor ned till stranden. Bruno skurrade ned för den ypperliga backen och hade Elma på sin kälke, och Fredrik åkte med Helga. Småflickorna skreko af glädje, när det susade om öronen på dem af farten, och gossarne kilade af som snöbollar och gjorde kullerbyttor.

Under tiden profvade Viktor, Mary och Ines skridskobanan, som befans vara i ypperligt skick. Ines flög fram alldeles som en fiskmåse med utbredda vingar, Mary gaf ej henne efter, och Viktor uppträdde i pälskantad jacka och den lilla skinnmössan trykt kokett på sned öfver hans vackra

mörka hår. Han förde sig med stor elegans och kunde till och med dansa på sina skridskor. Assessorskan och Lilli hade också lockats ut af det milda vädret för att se, hur de andra roade sig. Lilli var klädd i en snöhvit kostym med svandun kring bahytten, och hon gjorde nu värkligen skäl för namnet „fröken Drifva“, så fin och skär var hon, och hennes kinder voro lätt purprade af den friska vinden. Pappa själf skurrade backe med barnen och rörde sig lika raskt som någon af gos-sarne. Det var ett friskt och hurtigt nöje, och alla sågo helt rödblommiga ut, när de slutligen vandrade upp till gården för att äta middag.

— Det har varit en härlig förmiddag — utropade Ines och svängde med skridskorna på armen.

— Roligare än på „klubben“ i staden — undrade Fredrik.

— Tacka vet jag båthusviken här hemma — försäkrade Mary.

— Ja, det är bra skönt på landet — medgaf Viktor.

— Skulle tro, att detta är annat än att gå och „spassa“ på „Eспен“ — menade Bruno — och så blir man hungrig som en varg. Köttbullar och risgrynspudding med kokta äpplen, det smakar! —

— Du har visst prässat dina nyheter ur gamla Mari — sade Fredrik. — I dag tror jag ingen af oss springer undan från middagen, den friska luften ger nog aptit. —

Sedan man ätit, måste man smycka en julgran nere i den stora folkstugan, som var pryddigt sirad med enriskransar och bågar med ljus öfver dörrar och fönster. Där samlades snart en talrik barnskara från gårdens alla torp och stugor; midt i klungan stod fru Bergendahl och talade till de små, såsom „blott mamma kan tala“. Hon berättade för dem om Jesusbarnet i krubban, om herdarne i Betlehems ängder och änglasången i julfattens tystnad, och huru alla människor om julen fröjdas öfver budskapet, att Frälsaren kommit för att visa unga och gamla vägen till himlen. De små gästerna förstodo hvartenda ord, där de stodo i en krets kring henne och uppmärksamt lyssnade till, hvad hon sade. Sedan sjöngo de med sina späda röster den vackra julsången:

„Det grönskande julträd med frukt och ljus
nu strålar så klart i vårt stilla hus . . .“

medan tindrande barnaögon lycksaligt återspeglade ljusen i julgranen.

Efter sången serverades kaffe med dopp, och Fredrik och Bruno delade ut äpplen och pepparkakor från trädet, och därpå begyntes lekarne med lust och lif. Man „lånade eld“ och „skar hafre“, man „väfde vadmal“ och „gick sig ut på en grön äng“, och glädjen stod högt i tak. Alla gårdens ungdomar gingo med i ringen och anförde leken, och småflickorna voro alltid de främsta i ledet.

Till sist fingo barnen stora smörgåsar, och innan de bröto upp, erhöll hvar och en sin lilla gåfva jämte en jultidning. Fru Bergendahl tog dem alla i hand och uppmanade dem att blifva snälla och lydiga barn, Gud och sina föräldrar till glädje.

Nu troppade småttingarna af med stora stycken pannkaka, inknutna i näsduken, för att sparas hem, men festen på gården lyste för dem som en strålande sol hela året om. O du härliga jul!

Nyår.

Bruno hade pröfvat sina skidor och den nya sparkstöttingen, och Harald och Bertel hade invigt de efterlängtrade skridskorna; alla hade roat sig af hjärtans grund i det kära hemmet, och nu var årets sista kväll inne.

Brasan flammade hemtrefligt i matsalen, där hela familjen var församlad. Fredrik knäkte nötter åt barnen, och flickorna stekte äpplen på långa trådar framför elden, hvarvid deras egna kinder blefvo präktigare stekta än själfva äpplena.

Då veden började kolna till glöd, tog Bruno smältpannan och tennstången för att stöpa nyårslyckorna. Barnen ansågo det vara ett mycket måkt-påliggande arbete, och de skockade sig som sparfvar kring den nedbrunna brasan.

— Plums — där föll den första satsen i vattenkrukan. — Det är Gerdas lycka, lilla Gerda, som är så långt, långt borta. —

— Nej, men ser man på, Gerda får resa på ångbåt i år. Där hafva vi fartyget med pipa och altsammans. —

— Förstås, hon skall ju komma hem öfver hafvet. Hvad lyckan förstod att spå sant! —

Sedan skulle man se dess skugga på väggen, och den skulle svängas och vändas på alla sidor, tills alla hade sagt sin tanke om den.

Helgas „lycka“ såg ut som en blomstervas och Marys som en brudkrona; det var alldeles märkvärdigt, hur många olika former Bruno tog upp ur den hemlighetsfulla krukan. När alla blifvit ihågkomna, stöptes „tomtebolyckan“ af den sista tennklumpen, som fans kvar.

— Hurrah, hurrah för tomtebolyckan! — skreko barnen.

— Hvad den blänker grant i lampskenet! —

Alla sågo beundrande på Brunos sista mästerverk, som kassör Lange granskade.

— Hvad menar farbror om den — frågade Bruno ifrigt.

— Jag menar, att den liknar ett vackert träd med lummiga grenar och många små skott! —

— Värkligen, då är det en symbolisk lycka — sade assessorn. — Låt mig se, ganska riktigt! Ett träd är det, och trädet betyder familjen i hemmet, hvars utsträktta grenar vilja skydda och hägna de

unga skotten. — Han lade armen kring sin hustrus skuldra och såg sig omkring i familjekretsen. — Så bör det vara, fjärran eller nära skall hemmets famn alltid vara den varmaste, hemmets hamn den tryggaste. Gud ske lof för ett godt hem! —

Fredriks blick mötte faderns, sedan böjde sonen sig ned och kyste sin mors hand. — När jag en gång bygger eget bo, skall jag alltid taga mitt barndomshem till förebild — sade han sakta.

Tomtebolyckan sattes upp på skänkens öfversta hylla, där alla kunde beskåda den, och sedan kastade man skor och tände ljus i valnötskal, för att utforska det kommande årets händelser. Slutligen hängde faster Rosa sin vigselring på ett hårstrå, som hon höll sväfvande uti ett dricksglas, hvarvid hon med andra handen omfattade Marys fingrar och upprepade följande trollformel:

„Hur skall med lilla Mary gå?
 Kära ring, gif svar därpå!
 Årans krans,
 ryktets glans,
 gods och pengar,
 vagn och drängar,
 rikedom och lycka,
 fattigdom skall trycka
 armod i ditt bo,
 hopp och tro?“

Vid de sista orden klingade ringen sakta och melodiskt mot glaskanten, och det var enligt fasters utsago en profetia för Marys nya år. Nu skulle

alla i tur pröfva på samma experiment. Fredrik fick „ärans krans“ och Helga „gods och pengar“, herr Kontio „ryktets glans“ och Bruno „vagn och drängar“, hvilket han genast med belåtenhet uttydde, att han i framtiden blefve en välbestäld landtpatron. Vid kvällsvarden fick man julmat ännu en gång, och Fredrik fick mandeln i grötfatet.

— Lyran i vår — spådde pappa, och mamma log förhoppningsfullt, ty hon viste nog, att hennes gosse skulle göra sitt bästa.

Innan barnen kröpo till kojs, samlade fadern dem omkring sig ännu en gång på årets sista kväll.

— Hvar nyårsafton är som ett vägmärke — sade han — man stannar där en stund och blickar tillbaka på den sträcka man redan gått, för att sedan vända sig om och se framåt mot nästa vägmärke. Detta tyckes ligga så långt, långt borta, men tiden ilar så snart som en dröm. När man så står där, minnes hjärtat med tacksamhet allt det goda Gud skänkt under den flydda tiden. Vinterns glada leker, vårens ljusa dagar och sommarens rika fröjder, liksom höstens arbete, allt, allt är Hans nådegåfva. Men när man minnes detta, kommer man äfven ihåg alla de goda föresatser man glömt att uppfylla, alla fel och brister. Det onda och det goda kämpa en ständig strid inom oss, må vi vid det nya årets ingång bedja Gud om hjälp att öfvervinna oss själfva, så att det goda måtte segra till sist. Och nu god natt! Gud välsigne mina små plantor! —

Edith och Esther skyndade först i pappas famn och sedan i mammas, så blef det tvillingarnas tur, och nu ville stora syskonen också vara med, tils de alla bildade en stor krets kring far och mor i „den stora nyårsomfamningen.“

Då barnen gått, sutto de äldre ännu kvar under stilla samspråk om nytt och gammalt, ty minne och hopp äro ju de länkar, som förena det förflutna med det kommande. När den gamla väggklockan i matsalen högtidligt slog sina tolf gälla slag, stego alla upp och önskade hvarandra hjärtligt ett godt nytt år, innan de gingo till sängs.

— — — — —

Nyårsmorgonen var kall och blåsig, men rimpfrosen glittrade i solen, och jorden såg ut, som om äfven den stigit föryngrad upp ur nattens dunkel till det nya årets möte. Fredrik for med sin far och farbror till kyrkan, men fruntimren stannade hemma för köldens skull, och emedan de på eftermiddagen skulle åka samma väg igen, för att önska prestens godt nytt år.

Tant Charlotte, som aldrig fruktade väder och vind, kom emellertid till Gretaby och hämtade som nyårsgåfva en härligt blommande azaléa, som var omvirad med bomull och inlagd i en stor korg. Dessutom medförde hon ett porträtt af Henry med påskrift: „Till vännerna på Gretaby med mina bästa välönskningar för det kommande året.“ —

Hon lät öfvertala sig att stanna och äta middag hos sina grannar, och sedan bjöd hon Helga

plats i sin släde för färden till prästgården. Vid den vänliga gamla damens sida fick hon sitta på mjuka skinn med en björnfäll omkring sig, medan de grå hästarne dansade vägen framåt, så att det var en fröjd att se; men sådana springare som i Sandnäs stall, fans det inte på nära näjder.

På prästgården voro många socknebor församlade, och ungdomen roade sig i den stora rymliga salen, där Viktor var en utmärkt artig värd, och Elma gjorde sitt bästa som värdinna. Mary spelade några stycken, och Viktor sjöng sina vackraste sånger. Prostinnan bjöd på en präktig kvällsvard, hvarefter alla sjöngo en aftonpsalm, såsom det brukades i prästgården.

När gästerna reste hem, hade stormen tilltagit, och snön föll i stora flockar; det hven och susade i skogen, och herrarne drogo pälskragarna upp öfver öronen.

Följande dag fick man troget sitta inne, ty höga drifvor fylde alla vägar och stigar. Bruno ströfvade hela dagen omkring och skottade snö, medan de öfriga samlades i matsalen och läste högt ur de nya julklappsböckerna. I skymningen lekte man „gömlek“ och „räfven och gåsen“ för att roa barnen.

Ett par dagar senare reste Helgas föräldrar, men hon själf fick stanna kvar till feriens slut. Tiden flög bort, som om den haft vingar, och hvarje dag bjöd på någonting nytt och roligt där hemma på Gretaby. Men snart nalkades „Knut, som kör

julen ut“, och då skulle också ungdomen resa tillbaka till staden och skolarbetet.

-- Ack, den sköna ferien är nu förbi — sade Bruno med en djup suck kvällen före afresan.

— Ja, det kännes nog ledsamt att lämna hemmet — medgaf Mary — men nog är det roligt att börja skolan igen och få råka alla kamraterna. —

Fredrik nickade. — Efter hvilan här hemma skall man nu med friska krafter taga uti med arbetet. —

— Ferierna äro för skolåren detsamma som söndagen för arbetsveckan, man behöfver dem hvardera — sade modern. — Oafbrutet arbete trycker ned själen, och ständig hvila förslöar henne. Jag förstår så väl, att ni vid terminens början längta efter att taga ihop med edra böcker, ty på måndagsmorgonen känner jag mig alltid ifrig att gripa mig an med den nya veckans arbete. Men sedan är det åter så skönt, då lördagskvällen kommer så fridfull och påminner om sabbatens ljufviga ro. „Tänk på att hälga hvilodagen“, barn! Det budet skola ni aldrig förgäta. —

— Jag tycker, att något af söndagsfriden stannar kvar hos mamma hela veckan igenom — sade Fredrik och tryckte ömt sin moders hand.

— Vi skola icke missbruka sabbaten, men lika viktigt är att göra hvarje dag till en Herrens dag. — Hvar timme och stund kunna vi tala med Gud, hemma eller borta, tacka och prisa Honom. Detta vårt inre söndagslif bör sedan i hvardagslifvet

bära frukt, så att vi med kärlek, tålmod och själförsakelse tjäna hvarandra. — Framtiden ligger ljus och glad för eder, mina kära barn, fröjden eder däröfver. Fyra små ord vill jag vid afskedet lägga er på hjärtat: „Du, Gud, ser mig.“ Behållen dem i minnet, och ni skola få se, att en stor kraft gömmes i dem. Om vi alltid tänkte på, att vi vandra inför Guds ögon, huru annorlunda skulle vi då ej då genomlefva hela vårt lif. —

Alla sutto länge tysta och begrundade moderns ord, hvilka alltid skulle vara förenade med minnet af deras sista, vemodigt ljufva afton i det kära hemmet. — Så kommo barnen in för att säga godnatt; Lilli gick som vanligt från famn till famn och blef kyst och smekt af alla.

— Väx stor och stark, lilla syster — sade Fredrik och lyfte henne på sin arm upp mot taket.

— Lilli vill växa upp till himmeln. —

— Då blir du ju en jätteflicka, längre än den högsta julgran i skogen! —

— Åh nej, Lilli flyger så här! — Den lilla älfvan sträkte ut sina armar och viftade med de små händerna i luften.

— Flyg inte alt för högt från oss, lilla ängel — hviskade brodern och slöt henne ömt till sitt bröst.

Lilli hoppade gladt ur hans knä för att följa sin „dadda“ till barnkammarn. På tröskeln vände hon sig ännu en gång om och kastade med skälmskt behag en slängkyss åt dem hvar och en, sedan

sväfvade hon leende ur rummet. Det var hennes afsked, och syskonen hade längre fram skäl nog att bevara det i kärt minne.

Nästa morgon, då mörkret ännu låg öfver land och sjö, förde Gretabys raska trafvare de unga med pick och pack och välfyllda resväskor till stationen, ty nu var det slut på julferien, och det nya året med sitt arbete och sina plikter väntade.

Vinternöjen i staden.

Lifvet gick åter sin vanliga gång i staden, och skolornas ungdom svärmade där som glada bin in och ut ur sina kupor.

Lördagssammankomsterna hos Langes hade också tagit ny fart, sedan Mary och några andra kamrater på klassen börjat utgifva en liten tidning. Den tryktes med hektograf, och bar namnet „Meteor“, hvilket var särdeles lämpligt, då den ej utkom regelbundet, utan blott när man hade lyckats få ihop några riktigt trefliga bidrag. Sedan Viktor i första numret skrifvit en fiffig anmälan på vers, var Meteors framträdande alltid motsedt med största intresse inom klassen, där den hade sina flesta prenumeranter. Också på Gretaby väntade man otåligt på hvarje nummer, och äfven till Gerda och Henry letade det lilla flygbladet sig väg.

Under lördagsmötena afhandlade man tidningens angelägenheter. Ines Stormbom skref krönikan i hvarje nummer, och det var märkvärdigt huru mycket roligt hon hade att säga om alt, som passerat inom kamratkretsen. Mary hade notisafdelningen på sin lott och spanade upp trefliga små nyheter med stor ifver; hon upptecknade också anekdoter och komiska infall, som infördes under rubriken „Hvarjehanda“. Helga försökte sig ibland på poesi, och skref små verser om sommarkvällens skönhet eller en slädfärd under midvintern, och Fredrik författade vetenskapliga uppsatser i sina favoritämnen. Följetong af inhemsk författare bestods också, ty man hade kommit öfverens om, att Meteors innehåll skulle bestå af originalbidrag och icke af utklipp ur andra blad. Toivo Stenberg skötte hektografen, och Mary ombesörjde utdelningen. Det lilla tidningsföretaget intresserade i hög grad alla deltagarne.

Då man nu icke hade några julgåfvor att förfärdiga, beslöto flickorna att under lördagseftermiddagarna sy kläder åt några fattiga barn, hvilkas mor fru Lange kände. Medan de arbetade, läste gossarne turvis högt; sålunda hade deras lilla förening ett högre intresse, då den icke blott var till för deras eget nöje utan äfven för andras nytta. Faster Rosa höll själf uppsikt öfver det som förfärdigades, och hon hjälpte att klippa till de plagg, hvilka hon ansåg vara mest af nöden i det fattiga hemmet.

Alla vackra dagar, då middagen var förbi, såg man Mary, Helga och gossarne med sina skridskor tåga åstad till skridskobanan, där de vanligen råkade Toivo, Ines och Elma och många andra kamrater. De brukade då anställa täflingar i snabbskrinning, eller också åkte de hand i hand och hade förtjusande roligt.

— Jag tänker ändå ofta med saknad på båt-husviken hemma på Gretaby -- brukade Helga säga, när Fredrik hjälpte henne till rätta, ty hon var ovan att röra sig på skridskor och dessutom af naturen något „pjåkig“, som Mary sade. — Där gjorde det ingenting, om man var klumsig och föll några gånger, men här är jag så blyg, då det går så långsamt för mig att vänja mig vid skridskorna. —

— Åh, jag tror inte, att den ena hinner gifva så noga akt på den andra — tröstade kusinen och rakte henne sin stadiga arm till stöd, för att hon skulle få mod att våga sig ut på banan, där Mary och Toivo flögo fram med vindens hastighet.

Klockan sju måste dock det glada nöjet taga slut, om morgondagens läxor skulle hinna genomgås ordentligt, och snart hade de hurtiga skridsko-åkarne med allvar fördjupat sig i „rellan“, „hissan“ eller Brunos gamla buse matematiken. Flere gånger under terminens lopp gjorde de besök hos Janne i skolan för lytta, och isynnerhet Fredrik var varmt intresserad af de framsteg gossen gjorde. Han kände sig stå i ett slags ansvar för deras gemensamma skyddsling, för hvilken hvar och en af

de unga fortfarande gärna uppofrade sin andel af månadspengarna. Också Bruno tänkte på lille Janne, då han hjältemodigt med bortvändt hufvud kilade förbi Fazers fönster.

Föräldrarna hade icke nekat ungdomen att mottaga inbjudningar till kamraterna, då det icke invärkade störande på deras arbete i skolan. Således kommo flickorna en dag hem till middagen och berättade helt förtjusta, att Ines Stormbom följande dag skulle fira sin födelsedag, och att hon fått löfte af sina föräldrar att bjuda hela klassen.

Helga var ej litet ifrig att få taga på sig sin nya ljusblå klädning, och till och med Mary, som i allmänhet ej fäste afseende vid sin toalett, hade i smyg på en söndrig griffelstump bränt sitt pannhår i små lockar.

— Du ser ut som ett oklipt får — menade Bruno, när flickorna färdigklädda trädde ut i matsalen, och Mary stackare blef så skamsen öfver sina krusor, att hon hälst skulle sprungit in igen och doppat hufvudet i tvättfatet för att få dem att rakna.

Men därtill hade hon ej tid, utan hon måste modfäld begifva sig på väg. Då äfven Toivo drog på mun åt hennes hårklädsel, gaf hon sig själf ett heligt löfte att aldrig mer så tilltyga sin tjocka bruna peruk.

Häradshöfding Stormbom bebodde en stor vacker våning vid Unionsgatan, och i den trefliga salongen var en talrik mängd unga gossar

och flickor församlad, när Helga, Mary och Bruno anlände.

Ines, dagens drottning, bar en hvit klädning och såg riktigt stilig ut, menade gossarne. Toivo, som lofvat vara värd, hade bjudit upp henne till första dansen. Eva såg också mycket söt ut, ehuru hon alltid höll sig mera i bakgrunden och lät sin äldre syster föra ordet, och Ossi tänkte mest på att hålla sig framme vid serveringen.

I dag fick han också smörja kråset med besked, ty i matsalen stod ett väldigt bord uppdukadt med kaffe och småbröd, äpplen, marmelader, och russin och mandel i stora glasskålar. Ines hade på morgonen fått två blommande rosor och en vacker korg med hyacinter och konvaljer af sin mormor till födelsedagsgåfva; de prydde nu det ståtliga kalasbordet, kring hvilket sällskapet skockade sig som bin kring honungsblommorna.

I salongen spelade Ines äldre syster en sprittande glad melodi, och Toivo med dagens hjältinna voro första paret i „jänkan“. Helga och Eva sutto som vanligt i en vrå för sig själfva och roade sig med att se på fotografier, men slutligen vågade sig äfven de ut på golvet och hade mycket trefligt, bara de en gång kommo i farten.

De flesta roade sig också af hjärtans grund, men uppe i soffan sutto några större flickor och rynkade på näsan; de hade varit på bal många gånger förut och tykte att denna tillställning var alldeles misslyckad. Ingen enda af kavaljererna

dansade ju med handskar, och så funnos där bara barnungar och små pojkar. De fläktade sig förnämt med sina stora solfjädrar och skrattade åt smörgåsarna, som klockan tio bjödos omkring till theet. — Usch, en så odrägligt tråkig kväll! —

Deras åsikt delades dock icke af det öfriga sällskapet, ty de hade lekt och dansat tils kinderna glödde och hjärtat klappade. De missnöjda damerna fingo ostörda sitta för sig själfva, och ingen af gossarne brydde sig om att bjuda upp dem.

— Vi äro bara smågossar i deras tycke — sade Toivo skrattande — låt dem hållas; det här är inte någon bal, bara en liten svängom, oss klasskamrater emellan. —

— Ja, lika barn leka bäst — menade fru Stormbom. — Aldrig mer skola vi bjuda flickorna Bergman och Winter, de bry sig nog inte håller om att leka tillsammans med er, det ser man ju tydligt. — Stackars barn, de ha blifvit gamla i för-tid. Hvad skola de roa sig med, när de bli stora? Då äro alla nöjen längesedan utslitna för dem. —

Det var ett stim i tamburen, när man skil-des åt!

— Godnatt, Mary! — Ska vi gå ut på „sparkis“ i morgon eftermiddag? —

— Ja, hvarför inte; det är ju lofdag. —

— Vi träffas således på banan! —

— Ack, i öfvermorgon ha vi ju den odrägliga „goggan“! Nu går jag! God natt! —

— — — — —

Följande dag sofvo flickorna till långt fram på förmiddagen, och Bruno var nästan omöjlig att väcka; nog var det väl, att Ines inte hade mer än en födelsedag om året.

Sedan kom faster Rosa för att få höra berättas om kalaset, och allting beskrefs utförligt både kaffebröd och födelsedagsgåfvor och hemfärdens med den språksamme isvoschiken. Roligt hade de alla haft, och festen skulle nog länge lefva i minnet.

— Men nu måste man ändtligen ur sängen — menade Helga och sträkte på sig. — Man blir ändå bra trött efter sådana nöjen. —

— Åh strunt — sade Mary — i „eftis“ går jag med Toivo och Bruno och profvar min nya sparkstötting; det kommer att i en handvändning drifva tröttheten ur kroppen. Kom med du bara! —

Alt slags vintersport var Marys förtjusning, och äfven då kölden bet i nästippen bar det af för henne ut i det fria. Men Helga var ej alltid lika modig, och mången gång, då skrinbanan lockade, stannade hon hemma för att badda sin moders sjuka hufvud eller hålla henne sällskap, då hon låg till sängs. Intet nöje kunde ändå gå upp mot det att vara mammas lilla hjälpreda i hemmet.

Under vårvintern, då solen redan begynte smälta isen i takrännorna, ådrog Helga sig en förkylning, som höll henne instängd några veckor. När hon åter kom ut, var det „nästan vår“. De unga började nu stiga tidigt upp om söndagsmorg-

narna och göra långa promenader ut till Djurgården, hvarifrån de kommo hem med händerna fulla af „palmkvistar“, de löftesrika små videokissorna, som förkunnade, att våren på allvar var i antågande. Och solen sken, och snödrifvorna runno bort, och så var påsken inne.

Hem till påsken.

En vecka hemma på Gretaby ville ingen af de unga gärna försaka, och därför hade föräldrarna lofvat dem att få resa hem till påsk. Äfven Helga skulle följa med, ty „hon är ju alldeles som en af de våra“, och faster Rosa trodde, att landtluften skulle göra henne godt efter den långvariga katarren.

Glada och förhoppningsfulla stego de på tåget, och tankarna ilade i kapp med ånghästen fram emot målet. Men då de hunno fram till stationen, mötte dem icke fadern som vanligt, utan kusken, som såg ängslig och bekymrad ut.

— Hvad hade händt där hemma? — Jo Lilli låg sjuk, och doktorn hade sagt, att hon var mycket dålig. — Ack, nu gick solen plötsligt i moln för dem alla, och tysta och nedslagna satte de sig upp i de väntande åkdonen. Modern hade nog skrifvit, att Lilli länge lidit af en svår hosta och

varit klen, men ingen af dem hade förstått, att det kunde vara så farligt.

Den kära lilla solstrålen, skulle hon då värligen gå bort från dem; det ville de als ej kunna tro.

Fadern tog emot dem på verandan.

— O, pappa, hvad är det åt vår Lilli? —

— Hon sjuknade för tre dagar sedan i lunginflammation, febern är mycket häftig, och hon är oftast medvetslös — svarade assessorn sorgset.

Mary hängde sig snyftande om hans hals.

— Det måste ju ännu finnas hopp? —

Fadern skakade allvarligt på hufvudet; man såg, att han ej ville ingjuta hos dem en fåfång förtröstan. Alla gingo sakta på tåspetsarna; ingen pratade högt, och hela huset föreföll så tyst, som om det varit obebodt. Inne i sängkammaren på den lilla bädden kämpade ett litet lif sin sista kamp, och det stod icke mer i mänsklig makt att göra någonting för henne, hemmets älskling, hvars korta barndomsdag hvar och en sökt förljufva.

Vid sängen satt modern med sitt lugna tåliga ansikte, som det alltid var en hvila att se på, och hon höll Lillis feberheta hand i sin. Också nu under pröfningens mörka stund hade „mamma“ ett välkomstleende och en öm blick för de kära resenärerna; sedan lät hon dem alla turvis komma fram för att smeka det lilla blonda hufvudet, som oroligt rörde sig fram och åter på kudden. Stackars liten Lilli, hon led mycket, hjärtat ville nästan

brista vid att se hennes plågor, och likväl stod man där vanmäktig.

Alla voro ifriga att lämna sin hjälp vid vården af den sjuka, och flickorna ville nödvändigt vaka under natten, men det tillät modern ej, de skulle ju hvila ut efter resan.

Dagen därpå var det långfredag, en sorglig, dyster dag med mulen himmel och änselig stämning i det förr så glada hemmet. Då modern kom ut ur sjukrummet skockade sig alla omkring henne, och oroliga frågor och tårfyllda blickar mötte henne öfveralt.

— Ni ha blifvit vana vid solsken och glada dagar — sade hon kärleksfullt — må vi icke i den mörka stunden glömma Guds godhet. I dag hängde Kristus på korset för oss, må vi lära af Honom att bära vårt kors med tålamod och hopp. —

På kvällen just i solnedgången flydde den lilla barnanden från sitt bräckliga jordiska omhölje. — Mamma tag Lilli — voro hennes sista ord i feberyrseln, och slutet i sin mors armar drog hon sin sista suck.

Då syskonen kommo in, låg hon i sin hvita bädd med den fina kinden lätt tryckt mot hufvudkudden och händerna hopknäpta på täcket, en liten slumrande ängel, som återvändt till sitt eviga hem.

— Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Herrens namn — sade fadern högtidligt, och en och en gingo de sedan alla fram och kyste de små snöhvita händerna till farväl.

Det låg en underbar stillhet öfver hemmet hela denna påskhäg; Lillis glada leende spred ej mera sitt solsken där inne, men det var som om hennes ande sväfvat däröfver och bredt en helig frid öfver alt och alla.

Efter långfredagens mörka moln och kulna vindar uppgick påskdagen med strålände sol på molnfri himmel och vår och förnyelse i luften. Det tyktes som om hela naturen velat instämma med de kvittrande fåglarna i lofpsalmen „Nu är kommen vår påskafröjd“.

Trots sorgen öfver den döda tänkte föräldrarna kärleksfullt på de lefvande och sökte för dem mildra den bittra smärtan, som för de unga kändes obeskrifligt tung. Tant Charlotte kom, god och deltagande som alltid, och smyckade Lillis sista bädd med hvita rosor och konvaljer, och lille Jannes mor lade, tacksam för all godhet mot hennes gosse, årets första små blåsippor vid lillans fötter i den hvita kistan.

Några dagar senare fördes den bort till kyrkogården och gömdes i skuggan af en stor björk, där vårens fåglar sjöngo sina gladaste visor. Prosten talade vid grafven så skönt om uppståndelsens hopp; de ungas tårar runno strida, och äfven faderns blick var fuktig, men modern grät så stilla som daggen faller på sommarens blomster. Hon kunde midt under sorgen tacka Gud, för att hennes lilla barn blifvit för evig tid slutet i den gode herdens famn. Så foro de alla hem, och barnen kunde

ej förstå, att de värkligen måste lämna Lilli ensam kvar där borta; men lilla Esther kröp upp i sin mors famn, lade sin kind mot hennes och hviskade blygt: — Nu skall jag bli mammans lilla, lilla flicka och aldrig vara stygg mer. —

Modern kyste ömt sin lilla flicka. Gud ske lof, att hon hade kvar så många kära att älska och lefva för.

— — — — —

— Det har varit en sorglig påskferie — sade Mary sista dagen de voro hemma — men jag skulle ändå för ingen del velat vara borta. Stackars Gerda, som aldrig fick se Lilli mer! —

— Hon ville flyga — sade Fredrik — nu har hon fått sina vingar. —

Mary snyftade bittert, men hennes mor satte sig hos henne och strök sakta öfver det sänkta hufvudet. — Vi ha genomlevvat tunga dagar tillsammans — sade hon — men jag vill hoppas, att pröfningen icke gått spårlöst förbi någon af oss, utan att lämna efter sig välsignelse för framtiden. Sorgen drager oss uppåt, och där är vårt mål! — Men se nu, huru solen lyser varmt där ute, gå och tag er en lång promenad i den friska vår-luften, sedan skall gamla Maris memma säkert smaka er förträffligt. Det sårar nog gummans goda hjärta, att ingen af er i år gjort den rättvisa. — Hon nickade blidt leende åt dem, och i sin moderliga omsorg om deras trefnad och välbefinnande glömde hon sin egen smärta.

Ja, det var värkligen ett härligt väder, snön hade smält nästan helt och hållet, och trädens knoppar svälde i det varma solskenet. De unga gingo långsamt genom parken och andades den ljumma luften i djupa drag. Långt borta i skogen brusade vårbäckarna muntert utför bärgen, och öfver ängarna svingade sig lärkan under högljudt jubel.

Här och där i backarna spirade redan ett och annat litet grönt strå mellan de bruna löfven från fjolåret; dessa små förstlingar sågo sig liksom tvekanande omkring, det var ju blott en ringa antydning om sommarens rika grönska, ett vårens förbud i hoppets klara färg.

Fredrik böjde sig ned och såg tankfullt på de späda bladen, men plötsligt drog en ljusning öfver hans allvarliga drag, han höjde hufvudet, och det var som om han vaknat ur en dröm.

— Se dessa små blad och knoppar, vårens budskap i naturen, de likna oss — sade han. — Vi äro ännu blott liksom de, en vårsådd, fars och mors framtidshopp, men vi vilja blifva något mer, icke sant? Med Guds hjälp vilja vi blifva deras lycka och glädje, så länge vi lefva. —

— Ja, ja, det vilja vi — instämde de andra.

— Vi äro unga och friska som våren. Se, hur den spirar omkring oss; hör, hur den susar i luften öfver våra hufvuden, den vill påminna oss om att bruka vår kraft i lifvets arbete och ej försumma vår tid. Ack, hvad det är härligt att lefva! — Fredrik svängde entusiastiskt sin mössa i luften.

— Jag önskar, att det redan vore sommar — sade Mary.

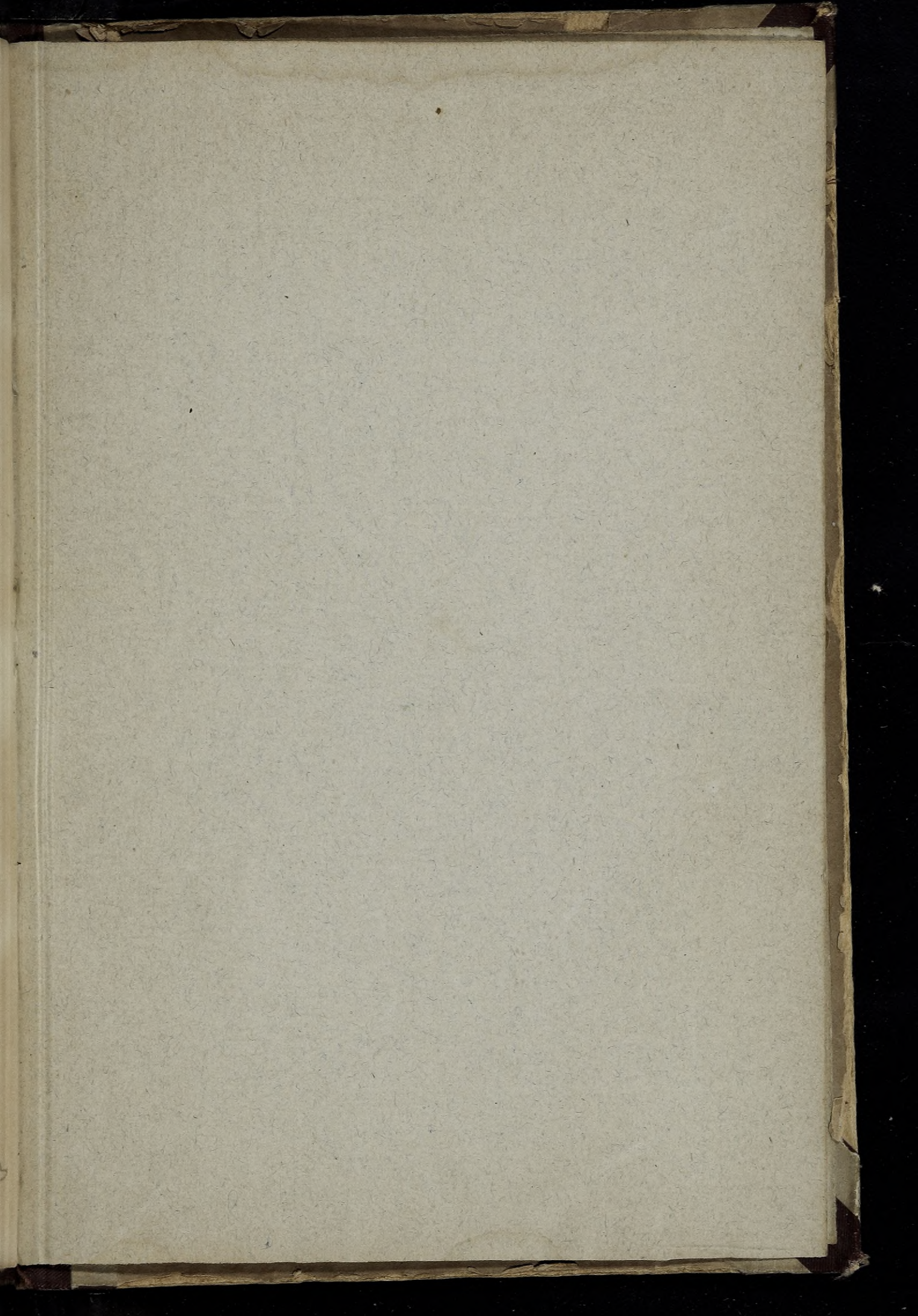
— Då skulle vi få stanna här nu med ens — menade Bruno.

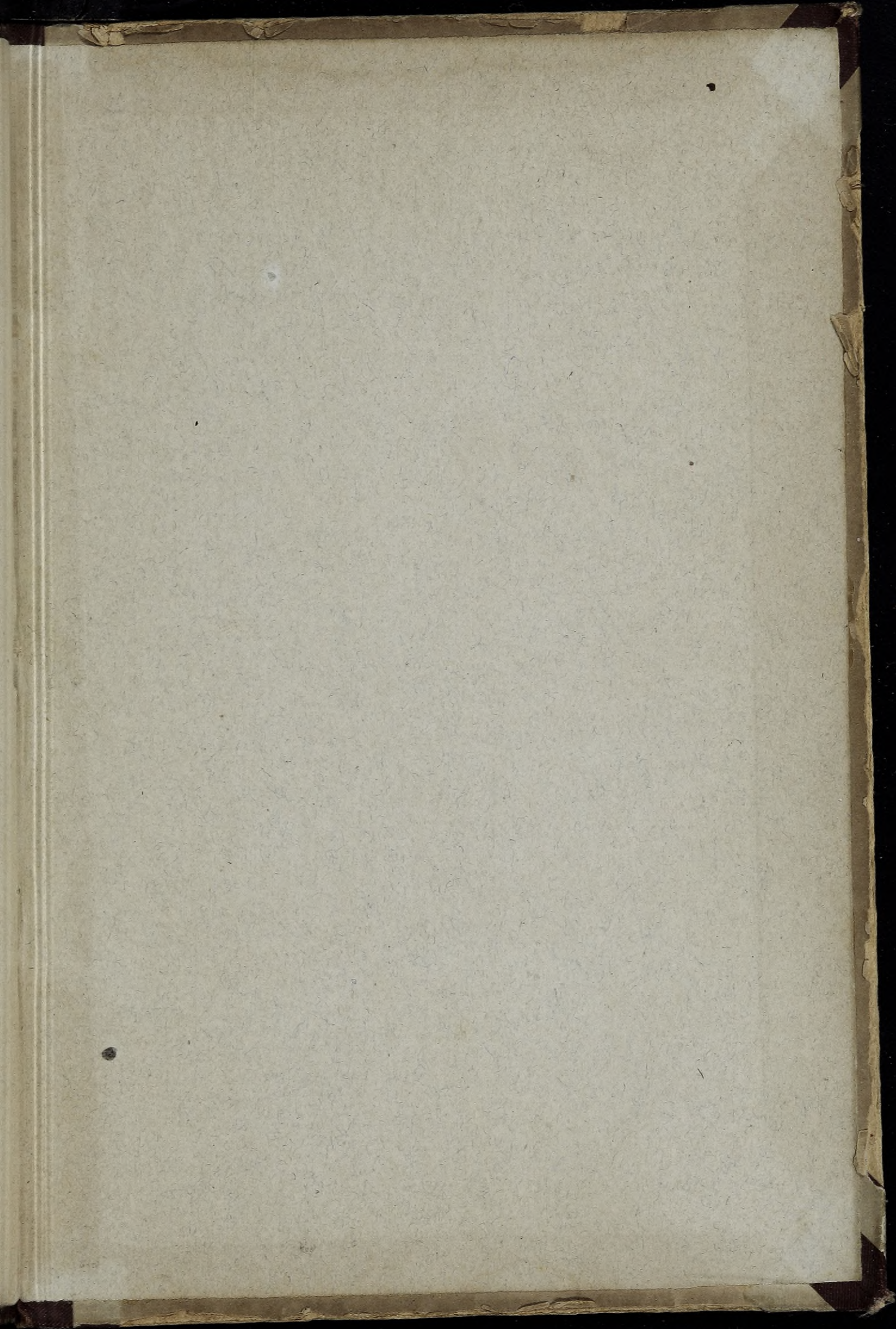
— Ännu måste vi hafva litet tålamod — sade Fredrik. — Pappa och mamma vänta också i stillhet på skörd af sin vårbrodd. Våren ger så många rika löften, måtte sommarn förvandla dem alla till verklighet. — Se, Helga, hur här är härligt och stilla i skogen! O, hvad vårt fattiga Finland ändå är rikt på skönhet! —

Genom den knoppande parken gingo de unga under jubel tillbaka till Gretaby.

12. 1. 1934.

UNGDOMENS BOK.

HJÄRTAT
EN SKOLGOSSES DAGBOK
AF
EDMONDO de AMICIS.

Pris inb. 2 m. 50 p.

Den som i sitt barns hjärta vill ingjuta hänförelse, kraftfull känsla, parad med fin känslighet, kärlek till folket och till fosterlandet, medlidande med dem som arbeta och äro betungade, alla de känslor, som utgöra lifvets dyrbaraste innehåll, han må gifva barnet „Hjärtat“.

